

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

БАКАЛАВРИАТ

5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті

Алматы, 2016

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

БАКАЛАВРИАТ

5В011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті

МАЗМҰНЫ

1. Бағалаудың өлшемдік технологиялары	4
2. Кәсіби орыс тілі.....	15
3. Кәсіби бағытталған шетел тілі.....	31
4. Қазақ тілін оқыту әдістемесі.....	44
5. Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі.....	66

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

ВОТ 2205 Бағалаудың өлшемдік технологиялары

5В011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті

2 кредит

Алматы, 2016

Алғы сөз

1. Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің РОӘК «Білім» тобы мамандықтары бойынша Оқу-әдістемелік бірлестігінде **ДАЙЫНДАЛҒАН және ҰСЫНЫЛҒАН**

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен **БЕКІТІЛГЕН және ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

3. Типтік оқу бағдарлама 2016 жылғы ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес дайындалған. (Типтік оқу бағдарлама ҚР БҒМ 30.06.2016 ж., № 2 хаттамасымен бекітілген)

4. Пікір берушілер:

Қалыбаева Қ.С.– ф. ғ. д., профессор Қазақ Мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті

Қабатай Б.Т. – п. ғ. к., доцент Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

5. ҚР БҒМ Республикалық Оқу-әдістемелік Кеңесі мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН 30.06.2016 ж., Хаттама № 2.**

Осы типтік бағдарламаны Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ РОӘК «Білім» тобындағы мамандықтары бойынша ОӘБ рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

ТҮСІНІК ХАТ

Пәннің мақсаты – білім алушыларға оқыту нәтижесін бағалаудың қазіргі құралдары, білім беру процесіндегі бағалаудың орны мен рөлі, критериалдық бағалау технологиясының моделі жайында түсінік беру.

Пәннің міндеттері:

- білім алушыларға бағалаудың түрлері және ұстанымдары жайында мағлұмат беру;
- бағалау кезеңдері және инструменттерін талдата меңгерту;
- критериалдық кесте-рубрикаторлары, форматтық бағалау және суммалық (ішкі және сыртқы) бағалаудың ерекшеліктерін түсіндіру;
- оқу бағдарламасы және оқу жоспарының (қысқа, орта, ұзақ) түрлері жайында ұғымдар қалыптастыру;
- портфолионың педагогикалық міндеттері, функциясы мен құрамы және оны қолданудың білік-дағдыларын игерту.

Білім бағдарламасындағы пәннің орны:

«Бағалаудың өлшемдік технологиялары» пәні арнайы пәндер модулінің міндетті пәндер компонентіне кіреді. Бұл пәнді меңгеруде студенттер жалпы білім беру және кәсіби пәндер модулінен оқитын пәндерден игерген білік, дағдыларына сүйенеді.

Пререквизиттер: «Педагогика», «Психология», «Зерттеу әдістері»

Постреквизиттер: «Қазақ тілін оқыту әдістемесі», «Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі», «Тәжірибе-1», «Тәжірибе-2», «Тәжірибе-3»

Пәнді меңгерудің нәтижесіне қойылатын талаптар:

Пәнді оқыту үрдісі **кәсіби құзыреттілікті** қалыптастыруға және дамытуға бағытталған:

- оқу-тәрбие үдерісін модельдей алады және оқыту тәжірибесінде оны жүзеге асыруға дайын;
- акпараттарды қабылдау, сақтау, өңдеудің негізгі әдістерін, тәсілдерін және құралдарын қолданады, компьютермен жұмыс істеу дағдысы қалыптасқан, оның ішінде ауқымды компьютерлік желіні жетік меңгерген;
- психикалық және психофизиологиялық дамудың жалпы, арнайы (әртүрлі ауытқушылық типтері) заңдылықтары мен жеке ерекшеліктерін, әртүрлі жастағы адам әрекеті мен мінез-құлқын реттеу өзгешеліктерін есепке алу құралдарын қолдана алады;
- әртүрлі жастағы балалардың әрекеті, қарым-қатынасы, дамуының диагностикалық әдістерін пайдалануға дайын;
- білім берудің әртүрлі деңгейіндегі білім алушыларға арналған бағдарламалардан, оқыту, тәрбиелеу және дамытудың әртүрлі теорияларынан алған білімдерін қолдануға дайын;
- балалардың әралуан әрекет түрлерін ұйымдастыруға дайын;
- білімдік ортада субъектілердің бірлескен қызметі мен тұлғааралық өзара әрекеттестікті ұйымдастыру әдістерін меңгерген.

Пәнді оқыту үрдісі **пәндік құзыреттілікті** қалыптастыруға және дамытуға бағытталған:

- қазақ тілі мен әдебиетінің тұжырымдамалық және теориялық негіздерін, оның жалпы ғылымдар жүйесіндегі орны мен құндылығын, даму тарихы мен қазіргі жағдайын біледі;
- психологиялық-педагогикалық пәндер бойынша жүйелі білімдерді, оқыту әдістемесін, классикалық және қазіргі заманауи педагогикалық технологиялар туралы білімді игерген;

білім алушылардың жетістіктерін қазіргі әдістермен диагностикалауды *пайдалануға қабілетті*;

- байқаулар мен тәжірибелер нәтижелерін теориялық тұрғыдан талдау әдістерін компьютерлік үлгілеуді *қолдануды игереді*.

Пәнді оқу нәтижесінде студент білуі керек:

– оқушылардың оқыту нәтижелерін бағалау бойынша мұғалім жұмысының мазмұнын сипаттай білуді;

- білім берудің мақсаты мен мазмұнына сәйкес бағалау инструменттерін қолдана білуді.

Пәнді оқу нәтижесінде студент меңгеруі керек:

— білім алушылардың жетістіктерін диагностикалаудың әдістері мен құралдарының қазіргі жағдайын;

-одан әрі оқыту туралы шешім қабылдау үшін критериалдық бағалауды пайдалану жолдарын;

- оқушыларды объективті бағалау үшін оқыту нәтижелерін жоспарлау, рубрикаторларды әзірлеу және пайдалануды.

Негізгі бөлім Тақырыптық жоспар

№№ тақырып	Тақырып аты
1	Кіріспе. Бағалау нормативтері туралы ұғым
2	Блум таксономиясы және бағалау критерийлері
3	Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша критериалды бағалау және дағдылары
4	Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша критериалды бағалаудың ұстанымдары
5	Бағалаудың негізгі мақсаттары
6	Оқу жоспары (қысқа, орта, ұзақ)
7	Қалыптастырушы бағалау
8	Ішкі жиынтық бағалау
9	Бағалау үдерісі
10	Оқушы портфолиосы

Пән мазмұны

Кіріспе. Бағалау нормативтері туралы ұғым

Баға беру - бағалаудың нәтижесі, яғни сапалы кері байланыс. Баға – символ, оқу жетістігін не санмен, не сөзбен таңбалау. Бағалау термині туралы түсінік. Бағалау – одан арғы оқу туралы шешім қабылдау мақсатымен оқытудың нәтижелерін жүйелі түрде жинақтауға бағытталған қызметті белгілеу үшін қолданылатын термин.

Білім беруді сапаландыру мен білім алушылардың білім деңгейін анықтауда критериалды бағалау маңызды орын алатындығы. Қазіргі кезеңде білім алушылардың білім деңгейін сапаландырумен қатар, оқушылардың жеке тұлғалық қасиеттері мен құзыреттіліктерін, қоршаған ортада қарым-қатынас жасауға қабілеттілігін, өзіндік білімін көтеру мақсаттары нақты қойылғандығы. Критериалды бағалау алдын ала белгілі критерийлерге сәйкес, оқушының жеке оқуын түзетуге мүмкіндік беретін, оқу мақсаттарына сәйкес күтілетін нәтижеге жетуде оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау екендігі. Критериалды бағалау мақсаттар мен міндеттердің барлық талаптарына сай келетіндігі. Критериалды бағалау сабақтың барлық кезеңінде іске асырылатын процесс екендігі.

Критериалды бағалау интерактивті оқытудың ұжымдық, топтық, жұптық түрлерінің барлығында тиімді. Топ жұмысын критерийлермен бағалау жұмыстың нәтижелігіне, оқушылардың өзара бағалау арқылы пікірлерін ортаға салып, ойларын еркін жеткізуіне жетелейтіндігі.

Критериалды бағалау жүйесінде ең маңызды нәрсе – оқу процесінің өзі, сол арқылы оқушы өзін-өзі бағалауды үйреніп, өз білімінің артықшылықтары мен кемшіліктерін көріп, әрі қарай қалай даму керектігін түсінетіндігі, яғни бұл жүйеде оқушының қалай жұмыс жасағаны, қалай ойланғаны бағаланатындығы. Бағалауды өткізу үшін, оқушылардың нені білетіндігін және не істей алатындығын анықтау қажеттігі. Бағалаудың критериалды **формативті (қалыптастырушы), суммативті (жиынтық), дескрипторлы (сөзбен баяндау)** түрлері. Формативті бағалау да, суммативті бағалау да білім беру жүйесінде қолданылатындығы. Формативті бағалаудың мақсаты білім алушылардың оқуын жақсарту екендігі. Білім алушы өзінің білім деңгейін біледі, ал мұғалім бағалау үшін қай бағытта жұмыс атқару керектігі. Жылдық, тоқсандық, қорытынды бағалау.

Блум таксономиясы және бағалау критерийлері

Блум таксономиясы туралы түсінік. Блум танымдық саласының алты деңгейі: білу, түсіну, қолдану, талдау, синтездеу, бағалау. Аталған деңгейлердің ең күрделісі бағалау деңгейі екендігі.

Білім беруді сапаландыру мен білім алушылардың білім деңгейін анықтауда критериалды бағалаудың маңызы. Қазіргі кезеңде білім алушылардың білім деңгейін сапаландырумен қатар, оқушылардың жеке тұлғалық қасиеттері мен құзыреттіліктерін, қоршаған ортада қарым-қатынас жасауға қабілеттілігін, өзіндік білімін көтеру мақсаттары нақты қойылғандығы.

Критериалды бағалаудың негізгі критерийлері:

- Алдын-ала ұсынылған бағалау шкаласы;
- Тапсырманың анықтығы мен айқындылығы;
- Бағаның әділдігі;
- Өзін бағалауға мүмкіндіктің берілуі.

Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша критериалды бағалау және дағдылары

Критериалды бағалау бүгінгі білім беру жүйесінде зор маңызға ие. Өйткені қазір білім алушылардың білімділігі ғана басты рөлде емес, басты рөлде оқушының жеке тұлғалық қасиеттерін дамыту, қоршаған ортамен дұрыс қарым-қатынас жасау, өзін-өзі дамыту, өзіндік білімін көтеру сияқты мақсаттар қойылғандығы. Критериалды бағалау бұл мақсаттар мен міндеттердің барлық талаптарына сай орайластырылған.

Мұнда күтілетін нәтиже: болашақ маман білімді бағалау туралы ақпарат алады, салыстырады, топтық бағалау арқылы критерий жасауды үйренеді. Бағалау парақшасын жасап, сабақта қолдануға бейімделетіндігі.

Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша критериалды бағалаудың дағдылары. Білім алушылардың білімін бағалау техникалық тәсіл ғана емес. Оқушының оқуы мен ынтасы туралы түсінік, сонымен қатар өзін өзі бағалау, қабілеттілік ұғымдарына қатысты құндылықтар жататындығы.

Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша бағалаудың ұстанымдары

Оқу үшін бағалау және оқуды бағалау модулі. Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша бағалаудың дидактикалық ұстанымдармен байланыстылығы. Бағалаудың ғылымилық, когнитивтік (танымдық), коммуникативтік, саналылық ұстанымдарымен байланысы. Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша бағалаудың ұстанымдары.

Оқу оқушылармен жүзеге асырылатындығы. Оқушылар нені оқу керектігін, қалай оқу керек екендігін үйрету.

Ағымдағы пікірталастар мен сұрақтар: бағалаудың шынайылығы, құндылық, жоғары деңгейде тестілеу. Жетістіктерді өлшеу: оқу дағдылары, түсіну, метатаным. Оқуға бейімділігі төмен оқушыларды ынталандыру. Оқушыларға ықпал ету. Жоғары деңгейлі тестілер: табыстылық пен өз қадір-қасиетіне сенім арасындағы байланысты нығайтатындығы. Бағалау арқылы оқу үдерісін жақсартуға ықпал ететін қарапайым факторлар. Оқушылармен тиімді кері байланыс орнату. Оқушыларды өздерінің оқу үдерісіне қызу араластыру. Оқыту мен бағалау нәтижелері арасында байланыс орнату. Оқу табыстылығының негізгі факторлары болып табылатын оқушылардың ынтасы мен өз қадір-қасиеттерін сезінуді дамытудағы бағалаудың мәнін түсіндіру. Өз жұмысын өзі бағалау және өзін -өзі жетілдіру жолдарын түсіне білуді дамыту. Табыс критерийі - бағалаудың басты өлшемі. Мәнерлеп оқуда, жазба жұмыстарын жазуда, мәтін талдауда табыс критерийлерін алдын-ала анықтап алу.

Бағалаудың негізгі мақсаттары

Бағалау - термин. Қалыптастырушы (формативті) және жиынтық (суммативті) бағалау арасындағы айырмашылық. Оқу үшін бағалау ұғымының дербес тұжырымдама ретінде кеңінен тарала бастауы. Жиынтық бағалау немесе оқуды бағалау.

Бағалау әдістемесі. Бағалаудың негізгі мақсаттарының тізбесі: 1. *Оқудағы қиындықтарды анықтау.* Тестілер өткізу, өзіндік түзету және тестілеу жұмыстарын қайталап өткізу.

2. *Жетістікке жеткендігін көрсететін кері байланыс* (оқушылар, мұғалімдер мен ата-аналарға ұсынылған). Оқушылар мен мұғалімдерге жетістіктер мен даму, мысалы, білім, түсіну және дағды туралы хабар беру.

3. *Уәж.* Кері байланыс көбінесе уәж түрінде көрінеді. Ынталандыру.

4. *Болжау және сұрыптау.* Оқушының білімі және дағдыларын бағалау арқылы олардың болашақтағы мінез-құлқы мен дамуын болжау. Мемлекеттік емтихандық жүйенің нәтижелері, көбінесе сұрыптау мақсатында, атап айтқанда бұдан арғы (жоғары) оқу немесе жұмысқа орналасу туралы шешім қабылдау үшін қолданылуы. Мектеп шеңберінде оқушыларды топтар мен сыныптарға бөлуге арналған бағалаудың белгілі нысаны.

5. *Стандарттарды бақылау және орындау.* Бағалау нәтижесінде біліктілік дәрежесін анықтау. Халықаралық тест бойынша алынған мәліметтерді талдау. Халықаралық стандарттарға сәйкестікті анықтауға бағытталған, одан басқа стандарттың микро және макро деңгейдегі стандарттарына сәйкестікті бақылау үшін тестілер қолдану.

6. *Оқыту бағдарламасының мазмұнын және оқыту стилін бақылау.* Бақылау - бағалаудың негізгі мақсаты. Техникалық тәсілдер мен бағалау және емтихан - білім беру бағдарламасының мазмұны мен оның қалай оқытылатындығына ықпал ететін фактор.

Оқу жоспары (қысқа, орта, ұзақ)

Оқу жоспары (қысқа, орта, ұзақ). Қуатты педагогикалық құралдар: оқу үшін бағалау және оқуды бағалау.

Бағалау үдерісінің мақсаты. Оқу үшін бағалау. Сыныптағы оқуды басқару. Оқыту үдерісін жақсарту мақсатында өзгерістерді жоспарлау. Сыныпта оқыту үдерісінде болып жатқан өзгерістерді қадағалау. Оқыту тәжірибесіне бағдарлама идеяларын енгізу. Тізбектелген сабақтар топтамасын орта мерзімдік жоспарлау.

Оқыту мен оқуды бағалауға дайындық. Оқыту тәжірибесіне өзгеріс енгізу барысында жүргізілетін бағалау.

Тізбектелген сабақтар топтамасын жоспарлау (қысқа, орта, ұзақ)

Мұғалімдерге тізбектелген сабақтар топтамасын жоспарлаудың қажеттілігі. Орта мерзімді жоспар. Қысқа мерзімді жоспар. Ұзақ мерзімді жоспар. Оқу бағдарламасы. Пәндік мазмұн. Жұмыс сызбасы. Тізбектелген сабақтар. Жеке сабақ. Ұзақ мерзімді, орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлау арасындағы өзара байланыс. Түйінді идеялар. Табыс критерийлері. Ресурстар. Модуль. Қысқа мерзімді сабақ жоспарының құрылымы. Орта мерзімді сабақ жоспарының құрылымы. Ұзақ мерзімді сабақ жоспарының құрылымы.

Орта мерзімді жоспарлау немесе тізбектелген сабақтар топтамасын жоспарлаудың мақсаты:

- жұмыс кезеңдерінің дәйекті, тізбектеліп ұйымдастырылуы;
- оқыту тәжірибесіне жеті модульді ықпалдастыру;
- әрбір сабақ үшін оқу мақсаттарын белгілеу;
- оқу нәтижелерін өлшеу әдістемесін анықтау;
- осы нәтижелерге қол жеткізу мақсатында жоспарланған оқыту мен оқу жаттығуларын көрсету;
- оқудың әрбір кезеңінің басынан бастап соңына дейін алға ілгерілеудің болуын қамтамасыз ету;
- барлық оқушыларды қамтуға бағытталған стратегиялық жоспарлау.

Оқу мақсаты мен оның нәтижелері. Оқу нәтижелері:

- оқушыға бағытталуы;
- оқушының игерген дағдысын сипаттау;
- оқушының оқу үлгерімі тұрғысынан жазылуы.

Тізбектелген сабақтар топтамасын оқытудың маңызы. Тізбектелген сабақтар топтамасын жоспарлау, оқыту және ол бойынша рефлексия жүргізу. Тізбектелген сабақ жоспар үлгілері.

Қалыптастырушы бағалау

Қалыптастырушы бағалау (формативті бағалау немесе оқыту үшін бағалау). Оқыту үшін бағалау (ОҮБ) кезінде қолданылатын қадағалау, интерпретация және өлшемдер. Реформалау тобының (2002а) оқыту үшін бағалауға берген анықтамасы. Берілген анықтаманың маңызды элементтерінің бірі. Білім алушылардың өз білімін арттыру үшін бағалауды үйренуі. Оқушылардың өзінің оқуын жақсарту үшін кері байланыс арқылы алынған ақпаратқа сәйкес жұмыс істеуі. Түсінушілік, қызығушылық және ықыласпен әрекет етуге қажеттілігі. Тұжырымның оқыту мен оқу тәжірибесі үшін маңызы, өзектілігі.

Оқушылармен тиімді кері байланысты қамтамасыз ету.

- Оқушылардың өзіндік оқуға белсенді қатысуы, бұл өз кезегінде оқушыларды өзін-өзі бағалауға қатыстырады.
- Бағалау нәтижелерін ескере отырып, оқытуды түрлендіру.
- Бағалаудың оқушылардың өзін-өзі бағалауы мен қызығушылығына едәуір ықпал ететіндігі, бұл өз кезегінде білім алуға түбегейлі түрде ықпал етеді.
- Оқушылардың өз оқуын қалай жетілдіру керектігін түсіну үшін өздерін өздері бағалай алуын қамтамасыз ету және өзара бағалау арқылы бірге оқитын оқушылармен бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру

Ішкі жиынтық бағалау

Жиынтық (суммативті немесе оқуды бағалау). Оқуды бағалаудың мақсаты - оқушы қазіргі уақытта не оқып білгенін жинақтау. Оқуды бағалау кезіндегі бірдей жастағы оқушылар тобының қол жеткізген деңгейі мен арақатынасы. Мұндай қорытындының стандартқа, балл немесе деңгей түрінде келтірілген межелікке «сәйкес/сәйкес емес» деген нысанда жасалуы. Жиынтық мәліметтерді білім беру құралы ретінде пайдалану. Жинақталған жиынтық мәліметтердің ықпалы. Оқушылардың білім жетістіктерін бағалау

жөніндегі халықаралық бағдарлама (PISA) және ЭЫДҰ. «Мәліметтерді» жинау. Жиынтық бағалау жетістіктері мен деңгейі. Балл мен деңгейлерді анықтау үшін ұсынылатын негіздемелер мен өлшемдер. Орындалған тапсырманың негізгі аспектілеріне қатысты сапалы ақпараттың оқушылармен кері байланыс үшін қолданылуы. Бағалау сипатын өзгерту арқылы оқуды бағалаудың оқыту үшін бағалауға ауыстырылуы.

Оқу үшін бағалаудың маңызы. Бағалаудың мәні. Бағалаудың түрлі нысандары: тест жұмыстары. Бағалаудың сипаттамалары:

- қадағалау;
- алынған мәліметтердің интерпретациясы;
- бұдан арғы іс-әрекетті анықтауға бағытталған қорытынды.

Қадағалау. Қадағалауды өткізу үшін оқушылардың нені білетіндігін және не істей алатындығын, қандай қиындықтармен кездесуі мүмкін екендігін анықтау. Жазбаша тапсырма немесе тест, ауызша сұрақтың тиімділігі. Оқушының сұрақтарға берген жауаптарының бақылануы. Бағалайтын тұлғаның алынған мәліметтердің мәнін анықтай білуі.

Интерпретация. Интерпретацияның ерекше дағдылар, көзқарастар немесе оқыту түрлеріне қатысты жүргізілуі. Мұндай өлшемдердің критерий деп аталуы, олардың оқу мақсаттарына немесе міндеттеріне жатқызылуы.

Интерпретацияның көмегімен мінез-құлықты сипаттау. Интерпретация - логикалық қорытынды.

Қорытынды. Мәліметтерді интерпретациялау негізінде қорытынды жасалады, ол бағалауды көздейді. Бағалау үдерісінің түрлі мақсаттарға және алынған ақпарат, қолданылатын міндеттерге байланысты әртүрлі нысанда жүруі.

Бағалау үдерісі

Бағалау үдерісі. Мұғалімнің бағалаудағы рөлі: мұғалім тәлімгер ретінде, мұғалім жетекші ретінде, мұғалім есепке алу маманы ретінде, мұғалім баяндамашы ретінде. Пікірлер парағы: бағалаудың негізгі сипаттамасы, сабақ беру жолдары, үлгілер, оқытуға ықпал ету. Оқытуды бағалау стратегиялары. Өзара бағалау және өзін-өзі бағалау. Баға қою жөніндегі кері байланыс. **Бағалар жөнінде түсініктеме беру үшін жасалатын қадамдар: Бірінші қадам:** жетістік критерийлері туралы айту. **Екінші қадам:** бастапқы жоспар дайындау. **Үшінші қадам:** жетістікті анықтау. **Төртінші қадам:** алдағы жұмыстарды жақсарту үшін мақсатты анықтау. **Бесінші қадам:** берілген түсініктемеге қатысты оқушының ойлануы мен жауабы. **Алтыншы қадам:** деңгейлерін анықтау және оқушыларға жұмыстарын қайтару. Жазбаша жұмыстарды топтық бағалау.

Оқушы портфолиосы

«Портфолио» әдісі және оның шығу тарихы.

20 ғасырдың 80-90 жылдары АҚШ-та, содан кейін Еуропа, Жапония және басқа да елдерде портфолио әдісі оқытуда, яғни студенттердің жеке оқу жетістіктерін бағалау әдісі ретінде қолданыла бастауы.

Портфолио - мұғалімнің тапсырмалары бойынша студенттің бір немесе бірнеше әдістердің аясында оқыту әрекетін жүйелейтін тақырыптық материалдар жинағы. Портфолио — жүйелі, тұрақты процедуралық жұмыс болып табылатындығы.

Портфолионың білім алушыға өздігінен білім алуға және өз кәсіби қызметінің, оқудың, зерттеу нәтижелерінің сапасын бағалауға мүмкіндік беретіндігі. Портфолио әдісі ақпараттық технологиялардың дамуы негізінде, оның ішінде компьютерлік бағдарламалармен оқуды басқару кезіндегі рөлі.

«Портфолио» әдісі - оқытудың ең нәтижелі әдісі. Портфолио – оқушының тоқсан немесе оқу жылы жасаған жұмыстары және жетістіктерінің айғағы мен дәлелі.

Портфолио – оқушының оқу процесіне қалайша қатысатындығын көрсететін жұмыстарының жиынтығы ретінде оқудың тиімділігі деңгейін анықтауы, оқу процесінің оқушы үшін қандай нәтиже беретіндігін көрсетіп, оқушылармен кері байланыс құру тәсілі болып табылатындығы.

Портфолионың қызметтері: жинақтаушы – оқушылардың жұмыстарының жиынтығы; үлгі (модель) – оқушының жеке оқу траекториясын қалыптастырудың құралы; ой-толғаныс пен шығармашылық тудырушы.

Портфолио үшін ең басты мәселелер – есеп беру (дәлелдер келтіру) және ой-толғаныс (рефлексия). Портфолионың екі түрі: өсу портфолиосы (мұнда оқушының жеке тұлғалық және кәсіби дамуы көрсетілетіндігі) және нәтижелер портфолиосы (жыл бойы қол жеткізген ең елеулі нәтижелер).

Семинар сабақтарының үлгі тақырыптары

1. Критериалды бағалаудың ерекшеліктері
2. Қалыптастырушы (формативті) бағалаудың мақсаты мен принциптері
3. Жиынтық (суммативті) бағалау
4. Бағалау критерийлері
5. Бағаланатын дағдылардың сипаттамасы
6. Тиімді бағалаудың принциптері
7. Топтық жұмыстағы қалыптастырушы бағалауы
8. Оқушы портфолиосы
9. Оқушылардың оқу жетістігі туралы есеп
10. Қалыптастырушы және ішкі жиынтық бағалаудың модерациясы
11. Тізбектелген сабақтар топтамасын жоспарлау, оқыту және ол бойынша рефлексия жүргізу
12. Білім алушылардың өз білімін арттыру үшін бағалауды үйренуі
13. Оқушылармен тиімді кері байланысты қамтамасыз ету
14. Оқушылардың білім жетістіктерін бағалау жөніндегі халықаралық бағдарлама (PISA) және ЭЫДҰ
15. Пікірлер парағы

Студенттердің өздік жұмыстарының үлгі тақырыптары (СӨЖ)

1. Блум таксономиясы және бағалау
2. Критериалды бағалау және қазақ тілінен берілетін білімді сапаландыру
3. Оқушылардың лингвистикалық құзыреттілігін жетілдіруде критериалды бағалаудың маңызы
4. Білімді бағалауда критерийлерді нақты қоя білудің жолдары
5. Қазақ тілін оқытудағы формативті бағалау
6. Қазақ әдебиетін оқытудағы формативті бағалау
7. Қазақ тілінен жүргізілетін жазба жұмыстарын критериалды бағалау
8. Қазақ әдебиетінен жүргізілетін жазба жұмыстарын критериалды бағалау
9. Оқушылардың өзін-өзі және өзгені бағалауда ұстанатын принциптері
10. Лингвистикалық талдау және оны критериалды бағалау
11. Критериалды бағалау және сыни тұрғыдан оқыту мәселелері
12. Ішкі жиынтық бағалауда сыни ойлаудағыларын қалыптастыру
13. Шығармашылық дағдыларды бағалау
14. Білімді бағалаудағы рефлексияның мәні
15. «Бағалау не үшін қажет?» тақырыбында ойбөліс
16. Дәстүрлі бағалау мен бағалаудың жаңа түрлерінің айырмашылығы
17. Оқу процесі нәтижелері және бағалау

18. Қалыптастырушы бағалаудың шарттары
19. Бағалаудағы тестілеу тәсілі және тестің түрлері
20. Оқушының өзін-өзі бағалау тәсілі
21. Интервью, рубрика арқылы бағалау
22. Оқу мен оқытудағы бағалау әдісі
23. Сабаққа және оқушының міндеттеріне енгізілген оқытуды бағалау стратегиялары (Реферат)
24. Сәтті сабақ критерийлерімен таныстыру және оларды талқылау (Слайд көрсетілім)
25. Топтарда баға қою. (Өз жобасын қорғау)

Студенттің оқытушының басшылығымен жасайтын өздік жұмысының үлгі тақырыптары (СОӨЖ)

1. Критериалды бағалау технологиясы пәнінің мақсаты мен міндеттері
2. Баға беру – бағалаудың нәтижесі, яғни сапалы кері байланыс
3. Фонетикалық білім деңгейін критериалды бағалау
4. Морфологиялық білім деңгейін критериалды бағалау
5. Сөз тіркесі синтаксисін оқыту және оқушылар білімін критериалды бағалау
6. Сөзжасамды оқыту және білім деңгейін критериалды бағалау
7. Жай сөйлем синтаксисін критериалды оқыту
8. Құрмалас сөйлемді оқыту және критериалды бағалау
9. Дидактикалық әдістер мен критериалды бағалау сабақтастығы
10. “Оқу үшін бағалау және оқуды бағалау” модулі қазақ тілі сабақтарында
11. Болашақ мамандарға оқыту үшін бағалауда Инсерт (Insert) стратегиясы
12. Болашақ қазақ тілі мамандарына формативті, суммативті (жиынтық), критериалды, дескрипторлы (сөзбен баяндау) бағалау түрлері туралы ақпарат
13. Оқу бағдарламасы
14. Оқу жоспары
15. Топтық жұмыстағы қалыптастырушы бағалау
16. Ішкі жиынтық бағалауды өткізу
17. Нәтижелерді тіркеу журналы
18. Тоқсандық бағалар
19. Жылдық баға
20. Қорытынды баға
21. Нәтижелерді жазу және ұсыну
22. Қазақ әдебиеті кезеңдерін критериалды оқыту
23. Жұптық бағалаудың артықшылықтары. (Зерттеу)
24. Оқушылардың білімін бағалауда қолданылатын ресурстар. (Портфолио)
25. Қорытынды бағалау үдерісі. (Сұрақтар тізбесін даярлау)

Негізгі әдебиеттер:

1. Тренерге арналған нұсқаулық. Бірінші басылым «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2015. –Астана.
2. ҚР педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру курстарының бағдарламасы. Мұғалімге арналған нұсқаулық. Екінші (негізгі) деңгей. Үшінші басылым. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2012. –Астана.
3. ҚР педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттырудың деңгейлі бағдарламасының негізінде әзірленген педагог кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындарының бітіруші курс студенттеріне қосымша кәсіби білім беру курсы бағдарламасы. Студентке арналған нұсқаулық. Бірінші басылым «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2015. – Астана.
4. Alexander, R., (2001). Culture and pedagogy. [Мәдениет пен педагогика]. Wiley-Blackwell.

5. Assessment Reform Group, (2002a). Assessment for Learning: 10 Principles. [Оқу үшін бағалау: 10 ұстаным]. University of Cambridge Faculty of Education.

Қосымша әдебиеттер:

1. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии.-М.: Народное образование,1998.-256 с.
- 2.Стилл Дж.,Мередит К. Т.б. Сын тұрғысынан ойлауды дамыту құрылымының оқу жоспары.-Алматы, 1998.
- 3.Мирсеитова С.С. Становление и развитие философии учителя: гуманистическая парадигма.-Алматы: Верена.2008.-260 с.
4. Амонашвили Ш.А. Обучение. Оценка. Отметка. [Оқу. Бағалау. Баға]. – М.: 1980.
5. Красноборова А.А.Критериальное оценивание в школе: Учебное пособие.– Пермь,2010. – 84 с.
6. Assessment Reform Group, (2002b). Testing, Motivation and Learning.[Тестілеу, қызықтыру және оқыту]. University of Cambridge Faculty of Education.
- 7.Black, P., & Wiliam, D. (1989a). Assessment and Classroom Learning [Бағалау және сыныпты оқыту]. Assessment in Education: Principles, Policy and Practice, 5 (1), 5-75.
8. Black, P., & Wiliam, D. (1998b). Inside the black box: raising standards through classroom assessment [Қара жәшіктің іші: сыныпты бағалау арқылы стандарттарды арттыру]. King's College London, School of Education. Now available from NFER/Nelson.
- 9.James, M. (2002). Assessment for Learning: what is it and what does research say about it? [Оқыту үшін бағалау: бұл не және зерттеулер бұл туралы не айтады]. Learning how to learn project, Faculty of Education, University of Cambridge.
- 10.Загашев И.О., Заир-Бек С.и. Критическое мышление: технология развития. [Сын тұрғысынан ойлау: даму технологиясы]. – СПб: альянс-Дельта, 2003.
11. Загашев И.О., Заир-Бек С.И., Муштавинская и.В. учим детей мыслить критически. [Балаларды сын тұрғысынан ойлауға үйретейік]. 2-басылым – СПб: «Альянс «Дельта» және «Речь», 2003.
12. Кларин М.В. инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры, дискуссии. анализ зарубежного опыта. [Әлемдік педагогикадағы инновация: зерттеу, ойындар, пікірталастар негізінде оқыту. Шетелдік тәжірибені талдау]. – Рига: НПЦ «Эксперимент», 1995. – 176 бет.

Анықтамалық әдебиеттер:

1. Қазақ тілі энциклопедиясы. – Алматы: Ғылым, 1998. – 457 б.
- 2.Қалиев Ғ. Тіл білімі терминдерінің түсіндірме сөздігі. А., 2005.-440 б.

Интернет көздері:

- 1.www.kazakh.ru

Құрастырғандар:

Балтабаева Ж. Қ. - п. ғ. д., профессор Абай атындағы ҚазҰПУ
Шамахова А. Ы. - ф. ғ. к., аға оқытушы Абай атындағы ҚазҰПУ
Бакбергенова Р.Қ. - аға оқытушы Абай атындағы ҚазҰПУ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

PRYa 3207 – Профессиональный русский язык

5B011700 – Казахский язык и литература

2 кредита

Предисловие

1. Разработана и внесена УМО по группе специальностей «Образование» РУМС МОН РК при КазНПУ имени Абая

2. Утверждена и введена в действие приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан

3. Типовая учебная программа разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования РК 2016 года (Типовой учебный план, утвержденный протоколом № 2 заседания РУМС МОН РК от 30.06.2016 г.)

4. Рецензенты

Кажигалиева Г.А. – д.п.н., профессор КазНПУ им Абая
Салханова Ж.Х. – д.п.н., доцент КазНУ им. аль-Фараби

5. РАССМОТРЕНА на заседании Республиканского Учебно-методического Совета **от 30.06.2016 года. Протокол № 2**

Настоящие типовые программы не могут быть тиражированы и распространены без разрешения УМО по специальностям группы «Образование» РУМС высшего и послевузовского образования МОН РК на базе КазНПУ имени Абая

Пояснительная записка

Современная ситуация профессионального общения диктует определенные требования, для выполнения которых необходимым является не только правильное оформление единиц языка профессиональной коммуникации, эквивалентность их значений, но и соответствие необходимым международным стандартам. В связи с этим дисциплина «Профессиональный русский язык» занимает особое место в системе подготовки специалистов. В основе курса лежит комплексный подход, включающий в себя коммуникативный, образовательный и воспитательный подходы, которые находятся в тесном взаимодействии с задачами подготовки специалистов.

Цель курса – формирование коммуникативной компетенции специалиста, способного средствами русского языка решать актуальные задачи общения в различных сферах профессиональной (научной и учебно-педагогической) деятельности.

Задачи курса:

- овладение системой базовых терминов по специальности (на русском языке);
- овладение системой прагматических единиц речевого уровня;
- развитие навыков и умений работы со специальным профессионально-ориентированным материалом и использование его в заданных профессиональных ситуациях;
- развитие деловой и учебно-научной речи студентов в диалогической / монологической, устной / письменной форме.

По завершении изучения дисциплины студент должен **знать:**

- стили и типы речи в различных сферах профессиональной деятельности
- формы общения в зависимости от их цели и условий, социальные и статусные роли участников речевой коммуникации;
- языковую систему и стилистические ресурсы на лексико-грамматическом уровне;
- минимум общенаучной книжной лексики.
- базовые речевые темы в рамках специальности;
- основной минимум терминов из терминосистем по специальности;
- специфику делового общения;
- виды и жанры учебно-научной и служебно-деловой речи;

уметь:

- читать и понимать тексты любого содержания из профессиональных коммуникативных сфер, используя в зависимости от характера текста и целевых установок разные виды чтения;
- осуществлять отбор лексико-грамматических стилистических единиц в соответствии с экстралингвистическими условиями речевой коммуникации;
- создавать и правильно интерпретировать высказывания научного, делового, публицистического стилей на актуальные темы в области профессиональной деятельности;
- вести официальные и полуофициальные служебно-деловые беседы / переговоры в соответствии с правилами русского речевого этикета;
- грамотно оформлять учебно-научные материалы в рамках профиля и специальности, служебно-деловую документацию.

Трудоемкость данной дисциплины определяется 2 кредитами, что соответствует 15 лекционным часам, 15 семинарским часам, 30 часам СРСП, 30 часам СРС.

Тематический план дисциплины

1. Введение в предметную область специальности на профессиональном русском языке. Цели и задачи курса. Профессиональная деятельность и процесс

- коммуникации. Научная речь как составляющая профессиональной культуры специалиста.
2. Категории и понятия в языке. Слово, предложение, текст как прагматические единицы языкового уровня. Соотношение языковых и логических категорий. Понятие значения и смысла.
 3. Основные признаки текста: цельность, связность, завершенность. Понятия *тема / микротема текста / микротекста*. Понятие *идея текста*. Типы текста (речи): повествование, описание, рассуждение. Роль ключевых слов в смысловой организации текста.
 4. Композиция научного текста.
 5. Способы развития информации в тексте. Понятие смысловых моделей.
 6. Определение как одна из основных смысловых моделей научного текста.
 7. Речевые конструкции, репрезентирующие смысловые модели в тексте.
 8. Научная лексика как подсистема.
 9. Терминологический минимум по специальности.
 10. Составление научных текстов разных жанров по специальности

Компетенции

Учебная дисциплина «Профессиональный русский язык» способствует формированию у студентов следующих основных компетенций:

общеучебной, заключающейся в способности пользоваться рациональными приемами умственного труда и самостоятельно совершенствоваться в овладении избранной специальностью;

профессиональной, связанной с умениями свободного оперирования базовыми понятиями русской филологии, методики преподавания русского языка и литературы в педагогической и научной практике, а также с наличием сформированных навыков поиска, отбора и обработки профессионально значимой информации;

коммуникативной, предполагающей способность осуществлять как устную, так и письменную коммуникацию на современном русском литературном языке в разных сферах профессиональной деятельности.

Пререквизитами для данного курса являются курсы «Русский язык», «Введение в языкознание», «Введение в литературоведение».

Постреквизитами данного курса являются «Общее языкознание», «Методика преподавания казахского языка». Знания, умения и навыки, полученные при изучении дисциплины, необходимы для освоения всех дисциплин специальностей, для работы с учебной и научной литературой.

Содержание дисциплины

Введение в предметную область специальности на профессиональном русском языке. Цели и задачи курса. Профессиональная деятельность и процесс коммуникации. Научная речь как составляющая профессиональной культуры специалиста.

Общая характеристика содержания предметной области по специальности на русском языке. Русский язык как учебный предмет в школе и в вузе. Русский язык как объект научного исследования.

Основные признаки процесса коммуникации. Структура коммуникации. Цели и задачи профессионального общения. Профессиональный русский язык в научной коммуникации. Профессиональный русский язык в учебно-педагогической коммуникации.

Основные требования к профессиональной речи. Социальный статус собеседников. Научная речь как составляющая профессиональной культуры специалиста. Работа с текстами по специальности: комментированное чтение, терминологический комментарий при работе с текстами по профилю, стилистический анализ текста.

Прагматические единицы языкового уровня – слово, предложение, текст. Соотношение языковых и логических категорий. Понятие значения и смысла.

Средства и стратегии выражения профессионально значимой информации. Коммуникативно-прагматическая специфика профессионального русского языка.

Слово как основная номинативная единица языка. Понятийное, оценочное, культурно-историческое содержание лексической единицы. Слово и понятие. Способы выражения понятия в языке. Предложение и суждение. Виды суждений. Утвердительные и отрицательные суждения. Ложные и истинные суждения. Логико-семантический анализ профессионально ориентированных текстов.

Основные признаки текста: цельность, связность, завершенность. Понятия *тема* и *микротема текста / микротекста*. Понятие *идея текста*.

Типы текста (речи): повествование, описание, рассуждение.

Роль ключевых слов в смысловой организации текста.

Определение базового концепта текста. Репрезентация базового концепта при помощи ключевых слов. Языковые единицы, обеспечивающие цельность и связность текста.

Композиция научного текста.

Реализация профессионального русского языка в филологических текстах и профессиональных ситуациях. Научный текст как источник профессионально ориентированной информации.

Принципы отбора и обработки языкового и литературного материала для использования на уроках словесности в школе.

Определение как одна из основных смысловых моделей научного текста.

Понятие *определение*. Виды определений. Логическое и образное определение. Правила построения логического определения (дефиниции). Синонимический, описательный, этимологический способы объяснения реалий. Логическое определение как наиболее рациональный способ толкования научных терминов.

Речевые конструкции, репрезентирующие смысловые модели в тексте.

Конструкции для выражения частного и общего, части и целого, состава вещества и предмета. Конструкции для выражения квалификации агента, неодушевлённого предмета, явления. Конструкции для выражения характеристики, признака лица, неодушевлённого предмета, явления. Конструкции для выражения сравнения, сопоставления.

Научная лексика как подсистема.

Книжная лексика. Роль интернационализмов, иноязычных слов / словообразовательных средств в формировании научной лексики. Общенаучная лексика и узкоспециальная лексика. Терминосистемы.

Терминологический минимум по специальности.

Термины, характеризующие фонетический, лексический, словообразовательный, грамматический уровни и подуровни языка. Термины, отражающие основные направления современного языкознания.

Составление научных текстов разных жанров по специальности.

Культура речи и публичное выступление. Содержание и композиция публичного выступления. Подготовка публичного выступления. Методы изложения материала. Жанры и типы публичной речи. Принципы ведения научной дискуссии. Стратегии поиска, отбора и обработки профессионально значимой информации. Аргументация.

Составление устных и письменных текстов научных жанров в рамках будущей профессиональной деятельности (статья в научный журнал и в СМИ, эссе, реферат,

сообщение, доклад, рецензия, отзыв, аннотация, резюме научный проект, отчет в научном и публицистическом стилях и др.).

Темы семинарских занятий

Место и роль филологии в системе гуманитарных наук. Русистика: история и современное состояние.

Научная и учебно-педагогическая коммуникация на русском языке. Профессиональная деятельность и процесс коммуникации. Коммуникативные стратегии, используемые в сфере профессиональной деятельности.

Категории и понятия в языке. Слово, предложение, текст как прагматические единицы языкового уровня. Соотношение языковых и логических категорий.

Научный текст как источник профессионально ориентированной информации. Основные признаки научного текста.

Жанровая характеристика научных текстов. Составление научных текстов разных жанров в рамках специальности.

Способы развития информации в тексте. Понятие смысловых моделей. Речевые конструкции, репрезентирующие смысловые модели в тексте.

Научная лексика как подсистема.

Языковые особенности научного стиля речи.

Терминологический минимум по специальности.

Лексикографические источники в профессиональной деятельности филолога.

Принципы отбора и обработки языкового и литературного материала для использования на уроках в школе.

Самостоятельная работа студентов под руководством преподавателя

Язык как средство построения и развития науки. Культурно-историческая природа языка. Язык во всем многообразии его социальных вариантов и их функций. Язык как однородный код.

Научные направления казахстанской русистики.

Культура научной и профессиональной речи.

Специальный язык – полиструктурная языковая система. Основные лингвистические черты специального языка. Средства выражения специальных реалий, категорий, понятий. Профессиональный вариант нормы.

Унификация, стандартизация, кодификация терминов. Детерминологизация.

Основные понятия и терминологический аппарат фонетики и фонологии русского языка. Ударение в русском языке.

Нормы современного русского литературного произношения. Основные орфоэпические нормы в области гласных и согласных звуков. Особенности произношения отдельных грамматических форм. Орфоэпия заимствованных слов. Методика обучения нормативному произношению на родном и иностранном языке.

Основные понятия и терминологический аппарат лексикологии, лексикографии и фразеологии русского языка.

Системные единицы лексики и фразеологии. Типология словарей.

Основные понятия и терминологический аппарат морфемики и словообразования русского языка.

Основные понятия и терминологический аппарат морфологии русского языка.

Классификация частей речи в вузе и школе.

Основные понятия и терминологический аппарат синтаксиса русского языка.

Единицы синтаксиса и компоненты синтаксических единиц (слово, синтаксическая форма слова, словосочетание, предложение, сложное синтаксическое целое, текст).
Фигуры поэтического синтаксиса, их художественные функции.

Виды анализа слов в вузе и школе.

Самостоятельная работа студентов

Научный текст как источник профессионально-ориентированной информации. Система интерактивных профессионально-ориентированных заданий. Продуктивные умения говорения и письма. Создание собственных письменных или устных речевых произведений в процессе коллективной коммуникации.

Коммуникативные качества речи: правильность, точность, логичность, чистота, богатство, выразительность, уместность, коммуникативная целесообразность, толерантность, ассертивность.

Назначение, особенности и средства устной и письменной речи, их сходства и различия.

Понятие языковой нормы как основа грамотной речи.

Специфика норм письменного кодифицированного языка.

Понятие об источниках языковедческих материалов (тексты художественных, публицистических, научных произведений; официально-деловые документы; словари; газетные и журнальные статьи; архивные документы; картографические данные, полевые записи устной речи и др.).

Научные методы лингвистических исследований.

Устное выступление и научная дискуссия.

Структура доклада по курсовой (дипломной) работе.

Подготовка мультимедийной презентации, графиков, таблиц и приложений.

Культура научной дискуссии. Стандартные обороты речи для участия в научной дискуссии. Основные принципы ведения научной дискуссии.

Рекомендуемая литература

Основная литература:

1. Актуальные проблемы современной лингвистики: учебн. пособие / сост. Л.Н. Чурилина. – 5-е изд. – М., 2010.
2. Бельчиков Ю.А. Стилистика и культура речи. – М., 2002.
3. Введение в литературоведение / Под ред. Л.В. Чернец. – М., 2000.
4. Введенская Л.А., Павлова Л.Г., Катаева Е.Ю. Русский язык и культура речи: Учеб. пособие для вузов. – Ростов-н/Д.: Феникс, 2001.
5. Вербицкая Л.А. Давайте говорить правильно: Пособие по русскому языку. – М., 2001.
6. Гойхман О.Я., Надеина Т.М. Речевая коммуникация: Учебник для вузов. – М.: ИНФРА-М, 2004.
7. Голуб И.Б. Русский язык и культура речи. – М.: Логос, 2001.
8. Даниленко В.П. Методы лингвистического анализа: курс лекций. – М., 2011.
9. Жаналина Л.К., Килева Л.Т., Касимова Р.Т., Маймакова А.Д., Абаева М.К. Язык современной науки: Языковые портреты. Учимся искусству научной речи: Учебное пособие. / Под ред. Л.К. Жаналиной. – Алматы, 2010.
10. Иванов Д. А. Компетентности и компетентностный подход в современном образовании / Д. А. Иванов. - М.: Чистые пруды. – 2007.
11. Казарцева О.М. Культура речевого общения: Теория и практика обучения: Учебное пособие. – М.: Флинта; Наука, 2001.
12. Культура русской речи: Учебник для вузов / Под ред. проф. Л.К. Граудиной и Е.Н. Ширяева. – М.: Норма, 2000.
13. Садыков Х.Н.. Теория литературы. – Алматы, 2004.

14. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 2000.

Дополнительная литература:

1. Аннушкин В.И. Риторика. Вводный курс: учебное пособие. 2-е изд., испр. – М., 2007.
2. Антонова Е.А. Методика преподавания русского языка: коммуникативно-деятельностный подход – М., 2007.
3. Балыхина Т.М. Структура и содержание российского филологического образования, методологические проблемы обучения русскому языку. – М., 2001.
4. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. М., 1987.
5. Кибрик А.Е. Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания. М., 1992.
6. Кобозева И. М. Лингвистическая семантика. М, 2000.
7. Ковалев Г.Ф. Писатель. Имя. Текст. Воронеж, 2004.
8. Петров М.К. Язык, знак, культура. М., 1991.
9. Стернин И.А. Общественные процессы и развитие современного русского языка. Воронеж, 2003.
10. Тимофеев Л.И. Слово в стихе. – М., 1982.
11. Традиции и новации в профессиональной деятельности преподавателя русского языка как иностранного: Учеб. монография / Под ред. Хаврониной С.А., Балыхиной Т.М. – М., 2002.
12. Федотов О.И. Введение в литературоведение. – М., 1998.
13. Формановская Н.И. Культура общения и речевой этикет. – М.: ИКАР, 2002.
14. Щерба Л.В. Теория русского письма. Л., 1983.

Словари и справочники

1. Аманжолов А.С. Казахско-русский словарь лингвистической терминологии. Алматы, 1999.
2. Куликова И.С., Салмина Д.В. Обучающий словарь лингвистических терминов. М., 2004.
3. Лингвистический энциклопедический словарь. - М., 1990.
4. Литературная энциклопедия терминов и понятий. – М., 2003.
5. Максимов В.И. Грамматический справочник: традиционно-системное и функционально-системное описание русской грамматики. – СПб., 2010.
6. Словарь русской лингвистической терминологии / под ред. А.Н. Абрегова Майкоп, 2004.
7. Словарь по языкознанию / под ред. Э.Д. Сулейменовой. Алматы, 1998.
8. Современный словарь-справочник по литературе. / Составитель С.И. Кормилов. – М., 2000.
9. Щукин А.Н. Лингводидактический энциклопедический словарь. – М., 2008.
10. Эглит Л.В. Учебный терминологический словарь к курсу «Современный русский язык: лексикология». Алматы, 2006.
11. Эглит Л.В. Справочные материалы по культуре русской речи. Алматы, КазНПУ им. Абая, 2011.
12. Энциклопедический словарь-справочник лингвистических терминов и понятий. Русский язык: в 2 т. / под общ. ред. А.Н. Тихонова и Р.И. Хашимова. – М., 2008.

Авторы:

Эглит Л.В. - к.ф.н., профессор КазНПУ им. Абая
Поляк З.Н.- к.ф.н., доцент КазНПУ им. Абая
Казкенова А.К. - к.ф.н., профессор КазНПУ им. Абая

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

KBShT 3207 Кәсіби бағытталған шетел тілі

5B011700–Қазақ тілі мен әдебиеті

2 кредит

Алғы сөз

1. Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің РОӘК «Білім» тобы мамандықтары бойынша Оқу-әдістемелік бірлестігінде **ДАЙЫНДАЛҒАН және ҰСЫНЫЛҒАН**

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен **БЕКІТІЛГЕН және ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

3. Типтік оқу бағдарлама 2016 жылғы ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес дайындалған. (Типтік оқу бағдарлама ҚР БҒМ 30.06.2016 ж., № 2 хаттамасымен бекітілген)

4. Пікір берушілер:

Сыздыкова З.- к.ф.н., Абылайхан атындағы ҚазХҚжӘТУ
Сейдикенова А.С.- ф.ғ.к., Абай атындағы ҚазҰПУ

5. ҚР БҒМ Республикалық Оқу-әдістемелік Кеңесі мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН 30.06.2016 ж., Хаттама № 2.**

Осы типтік бағдарламаны Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ РОӘК «Білім» тобындағы мамандықтары бойынша ОӘБ рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

Түсінік хат

Саяси-экономикалық, мәдениет және білім беру салаларындағы өзгерістер, Қазақстанның экономика саласындағы халықаралық қатынастарға, ғылым, технология, мәдениет және білім салаларына кең-ауқымды шығуы, шетел тілдерін оқытудағы ғылым мен технология әдістемесінің тұжырымдамалық ережелерін түбегейлі өзгерту керектігін анықтайды. Соның салдарынан қоғамда, ағылшын тілін кәсіби деңгейде меңгерген мамандарға деген сұраныс өсіп келе жатыр. .

«Кәсіби бағытталған шет тілі» (кәсіби қарым-қатынасқа кіріспе) пәні үш циклды тілдермен мамандар даярлаудың құрамдас бөлігі болып табылады.

«Кәсіби бағытталған шет тілі» пәнінің мазмұнын іріктеу «Қазақ тілі мен әдебиеті» саласы бойынша мамандар даярлау бағытына сәйкес әлеуметтік-педагогикалық факторларды талдау негізінде жүзеге асырылды.

Оқыту негізіне инновациялық білім беру технологиялары алынды.

Пәннің бағдарламасы құзырлылық, контекстік-іс-әрекеттік және қарым-қатынас тәсілдері негізінде құрылған.

Курстың мақсаты мен міндеті.

«Кәсіби бағытталған шет тілі» пәнін оқытудың негізгі **мақсаты** білімгерлерде объективті факторлар туралы ғылыми көзқарас тудыру, заманауи білім берудегі шет тілін оқыту жүйесінің дамуын қалыптастыру болып табылады.

«Кәсіби бағытталған шет тілі» пәнін оқытудың **міндеттері:**

- студентте кәсіби тақырыпта ақпарат алмасу, қарым-қатынас жасау дағдыларын қалыптастыру;
- кәсіби қарым-қатынас жасауға қажетті ауызша сөйлеу және жазу дағдыларын қалыптастыру;
- түйінді ойын грамматикалық тұрғыдан көркемдей білу дағдысын қалыптастыру.

Білім беру бағдарламасы құрылымындағы пәннің алатын орны

«Кәсіби бағытталған шетел тілі» арнайы пәндер модуліне, міндетті пәндер компонентіне кіреді.

Пререквизиттер: Ағылшын тілі (A2,B1)

Постреквизиттер: Ағылшын тілі (B2)

Кәсіби құзыреттіліктер түлек үшін төмендегідей сипаттарға ие:

- ақпараттарды қабылдау, сақтау, өңдеудің негізгі әдістерін, тәсілдерін және құралдарын *қолданады*, компьютермен жұмыс істеу дағдысы қалыптасқан, оның ішінде ауқымды компьютерлік желіні жетік меңгерген;
- адамгершілік нормасы мен өнегелі мінез-құлық негіздерін *меңгерген*;
- тазалық сақтау және еңбекті қорғау талаптарына, сыртқы ортаның жағымсыз ықпалдарынан қорғану ережелеріне сай салауатты
- өмір салты дағдыларын қалыптастыруға *қабілетті*.
- білімдік ортада субъектілердің бірлескен қызметі мен тұлғааралық өзара әрекеттестікті ұйымдастыру әдістерін *меңгерген*;
- кәсіби міндеттерді шешуде мамандардың пәнаралық және салааралық өзара әрекеттестіктеріне қатысуға *қабілетті*;
- орта білімнің ерекшеліктерін түсінеді және әр жастағы балаларға білім беруде сабақтастықты іске асыратын құралдард меңгереді
- қазақ тілі мен әдебиетінің іргелі заңдарын және олардың теориялары туралы жүйелі білімді игереді;

Осы курсты оқу нәтижесінде студент білуі:

-ағылшын тілінде қазақ тілінің лексикалық және грамматикалық материалдарын пайдалануды.

- мәтіннің сипатына қарай және оқудың түріне қарай мақсат қоя отырып, кәсіби коммуникативтік аядағы кез келген мазмұндағы мәтіндерді түсіну, оқуды;

- логикалық бірізділікті сақтай отырып және тіл құралдарын жеткілікті түрде пайдаланып, оларды түрлі тілдік жағдаяттарда ағылшынша сөйлеуде пайдалануды;

меңгеруі міндетті:

- ағылшын тіліндегі ауызша ақпараттарды тыңдау және түсіну, тыңдағанын мазмұндап жеткізу;

- естіген немесе оқыған мәтінді қажетті ақпаратты таңдай отырып еске түсіру және жүйелі түрде баяндау.

- Жаңа типтегі оқулықтарды талдау;

-Лингво-мәдениеттік және тұжырымдамалық пен танымдық-коммуникация, мәдениетаралық коммуникативтік құзыреттіліктегі құрылымдық құзыреттілігінің бөлігі ретінде;

-Контексті коммуникативтік және өзекті тұжырымдама кәсіби құзыреттіліктегі құрылымдық құзыреттілігінің бөлігі ретінде

– қарым-қатынас стратегиясын пайдалана отырып, қарастырылған кәсіби бағыттағы жағдайларға бара-бар дискурсты (монолог, диалог) өрбіту (телефонмен әңгімелесу, сұхбат, презентация және т.б.);

Пәннің тақырыптық жоспары

1. Кәсіби ортаға кіріспе
2. Карьераны жоспарлау
3. Жұмысқа орналасу
4. Жұмыс орнындағы қарым қатынас
5. Кәсіби іс-әрекетке кіріспе
6. Кәсіби іс-әрекет объектісі
7. Ғылыми педагогикалық іс-әрекет кәсіби іс-әрекет ретінде
8. Жоба кәсіби іс-әрекет өнімі ретінде

Негізгі бөлім

I. Кәсіби ортаға кіріспе

1.1. Карьераны жоспарлау

Тіл материалы:

Жалпы ғылыми және арнайы терминдер, ресми іс жүргізуге тән арнайы тілдік құралдар (өнімді пайдалануға арналған 100 бірлік)

Грамматика: сөздің құрылуы; көп функционалды қызметші сөздер

Тақырыптық жоспарлау (мәтіндік материалдың тақырыбы):

Кәсіби тұлғалық сапа; кәсіби іс-әрекет саласы; мамандықтың даму болашағы; маманның кәсіби іс-әрекетінің түрлері: педагогикалық, тәрбиелік, ақпараттық технологиялық, ғылыми-зерттеу, ұйымдастыру-басқару және т.б.

Жоба тақырыбы: Мен және менің мамандығым

Жазба жұмысы: визиттік карточка, түйіндеме

Сөйлеу: өзін презентациялау

1. 2. Жұмысқа орналасу

Тіл материалы:

Жалпы ғылыми және арнайы терминдер, ресми іс жүргізуге тән арнайы тілдік құралдар (өнімді пайдалануға арналған 100 бірлік)

Грамматика: етістіктің осы, өткен және келер шақ түрлері (қайталау)

Тақырыптық жоспарлау (мәтіндік материалдың тақырыбы):

Жұмыс беруші және кәсіби ұйым тарапынан маманға қойылатын талаптар; қазақ тілі мен оның саласындағы жетекші білім беру мен ғылыми ұйымдар; өзінің кәсіби болашағын бағалау

Жазба жұмысы: жұмысқа арыз жау; ұсыныс хат жазу; алғыс хат жазу (сұхбаттан кейін)

Сөйлеу: телефонмен әңгімелесу; сұхбат

1.3. Жұмыс орнындағы қарым-қатынас

Языковой материал:

Тіл материалы:

Жалпы ғылыми және арнайы терминдер, ресми іс жүргізуге тән арнайы тілдік құралдар (өнімді пайдалануға арналған 100 бірлік)

Грамматика: жіктеу және шартты сөйлемдер (қайталау), үстеудің қызметі мен аудару тәсілдері

Тақырыптық жоспарлау (мәтіндік материалдың тақырыбы): ұйымның құрылымы мен қызметі; қызмет және өзара қарым-қатынас; корпоративті мәдениет; персоналдарды басқару

Case Study тақырыбы: ұйым қызметін талдау; ұйымның бағытталған іс-әрекетін зерттеу (орта мектеп), талдау, қорытынды.

Жоба тақырыбы: Ұқыпты ұйымдастыру (орта мектеп)

Жазба жұмысы: электрондық хат; мемо.

Сөйлеу: телефонмен әңгімелесу; жұмыс мәселелерін талқылау.

II. Кәсіби іс-әрекетке кіріспе

2.1. Кәсіби іс-әрекет объектісі (қазақ тілінің тілдік салалары, оқу-әдістемелік кешендер, ақпараттық негіздегі құралдар, ақпараттық технологиялар)

Тіл материалы:

Жалпы ғылыми және арнайы терминдер, ресми іс жүргізуге тән арнайы тілдік құралдар (өнімді пайдалануға арналған 120 бірлік)

Грамматика: модальды етістіктерден кейінгі жіктеулер және оны аудару тәсілдері.

Тақырыптық жоспарлау (мәтіндік материалдың тақырыбы):

Педагогикалық іс-әрекет ұғымы, Педагогикалық іс-әрекетті ұйымдастыру, педагогикалық іс-әрекеттің пайдалануы, қызметі, педагогикалық іс-әрекеттің принциптер; педагогикалық іс-әрекеттің сипаттамасы

Ролдік ойындар тақырыбы: ашық сабақ өткізу

Жоба тақырыбы: қазақ тілінің бөлімдері

Жазба жұмысы: сабақ жоспарын жазу

Сөйлеу: ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, сабақ барысын (пәндік мазмұнның шеңберінде) презентациялау (интерактивті тақталар, компьютерлер, интернет, формулалар, кестелер, схемалар, үлгілер)

2.2. Ғылыми педагогикалық іс-әрекет кәсіби іс-әрекет ретінде

Тіл материалы:

Жалпы ғылыми және арнайы терминдер, ресми іс жүргізуге тән арнайы тілдік құралдар (өнімді пайдалануға арналған 60 бірлік)

Грамматика: герундидің түрлері мен қызметі, оларды аудару тәсілдері.

Тақырыптық жоспарлау (мәтіндік материалдың тақырыбы):

Оқыту және зерттеу мәдениеті; ресурстар мен оқушылар, ақпараттық коммуникациялық технологиялар; оқыту сапасы мәселелері, білім бер мониторингі; сабақты талдау; тәрбиелеу әдістері.

1. Сабақ тақырыбы: Тілдік бірліктер: Тіл білімінің салалары, болашақ мұғалім және оның кәсіби дайындығы.
2. Мемлекет және саясат Жалпы кәсіби қарым-қатынастың ортасы тақырыптар мен қарым-қатынас ортасына сәйкес тілдік құралдары меңгеру;

информатика бөлімдерін талдау, математикалық моделдеу, информатиканың қолданбалы мәнілігін ашу

Жазба жұмысы: шығармалар, әңгімелер, белгілі бір жағдаятты сипаттау, фильмнен үзінді, 2000 таңбаға дейін

Сөйлеу: оқыту мен ғылыми зерттеу мәселелерін талдау

2.3. Жоба кәсіби іс-әрекет өнімі ретінде

Тіл материалы:

Ғылыми және арнайы терминдер (өнімді пайдалануға арналған 120 бірлік)

Грамматика: инфинитивті айналым. Күрделі толықтырулар мен оларды аудару тәсілдері.

Тақырыптық жоспарлау (мәтіндік материалдың тақырыбы):

Кәсіби құзырлықтар; пәнді оқыту сапасы; білім беру мен ғылымдағы инновациялар; білім берудегі ақпараттық жүйелер; оқушылар арасындағы тәрбие жұмысы; сабақты ұйымдастыру; оқу-әдістемелік құжаттамалар

Case Study: өтетін сабақ тақырыбын таңдау (сабақ тақырыбы немесе технологиялар): ақпарат жинау, сабақ тақырыптарына талдау жасау және негіздеу.

Сабақ тақырыбы: қазақ тілін оқытудың үлгілік әдістемесі

Жазба жұмысы: аннотация; сабақ презентациясының мәтіні.

Сөйлеу: талқылау; сабақ презентациясымен сөйлеу.

СӨЖ тақырыптары

1. Қазақ тілі мұғалімінің кәсіби тұлғалық сапалары
2. Жұмыс беруші мен кәсіби ұйым тарапынан қазіргі маманға қойылатын талаптар
3. Орта білім беру ұйымының іс-әрекетін талдау
4. Қазақ тілі пәні мұғалімінің педагогикалық іс-әрекетін ұйымдастыру
5. Қазақ тілінің түрлі бағыттарының жаңа жетістіктері мен даму болашақтары
6. Қазақ тілі пәні мұғалімінің ғылыми педагогикалық іс-әрекеті
7. Орта мектептегі білім беруді ақпараттандыру
8. Білім берудегі ақпараттық жүйелердің орны мен ролі
9. Есептеу техникасының даму тарихы
10. Электрондық білім беру ресурстарын жасау технологиясы

СӨӨЖ тақырыптары

1. Кәсіби мәдениет және кәсіби тіл
2. Тіл нормасы. Ұғым. Норма типтері
3. Кәсіби тіл функциялары
4. Кәсіби тілдің ерекшеліктері
5. Ағылшын тіліндегі кәсіби терминология
6. Арнайы кәсіби бағытталған материал және оның кәсіби жағдайларда пайдаланылуы
7. Пәндік тіл материалдарын қалыптастыру негіздері
8. Кәсіби құзырлық
9. Кәсіби ағылшын тілінің мамандық пәндерімен байланысы
10. Көпшілік алдында сөйлеу мәдениеті: тілдің дұрыстығы, орындылығы, қисындылығы мен тазалығы
11. Оратор және аудиторияда сөйлеуге дайындалу әдістемесі
12. Іскерлік қатынас ерекшеліктері. Сөйлеу этикасы
13. Іскерлік этикасы. Іскерлік қатынас түрлері
14. Сөйлеудегі полемиканың ролі. Айтысу мәдениеті
15. Іскерлік қатынастың психологиялық негіздері

Әдебиеттер

Негізгі

1. Clive Oxenden, New English File, pre-intermediate, Oxford, 2010
2. Murphy R. English Grammar in Use, Intermediate, Oxford, 2010
3. Jack C. Richards. New Interchange. Cambridge University Press, 2010
4. Looking at Britain/ K/Cram Andersen & Paul Bay. Page 166.
5. Голицынский Ю.Б. Голицынская Н.А. «Грамматика»
6. Prytikina T.A. "English"
7. Макарова Г.А. «Английский всерьез»
8. Hornby A.S. "Oxford progressive English for adult learners"
9. Basic English for Science. – Oxford: Oxford University Press, 1995. – 154 p
10. Рябцева Н.К. Научная речь на английском языке. Руководство по научному изложению. Словарь оборотов и сочетаемости общенаучной лексики: Новый словарь-справочник активного типа (на английском языке). – М.: Флинта: Наука, 2006. – 600 с.

Қосымша

1. Колкер Я.М. и др. Практическая методика обучения иностранному языку Я.М. Колкер. М.; АСАДЕМА, 2000
2. Коряковцева Н.Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык. Н.Ф. Коряковцева М.: Аркти, 2002
 3. English-Russian Russian-English Environmental Science Dictionary.
 4. Macmillan English Dictionary. Macmillan Heinemann, 2002
 5. V.K. Muller. Modern English – Russian Dictionary. М., 2002
6. Nigel D. Turton "ABC of common grammatical errors". Practical reference book. Macmillan, 2005
7. Формановская Н.И. Культура общения и речевой этикет. – М.: ИКАР, 2002.
8. 14. Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь / А. Н. Щукин. М.: Астрель: АСТ: Хранитель, 2007.
9. В.Мюллер «Новый Русско-английский, англо-русский словарь» 2003.
10. В.Д.Аракин «Русско-английский, англо-русский словарь» 2003
11. С.Г.Ахметова «Ағылшын -қазақ сөздігі» 2005

Автор-құрастырушы:

3. Қ. Кусембаева - аға оқытушы

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

РОГУа 3207 Профессионально-ориентированный иностранный язык

5В011700–Казахский язык и литература

2 кредита

Предисловие

1. **Разработана и внесена** УМО по группе специальностей «Образование» РУМС МОН РК при КазНПУ имени Абая
2. **Утверждена и введена в действие** приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан
3. Типовая учебная программа разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования РК 2016 года (Типовой учебный план, утвержденный протоколом № 2 заседания РУМС МОН РК от 30.06.2016 г.)
4. Рецензенты
Сыздыкова З.- к.ф.н. КазУМОиМЯ им. Абылайхана
Сейдикенова А.С. - к.ф.н, КазНПУ им. Абая
5. **РАССМОТРЕНА** на заседании Республиканского Учебно-методического Совета **от 30.06.2016 года. Протокол № 2**

Настоящие типовые программы не могут быть тиражированы и распространены без разрешения УМО по специальностям группы «Образование» РУМС высшего и послевузовского образования МОН РК на базе КазНПУ имени Абая

Пояснительная записка

Изменения, произошедшие в общественно-политической, экономической, культурной и образовательной сферах жизни страны, широкий выход Казахстана в сферу международных отношений в области экономики, науки, технологий, культуры и образования предопределяют необходимость принципиальной переориентации концептуальных положений методической науки и технологии обучения иностранным языкам. Вследствие чего растет потребность современного общества в специалистах, владеющих английским языком на профессиональном уровне.

Дисциплина «Профессиональный иностранный язык (введение в профессиональную коммуникацию)», предусмотренная учебным планом для студентов третьего курса, является составной частью трехциклового иноязычного подготовки выпускника.

Отбор содержания дисциплины «Профессиональный иностранный язык (введение в профессиональную коммуникацию)» осуществляется на основе анализа социально-педагогических факторов в соответствии с направлением подготовки выпускника в области казахский язык и его разделы и профессионального обучения

Цели и задачи курса.

Целью преподавания дисциплины «Профессиональный иностранный язык (введение в профессиональную коммуникацию)» является формирование базового уровня профессиональной коммуникативной иноязычной компетенции. Достижение данной цели будет возможно при решении следующих задач:

- сформировать у студентов научное представление об объективных факторах, обуславливающих формирование и развитие системы современного иноязычного образования на современном этапе;
- сформировать у студентов умения проводить сопоставительный анализ родного и иностранных языков и на этой основе использовать языковой и речевой опыт учащихся в родном и первом иностранном языках, положительный перенос, а также преодолевать интерференцию;
 - формирование у студентов навыков общения и обмена информацией
 - по профессиональным темам;
 - – совершенствование навыков и умений устной и письменной речи на английском языке, необходимых для профессионального общения;
 - – совершенствование навыков грамматического оформления
 - высказывания;

Место дисциплины в структуре ОП

3.2.20 Профессионально-ориентированный иностранный язык

относится к модулю специальных дисциплин и является компонентом обязательных дисциплин.

Пререквизиты: «Английский язык (A1,B1)

Постреквизиты: «Английский язык (C1)»

Требования к результатам освоения дисциплины:

Процесс изучения дисциплины направлен на формирование и развитие профессиональных компетенций:

- использует* основные методы, способы и средства получения, хранения, переработки информации; владеет навыками работы с компьютером, в том числе в глобальных компьютерных сетях;
- владеет* моральными нормами и основами нравственного поведения;

-способен к формированию навыков здорового образа жизни в соответствии с требованиями гигиены, охраны труда и правилами защиты от возможных негативных внешних воздействий.

-владеет способами организации совместной деятельности и межличностных взаимодействий субъектов образовательной среды;

-способен участвовать в междисциплинарном и межведомственном взаимодействии специалистов в решении профессиональных задач;

-осознает специфику среднего образования, владеет средствами реализации преемственности в образовании детей разных возрастов;

- владеет системой знаний о фундаментальных законах и теориях в области казахского языка и литературы

В результате изучения данного курса студент должен:

знать:

– оперировать лексико-грамматическим материалом казахского языка на английском языке.

– читать и понимать тексты любого содержания из профессиональных коммуникативных сфер, используя в зависимости от характера текста и целевых установок разные виды чтения;

– употреблять на английском языке все изученные виды речи в разных комбинациях, соблюдая логическую последовательность и адекватность языковых средств;

уметь :

– слушать и понимать устную информацию на английском языке с последующей передачей её содержания с разной степенью компрессии и использовать её в зависимости от целевых установок;

– воспроизводить прочитанный или прослушанный текст, выделяя необходимую информацию и излагая ее в определенной форме и последовательности;

– с уверенностью оперировать грамматикой, характерной для профессионального иностранного языка (в пределах программы);

– порождать дискурс (монолог, диалог), используя коммуникативные стратегии, адекватные изученным профессионально-ориентированным ситуациям (телефонные переговоры, интервью, презентация и др.);

Тематический план дисциплины

1. Введение в профессиональную среду
2. Планирование карьеры
3. Устройство на работу
4. Коммуникация на рабочем месте
5. Введение в профессиональную деятельность
6. Объект профессиональной деятельности
7. Научно-педагогическая деятельность как профессиональная деятельность
8. Проект как продукт профессиональной деятельности

Содержание курса

Основная часть

I. Введение в профессиональную среду

1.1. Планирование карьеры

Языковой материал:

общенаучные и специальные термины, специальные языковые средства, характерные для официально-делового стиля (100 единиц для продуктивного использования).

Грамматические явления: словообразование; многофункциональные служебные слова.

Тематическое содержание (тематика текстового материала): профессионально-личностные качества; область (отрасль) профессиональной деятельности; перспективы развития специальности; виды деятельности специалиста: педагогическая, воспитательная, информационно-технологическая, научно-исследовательская, организационно-управленческая и др.

Тема проекта: Я и моя специальность.

Письменная речь: визитная карточка; резюме.

Устная речь: самопрезентация.

1. 2. Устройство на работу

Языковой материал:

общенаучные и специальные термины, специальные языковые средства, характерные для официально-делового стиля (100 единиц для продуктивного использования).

Грамматические явления: виды настоящего, прошедшего, будущего времен глагола в действительном и страдательном залоге (повторение).

Тематическое содержание (тематика текстового материала):

требования к современному специалисту со стороны работодателя и профессиональных организаций; ведущие организации образования и науки в области казахский язык и литература; оценка собственных профессиональных перспектив.

Письменная речь: заявление на работу; сопроводительное письмо; рекомендательное письмо; благодарственное письмо (по завершению интервью).

Устная речь: телефонное интервью; интервью.

1.3. Коммуникация на рабочем месте

Языковой материал:

общенаучные и специальные термины, специальные языковые средства, характерные для официально-делового стиля (100 единиц для продуктивного использования).

Грамматические явления: сослагательное наклонение и условные предложения (повторение); функции и способы перевода наречия.

Тематическое содержание (тематика текстового материала):

структура и деятельность организации должности и взаимоотношения; корпоративная культура; управление персоналом.

Тема Case Study: анализ деятельности организации: изучение направлений деятельности организации (средней школы), обсуждение, выводы.

Тема проекта: идеальная организация (средняя школа)

Письменная речь: электронное письмо; мемо.

Устная речь: телефонные переговоры; дискуссия по рабочим вопросам.

II. Введение в профессиональную деятельность

2.1. Объект профессиональной деятельности (казахский язык или литература, профессиональное обучение, учебно-методические комплексы, информационные системы, информационные технологии)

Языковой материал:

научные и специальные термины (120 единиц для продуктивного использования).

Грамматические явления: страдательный залог после модальных глаголов; способы перевода страдательного залога.

Тематическое содержание Языковые единицы (тематика текстового материала): понятие о педагогической деятельности; организация педагогической деятельности; функции, назначение и использование педагогической деятельности; принципы педагогической деятельности; описание педагогической деятельности .

Тема ролевой игры: проведения открытого занятия.

Тема проекта: разделы языкознание.

Письменная речь: описание плана урока.

Устная речь: презентация описание урока (в рамках предметного содержания общения) с использованием информационно-коммуникационных технологии (интерактивные доски, компьютеры, интернет, формулы, таблицы, схемы, графики и др.).

2.2 Научно-педагогическая деятельность как профессиональная деятельность

Языковой материал:

научные и специальные термины (60 единиц для продуктивного использования).

Грамматические явления: формы и функции герундия и способы их перевода.

Тематическое содержание (тематика текстового материала):

культура преподавания и исследования; ресурсы и обучающиеся; информационно-коммуникационные технологии; вопросы качества обучения; образовательный мониторинг; анализ урока; методы воспитания.

Тема занятия: новые открытия в информатике: анализ разделов информатики, математического моделирования, выявление прикладной значимости информатики.

Письменная речь: фрагмент описания разделов информатики, до 2000 знаков.

Устная речь: дискуссии по проблемам обучения и научного исследования.

2.3 Проект как продукт профессиональной деятельности

Языковой материал:

научные и специальные термины (120 единиц для продуктивного использования).

Грамматические явления: инфинитивный оборот, сложное дополнение и способы перевода.

Тематическое содержание (тематика текстового материала):

Профессиональные компетенции; качество обучения дисциплине; инновации в образовании и науке; информационные системы в образовании; воспитательная работа среди учеников; организация урока; учебно-методическая документация.

Case Study: выбор темы (темы урока или технологии) для проведения урока: сбор информации, сравнительный анализ имеющихся тем уроков, обоснование.

Тема занятия: образцовая методика преподавания казахского языка

Письменная речь: аннотация; текст презентации урока.

Устная речь: дискуссия; публичная презентация урока.

Примерный перечень тем для СРС

Репрезентация профессиональных знаний в рамках предложенных тем.

1. Профессионально-личностные качества учителя казахского языка
2. Требования к современному специалисту со стороны работодателя и профессиональных организаций
3. Анализ деятельности организаций среднего образования
4. Организация педагогической деятельности учителя казахского языка
5. Новейшие достижения и перспективы развития различных направлений языка
6. Научно-педагогическая деятельность учителя казахского языка
7. Информатизация образования в средней школе
8. Роль и место информационных систем в образовании
9. История развития вычислительной техники Технологии разработки электронных образовательных ресурсов

Примерный перечень тем для СРСП

1. Профессиональная культура и профессиональный язык. Введение в курс.
2. Языковая норма. Понятие, типы норм.
3. Функции профессионального языка.
4. Особенности профессиональной речи.
5. Профессиональная терминология на английском языке.
6. Специальный профессионально-ориентированный материал и его использование в заданных профессиональных ситуациях.

7. Основы формирования овладения предметно-языковым материалом.
8. Профессиональная компетенция.
9. Связь профессионального английского языка с дисциплинами специальности.
10. Культура публичной речи: правильность, уместность, логичность и чистота речи. Богатство и выразительность речи.
11. Оратор и его аудитория. Методика подготовки к выступлению.
12. Особенности делового общения. Речевой этикет.
13. Деловой этикет. Виды делового общения.
14. Роль полемики в выступлении. Культура спора.
15. Психологические основы делового общения.

Рекомендуемая литература

Основная литература

11. Clive Oxenden, New English File, pre-intermediate, Oxford, 2010
12. Murphy R. English Grammar in Use, Intermediate, Oxford, 2010
13. Jack C. Richards. New Interchange. Cambridge University Press, 2010
14. Looking at Britain/ K/Cram Andersen & Paul Bay. Page 166.
15. Голицынский Ю.Б. Голицынская Н.А. «Грамматика»
16. Prytikina T.A. "English"
17. Макарова Г.А. «Английский всерьез »
18. Hornby A.S. "Oxford prodrressive English for adult learners"
19. Basic English for Science.–Oxford: Oxford University Press, 1995. 154 p
20. Рябцева Н.К. Научная речь на английском языке. Руководство по научному изложению. Словарь оборотов и сочетаемости общенаучной лексики: Новый словарь-справочник активного типа (на английском языке). – М.: Флинта: Наука, 2006. – 600 с.

Дополнительная литература

12. Колкер Я.М. и др. Практическая методика обучения иностранному языку Я.М. Колкер. М.; АСАДЕМА, 2000
13. Коряковцева Н.Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык. Н.Ф. Коряковцева М.: Аркти, 2002
14. English-Russian Russian-English Environmental Science Dictionary.
15. Macmillan English Dictionary. Macmillan Heinemann, 2002
16. V.K. Muller. Modern English – Russian Dictionary. M., 2002
17. Nigel D. Turton "ABC of common grammatical errors". Practical reference book. Macmillan, 2005
18. Формановская Н.И. Культура общения и речевой этикет. – М.: ИКАР, 2002.
19. 14. Шукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь / А. Н. Шукин. М.: Астрель: АСТ: Хранитель, 2007.
20. В.Мюллер «Новый Русско-английский, англо-рус. словарь» 2003.
21. В.Д.Аракин «Русско-английский, англо-русский словарь» 2003
22. С.Г.Ахметова «Ағылшын -қазақ сөздігі» 2005

Автор-составитель:

Кусембаева З. К. – ст. преподаватель

STANDARD CURRICULUM

POFL 3207 Professionally-oriented foreign language

5B011700 – Kazakh language and literature

2 credits

Introduction

1. **THE CURRICULUM DESIGNED AND RECOMMENDED** by education and methodical union of the group of specialties “Education” REMB of MES RK within Abay Kazakh National Pedagogical University
2. **APPROVED AND LAUNCHED** by The Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan
3. The Curriculum was designed in accordance with The Government Compulsory Standard of Education of Kazakhstan of 2016 (Model Curriculum, approved by minute of the meeting REMB of MES RK of 30/06/2016)
4. Peer-reviews
Z.Syzdykova Cand. P. Sci. KazUIR & WL
A. Seidikenova. Cand. Ph. Sci. KazNPU named after. Abai
5. **REVIEWED in the meeting of Republic Education Board’s Section Education** on 30 June 2016. Minute №2

All rights reserved. These curricula or parts thereof may not be reproduced in any form, stored in any retrieval system, or transmitted in any form by any means—electronic, mechanical, photocopy, recording, or otherwise—without prior written permission of the education and methodical union of the group of specialties “Education” REMB of MES RK within Abay Kazakh National Pedagogical University.

Introduction

Changes in the socio-political, economic, cultural and educational spheres of life, there is a wide exit of Kazakhstan in the sphere of international relations in the field of economy, science, technology, culture and education, establishes the need for a fundamental reorientation of the conceptual positions and methodological Sciences and technologies of teaching foreign languages. Resulting in a growing demand of modern society in specialists of English language at a professional level.

The discipline "Professional foreign language (introduction to professional communication)", provided the curriculum for students of the third year, is an integral part of the three cyclic foreign language training of graduates.

The selection of the content of the discipline "Professional foreign language (introduction to professional communication)" is based on the analysis of the socio-pedagogical factors in accordance with the training of a graduate in the field of Kazakh language and its stripped and vocational training

The purposes and objectives of the course.

The purpose of teaching the discipline "Professional foreign language (introduction to professional communication)" is the formation basic level of professional communicative foreign language competence. This objective will be possible with the following tasks:

- to form students scientific view of objective factors contributing to the formation and development of modern foreign language education at the modern stage;
- to form students ' skills to conduct comparative analysis of native and foreign languages and on this basis, use of speech and language experience of the students in the native and the first foreign language, positive transfer, but also to overcome interference;
- to develop students ' communication skills and exchange information on professional topics;
- improving skills in oral and written speech in the English language necessary for professional communication;
- improvement of skills of grammatical registration of the statement;

Place of discipline in the structure of CS

3.2.20 Professionally-oriented foreign language module refers to the special disciplines and is a component of the compulsory subjects.

Prerequisites: English (A1, B1)

Postrequisites: English (C1)

Requirements to results of mastering the discipline:

The process of studying the discipline is directed to formation and development of **professional competences:**

- uses basic methods, ways and means of obtaining, storage, information processing; proficient in computer use, including global computer networks;
- possesses moral norms and the foundations of moral behavior;
- able to the formation of skills of a healthy lifestyle in accordance with the requirements of hygiene, labour protection and regulations of protection from possible negative external influences.
- fluent in the ways of organizing joint activities and interpersonal interactions of the subjects of the educational environment;
- able to participate in interdisciplinary and interagency cooperation of specialists in the solution of professional tasks;
- understands the specifics of the secondary education, owns the means of realization of continuity in the education of children of different ages;

- owns a system of knowledge about fundamental laws and theories in the field of Kazakh language and literature

As a result of studying this course the student should:

to know:

- to operate the lexical-grammatical material of the Kazakh language in English.
- read and understand texts of any content of professional communicative spheres, using, depending on the nature of the text and targets different types of reading;
- to use English all studied types of speech in different combinations, observing logical consistency and adequacy of language means;

be able to :

- listen and understand spoken information in English with subsequent transfer of its content with different degree of compression and to use it depending on targets;
- play or read the text, highlighting the necessary information and presenting it in a certain form and sequence;
- safe to operate a grammar, typical for professional language (within the program);
- to generate discourse (monologue, dialogue), using communicative strategies, adequate studied professionally-oriented situations (telephone conversations, interviews, presentation, etc.);

Thematic plan of the discipline

1. Introduction to the professional environment
2. Career planning
3. Employment
4. Communication in the workplace
5. Introduction to professional activity
6. The object of professional activity
7. Scientific-pedagogical activity as a professional activity
8. The project as a product of professional activity

The content of a course

The main part

I. Introduction in a professional environment

1.1. Career planning

Language material:

General scientific and technical terms, special language features that are characteristic of official style (100 units for productive use).

Grammar: word formation; multipurpose syntactic words.

Thematic contents (subject of text material):

professional and personal qualities; area (branch) of professional activity; prospects of development of specialty; kinds of activity of the expert: pedagogical, educational, information and technological, research, organizational and administrative, etc.

Thesis topic: me and my specialty.

Writing: business card; resume.

Speaking: self-presentation.

1. 2. Employment

Language material:

General scientific and technical terms, special language features that are characteristic of official style (100 units for productive use).

Grammar: present, past, future tenses in active and passive voice (revision).

The thematic content (subject content):

requirements for modern specialist by the employer and professional organizations; the lead organizations of education and science in the field of Kazakh language and literature; evaluation of own professional perspectives.

Writing: [application request](#); cover letter; recommendation letter; letter of appreciation (by the end of the interview).

Speaking: telephone interview; interview.

1.3. Communication in the workplace

Language material:

General scientific and technical terms, special language features that are characteristic of official style (100 units for productive use).

Grammar: the subjunctive and conditional sentences (repetition); functions and methods of translation of dialect.

The thematic content (subject content):

the structure and activities of the organization and the position relationship; corporate culture; managing staff.

Theme Case Study: analysis of the organization's activities: a study of the activities of the organization (middle school), discussion, conclusions.

Thesis topic: ideal organization (secondary school)

Writing: an email; memo.

Speaking: telephone conversations; discussion on business issues.

II. Introduction to professional activity

2.1. The object of professional activity (Kazakh language and literature, professional training, educational-methodical complexes, information systems, information technology)

Language material:

scientific and technical terms (120 units for productive use).

Grammar: the passive voice after modal verbs; ways of translating the passive voice.

Thematic content. Language units (subjects of the text material):

the concept of teaching activities; organization of pedagogical activity; function, purpose and use of pedagogical activity; principles of pedagogical activity; description of pedagogical activity .

The theme of role-playing game: the open classes.

The theme of the project: the sections of linguistics.

Writing: description of a lesson plan.

Speaking: presentation description of the lesson (in the substantive content of the communication) using information and communication technologies (interactive whiteboards, computers, Internet, formulas, tables, schemes, graphs, etc.).

2.2 research and teaching activities as a professional activity

Language material:

scientific and technical terms (60 units for productive use).

Topics: forms and functions of gerund and the ways of their translation.

The thematic content (subject content):

the culture of teaching and research; resources and students; information and communication technology; quality of education; educational monitoring; analysis of lessons; methods of education.

Lesson theme: new discoveries in computer science: analysis of sections of computer science, mathematical modeling, revealing the importance of applied Informatics.

Writing: a fragment of description of the sections of computer science, up to 2000 characters.

Speaking: discussions on problems of teaching and research.

2.3 Project as a product of professional activity

Language material:

scientific and technical terms (120 units for productive use).

Grammar: infinitive clause, complex object and methods of translation.

The thematic content (subject content):

Professional competence; the quality of learning discipline; innovations in education and science; information systems in education; educational work among students, organization of the lesson; educational-methodical documentation.

Case Study: choice of topic (objectives or technology) for the lesson: information gathering, comparative analysis of the lessons and background.

Theme of the lesson: exemplary methodology of teaching the Kazakh language

Writing: the abstract; the text of the presentation of the lesson.

Speaking: discussion; open presentation of the lesson.

An indicative list of topics for self-study assignment

Representation of professional knowledge within the framework of the proposed topics.

1. Professionally-personal qualities of the Kazakh language teacher
2. Requirements for modern specialist by the employer and professional organizations
3. The analysis of the activities of organizations of secondary education
4. The organization of the pedagogical activity of the Kazakh language teacher
5. The latest achievements and development prospects of different areas of language
6. Scientific-pedagogical activity of the Kazakh language teacher
7. Informatization of education in high school
8. The role and place of information systems in education
9. The history of development of computer technology and technology development of electronic educational resources

An indicative list of topics for SSUTS

1. Professional culture and professional language. Introduction to the course.
2. Language norm. The concept, types of standards.
3. Functions of professional language.
4. Features of the professional language.
5. Professional terminology in English.
6. Special professionally-oriented material and its use in given professional situations.
7. Foundations of mastery of the subject-language material.
8. Professional competence.
9. Communication professional English language courses.
10. Culture of public speech: correctness, relevance, consistency and purity of speech. The richness and expressiveness of speech.
11. Speaker and his audience. Method of preparation.
12. Features of business communication. Speech etiquette.
13. Business etiquette. Types of business communication.
14. Role of debate in speech. Culture dispute.
15. Psychological foundations of business communication.

Author:

Z.Kusembaeva. KazNPU named after. Abai

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

КТОА 3301 Қазақ тілін оқыту әдістемесі

5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті

3 кредит

Алматы, 2016

Алғы сөз

1. Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің РОӘК «Білім» тобы мамандықтары бойынша Оқу-әдістемелік бірлестігінде **ДАЙЫНДАЛҒАН және ҰСЫНЫЛҒАН**

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен **БЕКІТІЛГЕН және ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

3. Типтік оқу бағдарлама 2016 жылғы ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес дайындалған. (Типтік оқу бағдарлама ҚР БҒМ 30.06.2016 ж., № 2 хаттамасымен бекітілген)

4. Пікір берушілер:

Ермекова Ж.Т. – ф. ғ. д., профессор, Қазақ Мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті

Жақсылықова К.– п. ғ. д., профессор, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университеті

5. ҚР БҒМ Республикалық Оқу-әдістемелік Кеңесі мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН 30.06.2016 ж., Хаттама № 2.**

Осы типтік бағдарламаны Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ РОӘК «Білім» тобындағы мамандықтары бойынша ОӘБ рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

Түсінік хат

Тіл – адамзатқа берілген ерекше қабілет. Тілді жетік білу мен дұрыс қолдану арқылы адам өз болмысын, ой-санасын жетілдіреді, іс-әрекетін дұрыс ұйымдастырады, пікір-көзқарасын білдіреді. Тілді игеру үшін оның ережелері мен заңдылықтарын, ойды жеткізудің амал-тәсілдерін игереді. Тілді меңгеру білім мен тәжірибені, қабілет пен дағдыны қажет етеді. Мұндай білім мен тәжірибе білім беру ұйымдарында арнайы оқытылатын тіл пәндері арқылы меңгертіліп, оқу жүйесінің сапасын арттырады, болашақ кәсіби мамандардың кәсіби шеберлігін қалыптастырады.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» пәні – жоғары оқу орындарының филология факультетінде оқытылатын міндетті пәндердің бірі. Ол «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша оқитын болашақ қазақ тілі пәні мұғалімін даярлауға бағытталған негізгі пән болып есептеледі. «Қазақ тілін оқыту әдістемесі» қазіргі лингвистика, педагогика, психология және әдістеме ғылымдарының жетістіктеріне сүйене отырып, болашақ маманды тілді меңгертудің әдіснамалық, ғылыми-теориялық негіздерімен таныстырады, қазақ тілін оқытудың әдістемелік жолдарын үйретеді.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» – тарихы терең, ғылыми-теориялық тұжырымдары мен заңдылықтары қалыптасқан, әдіснамалық негізі белгіленген, өзіндік ұстанымдары мен ережелері қалыптасқан, жас ұрпаққа тілді игертудің дәстүрлі әдістері мен жаңа технологияның түрлерін зерттеп-зерделейтін ғылым. Бұл ғылымның әдіснамалық базасы барлық қоғамдық ілім негіздеріне сүйене келіп, лингвистика, психология, педагогика, әлеуметтану, философия сияқты ғылым салаларын тоғыстырады.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» қолданбалы ғылым ретінде пәнді оқытудың мақсат-міндеттерін, оны жүзеге асырудың нормативтік-базалық негіздерін айқындай отырып, болашақ мамандардың кәсіби біліктілігін қалыптастыруды көздейді. Бұл жүйе бойынша студенттер қазақ тіліне арналған білім стандарттары, оқу бағдарламалары, оқулықтар мен оқу құралдары және оқу-әдістемелік құралдармен танысып, өздерінің болашақ мамандығына қатысты білім алады.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесін» оқу арқылы болашақ мамандар пәнді оқытудың дидактикалық-технологиялық негіздерін меңгереді. Бұл бағыттағы білім қоры қазақ тілін оқытудың әдістері мен тәсілдері, жаттығулар жүйесі, дидактикалық материалдар мен құралдар мен жаттығу- тапсырмаларды және т.б. пайдалануға арналған әдістеменің өзіндік ерекшеліктеріне сәйкес ұсынылады.

Студенттер «Қазақ тілін оқыту әдістемесі» пәнінен игерген білім-біліктеріне сүйеніп, өзіндік ізденіс пен шығармашылық жұмыстарды орындауға төселеді. Бұл отандық және шетелдік озық тәжірибелерді талдату, салыстыру, бағалау, эксперимент арқылы өз мүмкіндігін, кәсіби шеберлігін арттыру бағытындағы жұмыстарды сауатты орындау нәтижесінде қалыптастырылады.

Студенттер «Қазақ тілін оқыту әдістемесі» курсынан оқып меңгеру барысында оқушыларды тілдік фактілерді түрлі қырынан танып-білуге дағдыландыратын әдістер мен тәсілдер жүйесін меңгереді. Студент осы пәннің негізінде тіл бірліктерінің жүйелік-құрылымдық, семантикалық, формалық, функционалдық қырларын кешенді түрде талдаудың және оны оқушыға меңгертудің жолдарын үйренеді.

Студенттер кредиттік оқу жүйесінің талаптарына сәйкес педагогика, психология, физиология, және т.б. қазақ тілінің теориясы курстарынан алған білімдерін тоғыстыра отырып, практикалық шеберліктерін өздігінен жетілдіруге үйренеді.

Пәннің тақырыптық жоспары

1. Қазақ тілін оқыту әдістемесі – жеке ғылым саласы: әдіснамалық негіздері
2. Қазақ тілін оқытудың жаңа тенденциялары, парадигмалары, қағидалары мен бағыттары

3. Қазақ тілін оқытуға арналған базалық-нормативтік құжаттар
4. «Қазақ тілі» пәнінің оқу-әдістемелік кешені
5. «Қазақ тілі» пәнін оқытудың түпкі нәтижелері – құзіреттіліктер
6. Қазақ тілін оқытудың инновациялық технологиялары
7. Қазақ тілін оқытудың формалары, интерактивтік әдістері
8. «Қазақ тілі» пәнін функционалдық сауаттылық тұрғысынан меңгерту талаптары
9. Қазақ тілінің лексикологиясын оқыту әдістемесі
10. Қазақ тілінің фонетикасын оқыту әдістемесі
11. Сөзжасамды оқыту әдістемесі
12. Грамматиканы (морфология, синтаксис) оқыту әдістемесі
13. Стилистика мен мәтінді оқыту әдістемесі
14. Орфографияны оқыту әдістемесі
15. Пунктуацияны меңгерту әдістемесі
16. Сөз мәдениетін оқыту әдістемесі
17. Шешендік өнерді оқыту әдістемесі

«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» пәні бойынша күтілетін құзіреттіліктер

Болашақ филолог-мамандар осы курсты аяқтағанда мынадай құзіреттіліктерді меңгеріп шығуы тиіс:

тілдік құзіреттілік – сөйлесім біліктіліктері (сөйлесім әрекетінің түрлері) мен тілдік білімдердің бірлігі және оларды қолдана алуы;

кәсіби құзіреттілік – «Қазақ тілі» пәнінің терминдері мен ұғымдарын терең меңгеруі, психологиялық және педагогикалық қағидаларды ұстануы, оқытудағы дәстүрлі және инновациялық технологияларды меңгере алуы, қазақ тілін оқытудың ерекшелігін түсінуі, кәсіби этикетті меңгеруі;

проблемалардың шешімін табу құзіреттілігі – кәсіби және өмір жағдаяттарында кездесетін проблемаларды шешуде тілдік-қатысымдық дағдыларды өз мақсатына қарай орынды қолдана алуы;

ақпараттық құзіреттілік – қатысымдық және танымдық мақсатқа байланысты қажетті ақпаратты табу, талдау, өңдеу, сақтау, оның мазмұнын жеткізу, ақпаратты өзінің қажетіне қарай пайдалануы және жаңа ақпараттық, педагогикалық технологияларды игере алуы;

қатысымдық құзіреттілік – әлеуметтік-қоғамдық ортада сөз мәдениетінің талаптарына сай ауызша және жазбаша қатысымға түсу, қатысымдық міндеттерді шеше алуы, тілдік құралдарды дискурс пен пікір білдіруде шығармашылықпен қолдану, өзінің көзқарасын жүйелі білдіре алу және пікірлесушінің көзқарасын тындап, түсіне алу біліктілігі;

танымдық құзіреттілік – өз бетінше жаңа білімді игеруі, білім деңгейін, педагогикалық шеберлігін үнемі жетілдіруі, жағдаятты түсінуі, өз қабілеті мен білімін бағалауы, өзіне қажетті білімді екшелеп, сұрыптап ала білуі, оны қолданудың жолын меңгеруі, өздігінен ізденіс жасай алуы, білімді қажетті жағдайда қолдануы, жеке, қоғамдық, кәсіби-танымдық қызметін ұйымдастыра алуы;

әлеуметтік-тұлғалық құзіреттілік – өз интеллектуалдық әлеуетін жетілдіріп, кәсіби деңгейін үйлесімде таныта алуы, өзгермелі дүние жағдайына бейімделе білуі, өмір бойы білім алу парадигмасына сай өз білімін үздіксіз жетілдіруі, көпшілік алдында сөйлеу мен пікірталас мәдениетін жетік меңгеруі, қоғамдық қарым-қатынаста өзіндік көзқарасын айтуы, өзіндік позициясын ұстануы, әртүрлі деңгейдегі пікірталастарда өз пікірін қорғай алуы.

Пәннің пререквизиттері

«Нормативті қазақ тілі», «Қазіргі қазақ тілі», «Тіл біліміне кіріспе», «Тілдік қатынас негіздері», «Кәсіби қазақ тілі».

Пәннің постреквизиттері

«Стилистика», «Жалпы тіл білімі», «Қазақ әдеби тілінің тарихы», «Тарихи грамматика».

Thank you for trying Soda PDF

Негізгі бөлім
«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» курсының
мақсаты мен міндеттері

«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» курсының **мақсаты** – студенттерге мектепте қазақ тілін оқытудың әдіснамалық негіздері мен әдістемелік жүйесін, тілді меңгерудің практикалық жолдарын үйрету арқылы кәсіби деңгейі жоғары, теориялық білімі терең, практикалық дағдысы жетілген, ұлттық ділі қалыптасқан, бәсекеге қабілетті, ғылыми және интеллектуалдық әлеуеті жоғары филолог мұғалім даярлау.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» пәнінің **міндеттері**:

- ◆ студенттерге қазақ тілін оқыту әдістемесінің әдіснамалық-теориялық негіздерін меңгерту;
- ◆ қазақ тілін оқыту әдістемесінің негізін қалаған ғалым-әдіскерлердің еңбектері мен ой-тұжырымдарымен таныстыру;
- ◆ студенттерді педагогика және әдістеме ғылымындағы жаңа тенденциялармен, қағидалармен, бағыттармен таныстырып, оны оқыту үдерісінде тиімді қолданудың жолдарын үйрету;
- ◆ студенттерді мектепте оқытылатын қазақ тілі пәнінің мақсат-міндеттерімен және білім мазмұнымен таныстыру;
- ◆ мектепте қазақ тілін оқытудың әдістемелік жүйесімен таныстыру;
- ◆ оқу бағдарламалары және оқу-әдістемелік кешендермен таныстыру;
- ◆ қазақ тіл білімі салаларын мектепте оқытудың әдістемелік жолдарын меңгерту;
- ◆ пән бойынша базалық-нормативтік құжаттар мен оқулықтарды, оқу-әдістемелік кешендерді талдап, тануға үйрету, оларды оқыту үдерісінде басшылыққа алып, пайдалану дағдыларын қалыптастыру;
- ◆ өз бетінше әлемдік педагогика ғылымындағы жаңа әдістемелерді меңгеруге дағдыландыру;
- ◆ білім берудің жаңа технологияларымен таныстырып, оны оқу үдерісінде пайдалануға үйрету;
- ◆ болашақ мамандарды қазақ тілін оқытудың инновациялық, итербелсенді әдістерін қолдануға үйрету (мектеп оқушыларының білім, білік, дағдылары мен білім сапасын бақылауды меңгерту, білім нәтижелерін сараптау және оны жетілдірудің жолдарын табуға баулу);
- ◆ өзінің кәсіби біліктілігі мен құзіреттіліктерін үздіксіз дамытуға баулу.

Қазақ тілін оқыту әдістемесі курсының мазмұны мынадай мәселелерді қамтиды:

- қазақ тілін оқыту әдістемесі – дербес ғылым саласы, оның нысаны, пәні
- қазақ тілін оқытудың әдіснамалық негіздері;
- қазақ тілін оқыту әдістемесінің қалыптасу және даму жолдары;
- қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа тенденциялары, қағидалары, басым бағыттары;
- мектепте қазақ тілін ана тілі ретінде оқытудың мақсаты, танымдық және практикалық міндеттері;
- қазақ тілін оқытудың әдістемелік жүйесі;
- қазақ тілі бағдарламалары, оқулықтары және оқу-әдістемелік кешендердің мазмұндық-құрылымдық жүйесі;
- сабақ жоспарының түрлері және оның құрылымы, мазмұны;
- қазақ тілін оқытуды кешенді ұйымдастырудың жолдары;
- қазақ тілін жалпы білім беретін орта мектеп, гимназия, лицей, тереңдетілген мектептерде оқытудың ерекшеліктері мен өзара сабақтастығы;
- қазақ тіл білімі салаларын оқытудың әдістемелік жүйесі (фонетика, лексикология, сөзжасам, морфология, синтаксис, стилистика, мәтін, сөз мәдениеті, шешендік

өнер);

- қазақ тілін оқыту барысында оқушылардың интеллектуалдық әлеуеті мен қабілетін дамытудың заңдылықтары мен талаптары;
- қазақ тілін оқыту барысында пәнішілік, пәнаралық, интеграциялық байланыстарды жүзеге асырудың әдіс-тәсілдері, сол арқылы оқушылардың логикалық ойлауын, дүниетанымын жетілдіру жолдары;
- қазақ тілін оқыту барысында сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастыру мен жүргізу әдістемесі.

Қазақ тілін оқыту әдістемесі дәріс, семинар-тренингтер, практикалық сабақтар, студенттердің жобаларды орындау арқылы және арнаулы семинар сабақтарды ұйымдастыру барысында меңгертіледі. Сонымен бірге студенттердің СӨЖ/СОӨЖ, бақылау жұмыстары, дипломдық жұмыс жазуы арқылы әдістемелік білімін жетілдіру көзделеді.

Педагогикалық практика барысында мектептермен тығыз байланыс жасай отырып, студенттер пән мұғалімдерінің сабақтарына қатысады, соның негізінде әдістемеден алған теориялық білімі практикамен сабақтастыра меңгереді. Студенттерге қазақ тілін және басқа тілдерді оқыту бойынша оқу-құралдар мен әдістемелік әдебиеттер картотекасын түзу және т.б. жұмыстар тапсырылады және оқытушы тарапынан қадағаланып, бағаланады.

Дәрісте қазақ тілін оқытудың әдіснамалық негізі, ғылыми-теориялық мәселелері, тарихы мен дамуының жаңа тенденциялары, басым бағыттары және т.б. қарастырылады. *Семинар сабақтарында* қазақ тілін оқытудың әдістері, сабақтың түрлері мен формалары үйретіледі, нақты әдістемелер мен оқытудың инновациялық технологиялары талданады. Әдіскерлер мен мектеп мұғалімдерінің озық тәжірибелерімен танысады, оларға талдау жасалады, студенттер өзіндік көзқарасын білдіруге дағдыландырылады. Оқу-әдістемелік әдебиеттермен жұмыс жасауға төселдіріледі, қазақ тілі сабақтарының мазмұндық-құрылымдық жүйесі танытылады.

Студенттер қазақ тілін оқыту әдістемесінің әдіснамалық, теориялық, дидактикалық мәселелерін меңгеріп және озық тәжірибелерді үйрену барысында болашақ кәсібіне қажетті білім-біліктерді игереді, кәсіби дағдылары қалыптасады. Қазақ тілі мұғаліміне керекті негізгі кәсіби біліктерге мыналар жатады:

- мектептің әр сатысындағы (бастауыш, негізгі және бейіндік) қазақ тілін оқытудың мақсат-міндеттерін түсінуі және олардың ортақ талаптары мен ерекшеліктерін ажырата алуы;
- әрбір сынып оқушыларының жас және психологиялық ерекшеліктерін баланың тұлғалық қабілеттерімен байланыстыра білуі;
- әр сабақтың білімдік, тәрбиелік, дамытушылық мақсаттарын белгілеп, оларды толыққанды жүзеге асыру жолдарын меңгеруі;
- сабақты тиімді жоспарлай алуы;
- оқушының білім, білік, дағдысын тексеру құралдары мен өлшемдерін сауатты қолдана алуы;
- оқу-танымдық үрдістің заңдылықтарын негізге ала отырып, оқушының танымын кеңейтетін, логикалық ойлауын, тілін дамытатын әдістер мен тәсілдер жүйесін дамытатын инновациялық технологияларды ұтымды қолдануы;
- қазақ тілінің құндылықтық бағдарына басымдылық бере отырып оқытуды жүзеге асыра алуы;
- қазақ тілі туралы оқушының лингвистикалық дүниетанымын қалыптастырудың жолдарын, амал-тәсілдерін қолдана алуы;
- оқушының қазақ тілін оқу мотивтерін анықтап, оларды дамыта алуы;
- сабақты интеграциялық тұрғыдан жүзеге асыруы;
- қазақ тілі кабинетін заман талабына сай жабдықтауы;
- сабақ сапасын арттырудың жолдары таба алуы;

- сабақтан тыс жұмыстарды нәтижелі ұйымдастыруы;
- пән бойынша күтілетін түпкі нәтижелерді күзiреттiлiк тұрғысынан қалыптастыруы.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» курсын оқу барысында студент пәнді меңгерудің әдіснамалық негіздері мен әдістемелік жүйесін, зерттеу бағыттары мен әдістерін саралап тани алуы керек. «Қазақ тілі» пәні нәтижелерін сандық және сапалық тұрғыдан талдай білу дағдылары да осы курсты оқу барысында қалыптастырылады. Пәнді оқу үдерісінде ақпараттық технологияны дұрыс қолдану дағдыларын игереді.

Сонымен қатар, қазақ тілін оқыту әдістемесінің осы кезге дейінгі жинақталған бай мұрасын студенттер танып-біледі. Қазақ тілі әдістесі ғылымының негізін қалаған А.Байтұрсынұлы, педагогикалық психологияның іргетасын қалыптастырған Ж.Аймауытұлы, М.Жұмабаевтардың, Т.Шонанов, Қ.Жұбанов, С.Аманжоловтардың және т.б. отандық және шетелдік ғалым-әдіскерлердің еңбектері мен жаңа бағыттағы зерттеулерін арнаулы курс ретінде оқыту ұсынылады. Мұндай арнаулы курс студентке тіл теориясын да, әдістемені де терең меңгертуге көмектеседі.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесі» пәнінің мазмұндық-құрылымдық жүйесінде студенттерге тілдік қатысым теориясын, тіл бірліктерінің табиғатын таныту көзделеді.

Соңғы жылдары жалпы білім беретін мектептерге «Сөз мәдениеті», «Шешендік өнер» пәндері енгізілді. Сондықтан оларды оқыту әдістемесінің өзекті мәселелері де курс мазмұнында қарастырылады.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесінен» жүргізілетін дәрістік курс

1. Қазақ тілін оқыту әдістемесі: әдіснамалық негіздері

Қазақ тілін оқыту әдістемесі ғылымының зерттеу нысаны мен пәні. Қазақ тілін оқыту әдістемесі – қолданбалы ғылым және жеке пән. Қазақ тілін оқыту әдістемесін зерттеудің эмпирикалық және теориялық бағыттары. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жүйелік табиғаты және оны тану жолдары.

Қазақ тілін оқыту әдістемесінің әдіснамалық-теориялық негіздері, оның философия, логика, психология, педагогика, ақпараттық педагогика, кибернетика және т.б. ғылымдарымен байланыстылығы. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің мақсаты мен міндеттері, мазмұны.

Қазақ тілін оқыту әдістемесінің тарихи қалыптасу және даму жолдары. Әдістемелік мұра және оны танып-талдау әдістері мен жолдары. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің классиктері – Ы.Алтынсарин, А.Байтұрсынұлы, Т.Шонанұлы, Қ.Жұбанов, С.Аманжолов, Қ.Басымов, Ғ.Бегалиев, Ш.Х.Сарыбаев және т.б. еңбектерінің маңызы.

Қазақ тілін оқыту әдістемесі дамуындағы А.Ысқаков, І.Кеңесбаев, М.Балақаев, К.Аханов, Х.Арғынов, Ы.Маманов, Д.Әлімжанов, А.Әбілқаев, И.Ұйықбаев, Н.Оралбаева, Б.Кәтембаева, Б.Құлмағамбетова, М.Дүйсебаева, Ә.Исабаев, С.Қазыбаев және т.б. ғалымдар еңбектерінің орны.

Қазақ тілі – мектепте оқылатын негізгі пән. Пәндер жүйесіндегі орны мен маңызы. Қазақ мектебіндегі қазақ тілі пәнін ана тілі ретіндегі феномендік ерекшелігіне байланысты оқыту заңдылықтары. Қазақ тілі пәнінің білім берудегі тәрбиелік, дамытушылық маңызы.

Әдістеме – қоғамдық ғылым. Әдістеме ғылымының философиямен байланысы. Жеке тұлға қалыптастырудың аспектілері. Тілдің ойлау және таныммен байланысы.

Әдістеменің психологиямен байланысы. Қазақ тілі бойынша оқу материалын меңгертуде баланың жас және дара ерекшеліктерін ескерудің маңызы. Тілдік қабілет – дамыта оқытудың негізгі компоненті. Білім, білік, қабілет, дағды және т.б. ұғымдардың мәні.

«Қазақ тілін оқыту әдістемесінің» лингвистикалық, педагогикалық, әлеуметтік,

когнитивтік негізі.

Қазақ тілін оқыту әдістемесі – педагогика ғылымының бір саласы ретінде оның бүкіл құрылымдық жүйесін, жеткен жетістіктерін басшылыққа алады. Дидактикалық ұстанымдар – оқытудың мазмұнын ұйымдастыру түрлерін, әдістерін, оқытудың мақсаты мен заңдылықтарына сай анықтайтын қағидалар жүйесі. Оқыту үрдісінде кез келген мұғалім дидактиканың ұстанымдарын басшылыққа ала отырып, оқытудың мазмұнын, оқыту үрдісінің ұйымдастыру формалары, әдістерімен бірге тығыз байланыстыра келе, оқушылардың тұтас диалектикалық дүниетанымын, білімін қалыптастыруға тікелей әсер етеді.

Қазақ тілін оқытудың негізгі дидактикалық ұстанымдары (сипаттама): білім берудің дамытушылық және тәрбиелік сипаты. Қазақ тілін оқытудың арнайы ұстанымдары: жалпы әдістемелік (экстралингвистикалық, құрылымдық, құрылымдық-семантикалық, деңгейаралық, стилистикалық, тарихи) және жеке әдістемелік (тілдің жекелеген тақырыбының ерекшеліктерінен туындайтын ұстанымдар). Бұлардың өзара байланыстылығы мен сабақтастығы.

Қазақ тілін оқытудың жаңа тенденциялары, парадигмалары, қағидалары мен бағыттары

Үздіксіз білім беру жүйесіндегі білім алушылардың тұлғалық, коммуникативтік, мәдени-танымдық қабілеттерін қалыптастыру үдерісінде ана тілінің атқаратын рөлі. Қазақ тілін оқыту үдерісінде білім алушылардың қоғамдық-әлеуметтік ортада өмір сүруіне қажетті, олардың интеллектуалдық қасиетінің көрсеткіші саналатын тілдік-танымдық құзіреттері мен елжандылық рухын қалыптастыру. Қазақ тілін оқытудың ғылыми негіздерін тілдік қатынас, қатысымдық-когнитивтік, сөз мәдениеті және функционалдық сауаттылықты қалыптастыру теориялары. Тілдік қатынас теориясы тілді оқыту барысында сөйлесім әрекетінің түрлерін: тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым, тілдесім процестерін кешенді жүзеге асыруға ғылыми негіз болатыны. Қазақ тілінің бірліктерін тілдік әрі қатысымдық тұрғыдан меңгерту, оның мәдениеттанымдық, қатысымдық, әлеуметтік, кумулятивтік қызметтеріне сай жұмсалып жолдарын игерту.

Қазақ тілін оқытудың парадигмалары – тілді коммуникативтік-когнитивтік тұрғыдан меңгертуге тірек болатын жаңартылған негіздемелер. Антропоэзектік парадигманың тілдік білім арқылы адамзаттық өркениет пен ұлттық руханиятты бірлікте меңгеру мәселесіне басымдылық беруге бағытталатыны. Интеграциялық білім беру парадигмасының білім алушының дүниетанымын кеңейтуге бағытталатыны. Танымдық білім беру парадигмасы, оның оқушының танымдық әлеуетін коммуникативтік құзіреттіліктермен өзара сабақтастықта жетілдіруге бағытталуы. Аксиологиялық парадигманың білім алушыға өз білімінің, өмірінің мәнін сезіндіруге бағытталатыны. Білім беруді ізгілендіру парадигмасы – білім мазмұнын материалдық және рухани құндылықтарды тіл арқылы танытудың негізі. «Қазақ тілі» пәнін оқытудың қағидалары – оқу үрдісінің мазмұнын, ұйымдастыру түрлері мен әдістерін, оның жалпы мақсаттары мен заңдылықтарын анықтайтын негізгі ережелердің жиынтығы. Білімнің үздіксіздігі қағидасы, Мәдениет, ойлау, тіл бірлігін жүзеге асыру қағидасы, Білімнің мотивациялық сипатын арттыру қағидасы, Өмірлік дағдыларды жетілдіру қағидасы, Құзіреттілік қалыптастыра оқыту қағидасы, Табиғилық қағидасы, Білім алушыны тұлға деп тану қағидасы, Тілдің әлеуметтік мәнін арттыру қағидасы, Білім беруді демократияландыру қағидасы.

Қазақ тілін оқытуға арналған базалық-нормативтік құжаттар

«Қазақ тілі» пәніне арналған бағдарламалар – қазақ тілін нақты нәтижелерге жеткізуге тиісті пәннің мазмұнын, игерілетін білім, білік және дағдылар көлемін, сондай-

ақ оқыту жылдары бойынша бөлінген тақырыптарды анықтайтын базалық-нормативтік құжат.

Қазақ тілі бағдарламасы. Бағдарлама – мемлекеттік құжат. Бағдарламаның линиялық және концентрлік түрлері, олардың өзара айырмашылықтары.

Сабақ барысындағы жоспардың түрлері және оның маңызы. Орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлар. Орта мерзімді жоспардың SMART мақсатқа негізделуі. Негізгі пәндік құзіреттіліктер, ресурстар мен оқытудың әдіс-тәсілдері мен формаларының айқындалуы. Бағалау критерийлерін қамтуы. Қысқа мерзімді жоспар, оның өзіндік ерекшелігі. Әр сабақтың білімділік, дамытушылық, тәрбиелік мақсаттарын, бағалау критерийлерін, негізгі түсініктер, қолданылатын материалдар, әдістер мен дерек көздерді қамтуы.

Қазақ тілі бойынша жұмыстарды жоспарлау. Оқу материалын жоспарлаудың мақсаты мен міндеттері. Қазақ тілі мұғалімінің күнтізбелік, тақырыптық-күнтізбелік және сабақ жоспарлары.

«Қазақ тілі» пәнінің оқу-әдістемелік кешені

Қазақ тілі пәніне арналған оқу-әдістемелік кешен: бағдарлама, оқулық, мұғалімге арналған әдістемелік нұсқау, оқу кітабы, жаттығу, диктант пен мазмұндамалар жинағы, сынақ, емтихан сұрақтары, тест тапсырмалары, оқушыларға арналған хрестоматиялар, сөздік және дидактикалық материалдар, тірек-сызбалар және т.б.

Қазақ тілі оқулығы. Оқулықтың негізгі атқаратын қызметі: ақпараттық, трансформациялық, жүйелілік, тәрбиелік. Оқулықтың жасалу теориясы, оқулықтың жүйелік-құрылымдық сипаты. Қазақ тілі оқулықтарының даму жолы және олардағы теориялық және практикалық материалдардың берілуі. Жаңа буын оқулықтарының ерекшеліктері. Теориялық материалдардың берілу логикасы. Оқулықтың ғылыми және әдістемелік деңгейлерінің үйлесімділігі. Бағдарлама мен оқулықтың сәйкес болуы. Қазіргі кезеңдегі электрондық оқулық, оның өзіндік ерекшеліктері. Жаттығулардың түрлері, оларды оқулықтарда орналастыру жүйесі.

«Қазақ тілі» пәнін оқытудың түпкі нәтижелері – құзіреттіліктер

Құзіреттілік түрлері: тілдік құзіреттілік, кәсіби, проблемалардың шешімін табу құзіреттілігі, ақпараттық құзіреттілік, қатысымдық құзіреттілік, танымдық құзіреттілік, әлеуметтік-тұлғалық құзіреттілік.

Пән бойынша меңгерілетін құзіреттіліктер, олардың өзіндік ерекшеліктері. Тілдік құзіреттілік, оның тілдік қарым-қатынас барысында жағымды жағдаят қалыптастыру; қарым-қатынас үдерісін психологиялық басқаруды жүзеге асырудағы рөлі. Кәсіби құзіреттілік, болашақ маманның кәсіби қызметін жоғары деңгейде атқаруына қажетті дағдыларды иегеруі. Қазақ тілі оқыту әдістемесінің қазіргі жағдайы, басқа ғылым салаларымен интеграциялануы, оның даму болашағы мен оқытудың әдістемелік негіздері туралы түсінігі. Проблемалық құзіреттілік, алға қойған мәселелерді шеше алу қабілеті. Ақпараттық құзіреттілік, ақпараттық технологиялармен жұмыс істеу қабілеті. Қатысымдық құзіреттілік, студенттің сөйлеу кезінде өзіне қажетті бағдарламаларды тандап алуы мен іске асыру қабілеттілігі. Танымдық құзіреттілік, оның білімдер жүйесінің бірлігінен тұратындығы. Әлеуметтік-тұлғалық құзіреттілік, болашақ маманның сынға және өзін өзі сынауға қабілетті болуы, өзін өзі жетілдіруі, өзінің білімін көтеруі, өзінің жеке мүмкіншіліктерін зерттеу, ішкі ресурстарын дамытуы және т.б.

Қазақ тілін оқытудың инновациялық технологиялары

Педагогикадағы оқыту технологиясы мен білім сапасының өзара сабақтастығы. Қазіргі уақыттағы әдістеме ғылымындағы жаңалықтар. Оқыту технологиясының білім берудің тиімді жолдарын зерттейтін ғылым екендігі.

Білім берудің инновациялық технологиялары туралы түсінік. Білім беру технологиясы туралы зерттеулер мен анықтамалар. Білім беру технологияларын әдіскер-ғалымдардың жіктеуі. Білім беру технологиясының жіктелуі: тұлғалық-бағдарлы білім беру технологиялары; дамыта оқыту технологиялары; ұжымдық өзара оқыту технологиялары; проблемалық оқыту. Блум токсономиясы. Ш.А.Амонашвилидің тұлғалық-ізгілендіру технологиясы. Дальтон технологиясы. Ф.Ш.Оразбаеваның қатысымдық тұрғыдан оқыту технологиясы. В.Ф.Шаталовтың оқу материалдарының белгі және сызба үлгілері негізінде қарқынды оқыту технологиясы. В.М.Монаховтың педагогикалық технологиясы. В.К.Дьяченконың ұжымдық оқыту технологиясы. Интерактивтік оқыту технологиясы бойынша орындалатын жұмыстар туралы түсінік. Дебат технологиясы. Деңгейлеп саралап оқыту технологиясы. М.М.Жанпейісова, модульдік технологиясы. Сын тұрғысынан ойлау технологиясы және т.б.

Қазақ тілін оқытудың формалары, интерактивтік әдістері

Әдіс – көп сатылы құбылыс. Әдіс туралы түсінік. Әдіс, тәсіл, амал ұғымдары. Дидактикалық әдістер және оларды классификациялау туралы көзқарастар. Педагогикалық зерттеу әдістері. Оқу-танымдық қызметті ұйымдастыру әдістері. Оқу-танымдық қызметті бақылау мен бағалау әдістері. Теориялық әдістер. Лингвистикалық әдістер және олардың қазақ тілін оқытуда қолданылуы. Қазақ тілін оқыту әдістері. Әдіскер-ғалымдардың қазақ тілін оқыту әдістерін жіктеу туралы тұжырымдары. Интерактивті әдістер, олардың түрлері мен оқыту үдерісінде қолданысы. Интерактивті әдістердің білім алушылардың түрлі топтық, жұптық, ұжымдық тапсырмаларды орындау барысындағы өзара әрекетін ұйымдастырудың тиімді жолы ретінде қолданылуы. Ұжымдық («Дөңгелек үстел», ойталқы, пікіралмасу, іскерлік ойындар), топтық (рөлдік ойындар, ойкөкпар, пікірсайыс, тренинг) және дербес орындалатын жұмыстарды (синектика, деңгейлік тапсырмалар, өздік жұмыстар, шығармашылық жұмыстар) ұйымдастырудың жолдары.

Қазіргі білім беру үдерісінде қолданылатын оқыту стратегиялары мен тренингтер. Жекелеген тақырыптардың ерекшеліктерінен туындайтын әдістер.

Сабақ – мектептегі негізгі оқу формасы. Қазақ тілі сабағын әр түрлі тұрғыдан классификациялау. Сабақтың түрлері және оны жүзеге асырудың амал-тәсілдері. Дәстүрден тыс сабақтардың оқушы қызығушылығын арттырудағы рөлі. Оның ішкі құрылымы мен жүйесі.

Қазақ тілін оқытудың басқа түрлері және оларды жүргізу ерекшеліктері: вариативтік: мектеп компоненті мен оқушы компоненттеріне арналған сабақтар және сабақтан тыс жұмыстар.

Оқушылардың қазақ тілі бойынша білім нәтижесін бақылау қызметі мен міндеттері. Ағымдық, күнделікті, қорытынды бақылауларды ұйымдастыру, критерийлер мен баға нормалары.

Қазақ тілін тереңдете оқыту. Қазақ тілін тереңдете оқытудың мақсаты мен міндеттері. Тереңдете оқылатын қазақ тілі бағдарламасын жасауда оқушының даму ерекшеліктерін негізге алу. Тереңдете оқытудағы фонетикалық, лексикалық, грамматикалық білім мазмұны. Орта мектепте оқылатын қазақ тілі бағдарламасымен байланыстылығы.

Қазақ тілін оқыту құралдары – әдістемелік категория. Қазақ тілін оқыту құралдарының классификациясы.

«Қазақ тілі» пәнін функционалдық сауаттылық тұрғысынан меңгерту талаптары

Функционалдық сауаттылықты қалыптастыру. Функционалдық сауаттылықтың нәтижеге бағдарланған оқыту жүйесінде әрі күзиреттілік, әрі түпкілікті нәтиже болып саналатыны. Білім, білік, дағдылардың бірлігі. Білімнің өмірмен байланысы. Тұлғаның дүниетанымын қалыптастыру мен практикалық дағдыларды меңгеруімен байланыстылығы. Тілдің интеллектуалдық әлеуетті жетілдірудің құралы екендігі. Тіл мен танымның, тіл мен мәдениеттің, тіл мен әдебиеттің байланысын функционалдық тұрғыдан меңгертудің мәні. Тілдің прагматикалық, кумулятивтік қызметі және т.б қызметтері.

Қазақ тілінің лексикологиясын оқыту әдістемесі

Қазақ тілінің лексикасы мен фразеологиясын оқытудың мақсаты мен міндеттері. Берілетін білім мазмұнының көлемі мен мөлшері. Қазақ тілінің лексикологиясы – қазақ тілінің сөздік құрамын (лексикасын) тексеретін ғылым. Сөз және оның түрлі мағыналарын талдай білу дағдылары. Лексикалық ұғымдар және оларды меңгертуде қолданылатын әдіс-тәсілдер. Оқушы тілінде байқалатын лексикалық қателер және оларды болдырмау жолдары. Лексика-фразеологиялық жаттығулардың типологиясы. Лексика сабақтарында мәтінді талдау. Лексикалық бірліктердің мәтін жасау рөлімен таныстыру.

Лексикалық норма. Оқушылардың түсіндірме, фразеологиялық, синонимдік және т.б. сөздіктермен жұмыс істеу қабілетін қалыптастыру. Лексиканы оқытуда көрнекілік пен сөздіктерді қолдану жолдары. Лексиканы меңгерту барысында оқушыда қалыптастырылуы тиіс білік-дағдылар.

Фразеологияны меңгерту барысында ұлттық дүниетаным ерекшеліктерін таныту. Фразеологияны оқытуда көрнекі құралдар, қосымша әдебиеттерді пайдалану жолдары.

Қазақ тілінің фонетикасын оқыту әдістемесі

Фонетика – тіл білімінің дыбыстық жүйесін зерттейтін саласы. Қазақ тілінің дыбыстық жүйесін меңгертудің жолы. Мектепте фонетиканы оқытудың мақсаты мен міндеттері. Фонетикадан берілетін білім мазмұны мен меңгерілетін ұғымдардың жүйесі. Мектепте фонетиканы оқыту мәселесі. Фонетиканы оқыту ұстанымдары мен әдіс-тәсілдері. Фонетикалық талдау. Фонетикалық жаттығу және оның негізгі түрлері. Фонетиканы оқытумен байланысты орфоэпиялық және орфографиялық дағдылардың қалыптастырылуы. Оқушылардың орфоэпиялық және орфографиялық сөздікпен жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру. Фонетикалық диктанттар.

Сөзжасамды оқыту әдістемесі

Мектепте сөзжасамды оқытудың маңызы, мазмұны, міндеттері мен ұстанымдары. Сөзжасам – жаңа сөз жасаушы морфемаларды зерттеуші ғылым саласы. Сөзжасамды сөз таптарымен, орфографиямен, тіл мәдениетімен және стилистикамен байланыстыра оқыту. Жаттығулар жүйесі. Сөзжасамдық норма. Сөздерді сөзжасамдық және морфемдік талдаудың әдістемесі. Сөзжасамды оқытуда көрнекі құралдар мен техникалық құралдарды, сөздіктерді пайдалану.

Грамматиканы (морфология, синтаксис) оқыту әдістемесі

Мектепте грамматиканы оқытудың мақсаты мен міндеттері. Мектепте оқылатын грамматикалық ұғымдар, оларды меңгерту әдістері. Грамматикадан берілетін эмпирикалық және теориялық білім мазмұны мен көлемін анықтау. Грамматикалық дағды, оның түрлері. Грамматикалық қатемен жұмыс жасау әдістемесі.

Грамматикалық талдау әдістемесінің теориялық негіздері. Талдаудың түрлері. Грамматикалық терминдер.

Морфологияны оқыту әдістемесі

Морфологияны оқытудың мақсат, міндеттері мен жалпы әдістемелік ұстанымдары. Морфология – сөз және оның грамматикалық көрсеткіштері туралы ілім. Орта мектепте морфология курсынан берілетін білім мазмұны және қалыптасатын қабілет пен дағды. Морфологияны оқытудың жеке әдістемелік ұстанымдары: лексика-грамматикалық, парадигматикалық, морфология-синтаксистік.

Мектепте морфологияны оқытудың ғылыми-практикалық маңызы. Морфологияның оқушылардың логикалық ойлауын дамытудағы рөлі. Морфологияны теориялық деңгейде оқытудың практикалық іскерлікті дамытудағы маңызы.

Негізгі морфологиялық ұғымдар. Сөз таптары ұғымының ішкі мазмұнын танытудың жолдары. Атауыштық сөздер мен көмекші сөздерді оқытудың өзіндік ерекшеліктері. Морфологияны оқытуды синтаксистік негізде жүргізудің маңызы. Морфологиялық талдау, оны жүргізу әдістемесі. Грамматикалық қателер, оны болдырмаудың жолдары. Морфологиялық жаттығулар, оларды қолдану жолдары. Морфологияны оқытудағы көрнекілік пен қосымша оқу құралдар жүйесін пайдалану әдістемесі.

Синтаксисті оқыту әдістемесі

Синтаксис – грамматиканың бір бөлігі. Сөз тіркесі және сөйлем синтаксисінен берілетін білім мазмұны. Сөйлемнің түрлерін оқытудың жолдары. Мәтін синтаксисі, мәтінмен жұмыстың түрлері. Қатысымдық синтаксис мәселесі, оның оқушы тілін дамытудағы рөлі.

Мектепте оқылатын синтаксистік ұғымдар және оны меңгерту әдістемесі. Синтаксистік байланыстар мен қатынастардың оқушының сөйлеу мәдениетін дамытудағы маңызы. Синтаксистік және лексикалық тіркесімдік ұғымы. Синтаксис бойынша оқушыда қалыптасуы тиіс білік-дағдылар мен іскерліктер. Синтаксистік талдау және оны жүргізу тәсілі. Синтаксистің тілдің басқа салаларымен тығыз байланыстылығы және оқушыларға осы мәселені ұғындыру жолдары.

Сөз тіркесі – сөйлем құрау материалы. Сөз тіркесін меңгертудің ұстанымдары мен әдіс-тәсілдері. Сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлерінің тіл дамытудағы рөлі. Сөз тіркесін сөз таптарының тіркесімділік қабілеті арқылы жасалатын синтаксистік бірлік ретінде таныту, сөз тіркесін өзіне ұқсас тұлғалармен салыстыра беру, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын меңгерту. Сөз тіркесіне байланысты жаттығулар және оның түрлері. Сөз тіркесін оқытудағы көрнекіліктер мен қосымша оқу-әдістемелік құралдар.

Жай сөйлемді оқыту әдістемесі. Мектепте жай сөйлем синтаксисінен берілетін білім мазмұны. Оның ұстанымдары мен әдіс-тәсілдері. Жай сөйлемнің құрылымдық-мағыналық жүйесі және оны меңгерту әдістемесі. Жалаң және жайылма сөйлемді проблемалық әдіспен меңгерту әдістемесі. Жақты және жақсыз сөйлемдерді оқыту және олардың стильдік қызметіне назар аудару. Толымды және толымсыз жай сөйлемдерді оқыту және оларды қатысым синтаксисі тұрғысынан меңгерту әдістемесі. Атаулы сөйлемді оқыту және оны логикамен байланыстыру жолдары. Жай сөйлемді сатылай кешенді талдау әдістемесі.

А.Байтұрсынұлы ұсынған терминдерді мағыналық жағынан талдау. Сөйлемнің тұрлаулы жән тұрлаусыз мүшелері. Сөйлем мүшелерінің орын тәртібінің мағыналық қызметін талдау әдістемесі.

Құрмалас сөйлемді оқыту әдістемесі. Құрмалас сөйлем синтаксисінен берілетін білім мазмұны. Құрмалас сөйлемді теориялық деңгейде оқытудың әдістемесі. Құрмалас сөйлемнің құрылымдық-мағыналық жүйесі туралы түсінік беру жолдары. Құрмалас сөйлемнің жасалу жолдары. Құрмалас сөйлемді сатылай кешенді талдау әдістемесі.

Салалас құрмалас сөйлем және оның жасалу жолдары. Салалас құрмалас сөйлемнің мағыналық түрлерін оқыту әдістемесі. Салалас құрмалас сөйлем компоненттерінің байланысу жолдарын талдау әдістері.

Сабақтас құрмалас сөйлем мен оның жасалу жолдарын оқыту әдістемесі. Сабақтас құрмаластың мағыналық түрлері мен олардың жасалу жолдарын меңгерту.

Аралас құрмалас сөйлемді оқыту әдістемесі. Аралас құрмаластың өзіне тән жасалу жолдарын меңгерту әдістемесі.

Көп компонентті құрмалас сөйлемді оқыту әдістемесі. Көп компонентті құрмаластың ішкі жүйесін құраушылар: көп компонентті салалас құрмалас сөйлем, көп бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлем, аралас құрмалас сөйлем. Сөйлем талдаудың өзіндік логикалық жүйесі және оны оқушыларға меңгерту әдістері. Синтаксистік талдау, оны жүргізу әдістемесі.

Стилистика мен мәтінді оқыту әдістемесі

Стилистика, тілдің көркемдегіш амал-тәсілдері. Стилистиканың тілдің қолданылу аясын, қатысымдық әрекет-қызметін зерттейтін сала екендігі. Оның сөйлеу үдерісінде тілді пайдаланудың заңдылықтарын қарастыратындығы. Тілдік амал-тәсілдер мен стилистикалық мүмкіндіктер арқылы коммуникативті-прагматикалық, эстетикалық қызметті үйретуді көздейтіні. Стилдің түрлері мен оны меңгертудің жолдары.

Мәтін – қарым-қатынастың негізгі бірлігі. Мәтіннің негізгі белгілерін анықтаудағы логикалық операциялар және оларды оқушыларға меңгерту. Мәтіннің тұтастығы оның құрылымдық және мағыналық бірлігі арқылы танылатындығы. Мәтінді талдау әдістемесі. Мәтінді фонетика, лексика, сөзжасам, морфология, сөз тіркесі, сөйлеммен байланыстыра оқыту әдістері. Мәтінді құраушы тіл бірліктерінің мәтін құрылымындағы байланысу жолдарын меңгерту әдістемесі.

Орфографияны оқыту әдістемесі

Орфографияны оқытудың ғылыми-практикалық маңызы, міндеттері мен ұстанымдары. Орфографиялық жұмыстың мазмұны. Орфографиялық іскерлік пен дағдыларды қалыптастырудың психологиялық негіздері. Орфографиялық дағдыларды қалыптастыруда орфографиялық сөздіктерді қолдану әдістері. Орфографиялық сөздіктермен жұмыс жүргізудің тәртібі. Орфографиялық норма. Оны меңгертудің шарттары. Орфографиялық ережелерді оқыту әдістемесі. Орфографиялық талдау. Орфографияны оқытуда көрнекіліктер мен қосымша оқу құралдарын қолдану әдістері. Орфографияны меңгертуде өздік жұмыстарын жүргізудің маңызы мен жолдары.

Пунктуацияны меңгерту әдістемесі

Мектепте пунктуация бойынша жұмыс жүргізудің маңызы мен міндеттері. Пунктуацияны оқытудың мазмұны, кезеңдері. Пунктуацияны оқыту ұстанымдары: мазмұндық, құрылымдық, интонациялық. Пунктуация және синтаксис. Пунктуация және мәнерлеп оқу. Пунктуация және интонация. Пунктуациялық дағдыларды қалыптастырудың негіздері. Пунктуациялық ережелермен жұмыс істеу әдістемесі. Пунктуациялық қателер мен оларды болдырмау әдістемесі. Пунктуациялық жаттығулар мен талдау түрлері. Пунктуацияны оқытуда көрнекілік пен қосымша оқу құралдарын қолдану әдістері.

Сөз мәдениетін оқыту әдістемесі

Сөз мәдениетін меңгерудің білімдік, әлеуметтік мәні. Сөз мәдениетін қалыптастырудың мақсат, міндеттері. Сөз мәдениетін оқыту ұстанымдары. Сөз мәдениетіне қатысты білім мазмұны. Осы бағыттағы жұмыстарды ұйымдастырудың әдістемесі. Сөз мәдениеті бойынша жүргізілетін жұмыстар жүйесі мен түрлері. Қазақ әдеби тілінің нормаларын оқыту. Сөз сапасы: нормативтік, коммуникативтік, этикалық. Әдеби норма, ол туралы түсініктерді қалыптастыру. Сөз мәдениеті және күзиреттілік.

Сөз мәдениеті мен стильдердің байланысы. Сөйлеу мәдениетінің талаптары. Пікірталас мәдениетін оқытудың талаптары мен әдістемелік жолдары.

Шешендік өнерді оқыту әдістемесі

Шешендік өнердің халық өмірімен, тұрмыс-салтымен тікелей байланыста дамитындығы. Шешендік сөздердің философиялық мәні, Шешендіктануды оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері. Шешендік сөз, оның тіл дамытудағы рөлі. Ұлттық шешендік өнер туралы түсінік. Шешендік және сөз мәдениеті. Шешендік сөздің тектері мен түрлерін оқыту әдістемесі. Жұрт алдында сөйлеуге машықтанудың жолдары. Кіріспе сөз, негізгі бөлім, олардың ерекшеліктері, міндеті, онда қолданылатын тілдік құралдар.

Қазақ тілін оқыту әдістемесінен жүргізілетін практикалық сабақтар

- Қазақ тілін оқыту әдістемесінің зерттеу нысаны және оны зерттеген ғалымдар (А.Байтұрсынұлы, Ж.Аймауытұлы, М.Жұмабаев, С.Жиенбаев, Қ.Жұбанов, Ы.Маманов, Д.Әлімжанов, Ә.Әбілқасов, М.Балақасов, т.б.).
- Қазақ тілін оқытудың жаңа тенденциялары, қағидалары мен бағыттары
- Қазақ тілін оқытуға арналған базалық-нормативтік құжаттар
- Қазақ тілі бағдарламасы. Бағдарламаның түрлері, олардың өзара айырмашылықтары. Жоспар, оның түрлері. Орта және қысқа мерзімді жоспарлар, олардың ерекшеліктері.
- Қазақ тілін оқыту бойынша жасалатын оқу-әдістемелік кешен және оның құрылымы. Қазақ тілі оқулығы. Оқулықтың негізгі атқаратын қызметі: ақпараттық, трансформациялық, жүйелілік, тәрбиелік.
- Қазақ тілін оқыту құралдары – әдістемелік категория. Қазақ тілін оқыту құралдарының классификациясы.
- Қазақ тілі пәніне қойылатын талаптар. Оны оқытудың заңдылықтары. Қазақ тілі және оның басқа пәндермен байланысы.
- Болашақ маманның күзиреттілігі және оны қалыптастырудың жолдары.
- Әдістеме ғылымындағы жаңа бағыттар. Білім берудің инновациялық технологиялары және оның қазақ тілін оқытуда алатын рөлі.
- Қазақ тілін оқытудың дидактикалық ұстанымдары. Жалпы және жеке әдістемелік ұстанымдар.
- Әдіс, оның тілді меңгертуде алатын орны. Әдістің түрлері. Интерактивті әдістер, оны қолданудың жолдары
- Қазақ тілі бойынша оқу жұмысын ұйымдастырудың формалары. Сабақтың түрлері және оның дидактикалық құрылымы. Тапсырмалар және оның түрлері.
- Оқушылардың креативтік ойлау қабілетін дамыту және оны бағалау. Суммативті және формативті бағалау. Суммативтік бағалаудың тоқсандық, жылдық қорытынды бақылау кезінде қолданылуы. Оқушының даму жолын бағалаудағы формативті бағалаудың алатын рөлі.
- «Қазақ тілі» пәнін функционалдық сауаттылық тұрғысынан меңгерту талаптары.
- Лексика мен фразеологияны меңгерту әдістемесі (ұстанымдары, әдістері,

- лексикалық жаттығулар және т.б.).
- Фонетикадан берілетін білім мазмұны және оны меңгерудің жолдары (ұстанымдары, әдістері, фонетикалық жаттығулар және т.б.).
 - Сөзжасам және оны тілдің басқа салаларымен сабақтастыра оқыту (ұстанымдары, әдіс-тәсілдері, сөзжасамдық талдау).
 - Морфология және сөздің грамматикалық құрылымын оқыту әдістері. Сөз таптарын оқыту әдістемесі. Морфологиялық талдау, оны жүргізу әдістемесі.
 - Синтаксис және оның салаларын оқыту әдістемесі (ұстанымдары, әдістері, жаттығулар және т.б.). Синтаксистік талдау, оған қойылатын талаптар.
 - Стилистика және мәтін, оларды меңгерту әдістемесі. Силь, оның түрлерін оқытудың жолдары. Стилистикалық жаттығулар. Мәтіннің түрлері, оны талдаудың жолдары.
 - Орфография және пунктуация, оның оқушы сауаттылығын жетілдіруде алатын рөлі. Орфографиялық ережелерді оқыту әдістемесі.
 - Жазба жұмыстар, оған қойылатын талаптар мен бағалаудың критерийлері.
 - Оқушының қатысымдық құзіреттілігін дамытудағы сөз мәдениетінің алатын орны. Сөз мәдениеті туралы білім мазмұны және оны меңгерудің әдістемесі. Норма және оның түрлері.
 - Оқушылардың сөйлеу мәдениетін жетілдірудегі шешендік өнердің маңызы. Шешендік және сөз мәдениеті. Жұрт алдында сөйлеуге машықтанудың жолдары.
 - Қазақ тілінен сабақтан тыс жұмыстар жүргізу. Қазақ тілінен сабақтан тыс жұмыстар жүргізудің әдіс-тәсілдер жүйесі, олардың мақсаты мен міндеттері. Қазақ тілінен үйірмелер ұйымдастырудың маңызы. Қазақ тілінен олимпиада жүргізу. Танымдық ойындар. Мектептегі лингвистикалық қызмет. Қазақ тілін тереңдетіп оқытатын мектептердегі «Арнаулы курстар» жүргізу әдістемесі.

Студенттердің өздік жұмыс (СӨЖ) тақырыптары

1. А.Байтұрсынұлының әдістемелік еңбектері (кластер құру).
2. Ж.Аймауытовтың комплексті оқыту әдістемесінің ерекшеліктері (кесте).
3. С.Аманжоловтың әдістемелік еңбектерін талдау (аннотация жазу).
4. Қ.Жұбановтың жеке пәндердің әдістемесін жасаудағы ізденістері (тұсаукесер).
5. Қазақ тілін оқытудың базалық-нормативтік құжаттарын талдау (аналитикалық талдау).
6. Қазақ тілін оқытудың өзіндік ұстанымдары (гlossарий).
7. Тілдің жекелеген тақырыбының ерекшеліктерінен туындайтын ұстанымдар (салыстырмалы кесте).
8. Құзіреттілік, оны қалыптастырудың жолдары (тұсаукесер).
9. Оқулықтың теориялық және практикалық бөлігін талдау (кесте).
10. Жаңа буын оқулықтарының ерекшеліктері (тұсаукесер).
11. Қ.Жұбановтың «Жаңа грамматика» оқулығының маңызы (кластер құру).
12. Блум таксономиясы (тұсаукесер дайындау).
13. Ең үздік әдістемелік еңбекке талдау (аннотация жазу).
14. Қазақ тілі сабағында деңгейлеп оқыту технологиясын пайдалану (ұсыныстар).
15. Педагог-ғалым В.П.Беспальконың деңгейлеп саралап оқыту туралы айтқан пікірлері (аннотация).
16. Деңгейлеп саралап оқыту технологиясы (Т-кестесі).
17. М.Балақаевтың әдістемелік тұжырымдары (кластер құру).
18. Проблемалы оқыту технологиясының мәні (гlossарий).
19. Қатысымдық тұрғыдан оқыту технологиясының ұтымдылығы (реферат).
20. Мектеп оқулықтарына талдау (топтық зерттеу).

21. Оқулыққа енген /5-11 сынып/ материалдарын саралап үйрену (кесте).
22. Қосымша әдістемелік еңбектерге сараптама жасау(топтық зерттеу).
23. Сабаққа қажетті көрнекі құралдар дайындау.
24. Жоспар, оның түрлері (тұсаукесер).
25. Жоба жұмысын дайындаудың әдістемесі (кесте).
26. Қазақ тілі бойынша әр сыныпта әдістемелік жүйені ұсынудың ерекшеліктері: орта, қысқа мерзімді жоспарлар (кесте).
27. Функционалдық сауаттылықты қалыптастыру (модель)
28. Дидактикалық ойынның түрлерін жинақтау, оны сабақта пайдаланудың жолдарын ұсыну (Атаулар кестесін толтыру).
29. «Қ.Жұбановтың сөйлем мүшелері жайлы ойлары» тақырыбында баяндама дайындау.
30. Х.Арғыновтың «Қазақ тілі синтаксисі методикасының негіздері» еңбегінен құрмалас сөйлемді оқытуда қолданылатын көрнекі құралдарға талдау жасау.
31. Сөздің синтаксис саласындағы функционалдық қызметін айқындайтын үлестірмелі қағаз дайындау.
32. Салалас, сабақтас құрмаласты оқытуға байланысты бірнеше көрнекі құралдардың үлгісін жасау.
33. Әдеби нормадан жөнді/жөнсіз ауытқуға байланысты көркем әдебиеттерден мысалдар жинау.
34. Орфографиялық дағдыларды қалыптастырудағы орфографиялық сөздіктердің маңызы (кесте).
35. Пунктуацияны оқытуға байланысты тірек-кестелер жасау.
36. Жарнамадағы стильдік қателерді жинақтап, таразылау (пікірталас).
37. Сөз мәдениеті пәнінің мақсат, міндет ерекшеліктерін талдап, тиісті әдебиеттердің картотекаларын жасау.
38. Пікірталас түрлері және оның сөз мәдениетін меңгерту (жоба жұмысы)
39. Этнолингвистикалық атауларға байланысты тілдік материалдар жинау.
40. Іскерлік қарым-қатынас тіліндегі ұлттық ерекшелікке байланысты материалдар жинау.
41. Мектептегі қазақ тілі кабинетін жабдықтау (тұсаукесер).
42. Шешендік, шешендік туралы айтылған ой-пікірлерді жинақтау.

Студенттердің оқытушымен бірлесе орындайтын өздік (СОӨЖ) жұмыс тақырыптары

1. Жаңа буын оқулықтарын талдап, рецензия жазу.
2. Жаңашыл-әдіскерлердің ұсынған әдістемесінің ерекшеліктерін ашып көрсету, талдау.
3. Дәстүрден тыс сабақтардың өзіндік ерекшелігі мен мәнін айқындау.
4. Дебат технологиясы бойынша өтілетін сабақ үлгісін жасау.
5. Сөз таптарын оқытуда қолданылатын тірек-кестелер дайындау.
6. Оқушылардың тілін дамытуда қолданылатын техникалық құралдарды тиімді пайдаланудың үлгісін ұсынып, сабақ жүргізу.
7. Оқушылардың сөйлеу мәдениетін қалыптастыруда қолданылатын тиімді әдіс-тәсілдер (баяндама).
8. Пресс-конференция сабағының үлгісін ұсыну.
9. С.Исабаев ұсынған қазақ тілін практикалық және теориялық тұрғыдан оқыту әдістерін талдау, олардың маңызын айқындау.
10. Қатысым ұстанымына негізделген тапсырмалар жүйесі.
11. Қүзіреттілік, оның зерттелуі (тұсаукесер).
12. Қүзіреттілік – білім нәтижесін анықтаудың көрсеткіші (жоба жұмысы).

13. Ж.Қараевтің деңгейлеп оқыту технологиясының тиімді жақтары (Т-кестесі).
14. Қазақ тілін басқа пәндермен кіріктіре оқытуда интерактивті технологияның маңыздылығы (топтық жоба).
15. Сын тұрғысынан ойлау технологиясы («Жигсо» тәсілінің негізінде талдау).
16. Деңгейлеп саралап оқыту технологиясын қазақ тілі сабағында пайдаланудың тиімділігі (ойталқы).
17. Интерактивті оқыту технологиясының мақсаты мен міндеті, тиімді жағы мен ерекшелігі (пікірталас).
18. Интерактивті оқыту технологиясы қазақ тілі пәні үшін тиімді ме? (пікірталас).
19. Қазақ тілі мен әдебиет сабақтарында модульдік технологияны тиімді пайдалану (топ ішінде дөңгелек үстел өткізу).
20. Қазақ тілін оқытудың дәстүрлі жүйесі мен жаңа технологиялардың сабақтастығы (аналитикалық талдау).
21. Сөз тіркесі, күрделі сөздер, тұрақты тіркестердің бір-бірінен айырмашылығы, сөйлем құраудағы маңызы (баяндама).
22. Т.Сайрамбаевтың сөз тіркесін оқыту жайлы ой-пікірлері («Үш қадамды сұхбат» тәсілінің негізінде сұхбат).
23. Ғалымдардың сөйлем және сөз тіркесін оқыту туралы айтқан пікірлері (жоба жұмысы).
24. Сөз тіркесі туралы түсінік, оның байланысу түрлері мен тәсілдерін оқытудың ұтымды жолдары (ойталқы).
25. Тілді оқыту әдістемесін ұсынған орыс, қазақ ғалымдарының еңбектеріне талдау (жоба жұмысы).
26. Бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықшаны оқыту (жоба жұмысы).
27. Сөйлем мүшелерін оқытуда қолданылатын интерактивті әдістер (кластер).
28. Сабақ: талаптар, мазмұндық-құрылымдық жаңашылдық (тұсаукесер).
29. Сабақты талдаудың жаңа жүйесі (жоба жұмысы).
30. Қазақ тілі электронды оқулығының элементтерін тиімді пайдалану (пікірталас).
31. Сөз мәдениетін оқытудың қағидалары мен нәтижелері (ойбөліс).
32. Шешендік өнерді оқыту және оқушының интеллектуалдық әлеуеті (ойбөліс).

Диплом жұмысының тақырыптары

1. Қазақ тілі сабағында 9-сынып оқушыларының қатысымдық құзіреттілігін қалыптастыру
2. 5-сыныпта лексиканы оқытуда оқушылардың танымдық қызығушылығын арттыру
3. Қазақ тілі сабағында оқушылардың шешендік қабілеттерін дамыту
4. Жоғары сынып оқушыларының тілдік қабілетін өздік жұмыс арқылы жетілдіру
5. Қ.Жұбановтың дамыта оқыту технологиясы арқылы синтаксисті оқыту әдістемесі
6. Морфологиялық бірліктерді интербелсенді әдістер арқылы меңгерту
7. 7-сынып оқушыларының ақпараттық құзіреттілігін қалыптастыру
8. Жоғары сынып оқушыларының пікірталас мәдениетін қалыптастыру әдістемесі
9. Сөз мәдениетінің коммуникативтік сапасын меңгертудің әдістемесі
10. Оқушылардың оқу-танымдық мотивациясын қалыптастыру арқылы қазақ тілін оқыту әдістемесі (6-сынып)
11. Қазақ тілі сабақтарында оқушылардың тілдесім дағдыларын қалыптастыру әдістемесі
12. Жоғары сынып оқушыларына шешендік сөздің түрлерін оқыту әдістемесі
13. Қазақ тілін оқыту үдерісінде оқушылардың лингвистикалық дүниетанымын қалыптастыру әдістемесі (5-7-сыныптар)

14. Академик Ә.Қайдардың «Қазақтар ана тілі әлемінде» еңбегінің қатысымдық-танымдық аспектісі.
15. С.Аманжоловтың әдістемелік мұрасын оқытудың негіздері
16. Жоғары сынып оқушыларының көпшілік алдында сөйлеу мәдениетін қалыптастыру
17. Орта мектептердегі «Қазақ тілі» оқулықтарының ғылыми теориялық және әдістемелік негізі (6-сыныптар бойынша)
18. Қазақ тілінен оқушылардың функционалдық сауаттылығын бағалаудың педагогикалық шарттары (11 сыныптар)
19. Қазақ лексикологиясын оқыту үдерісінде оқушының коммуникативтілік құзыреттілігін қалыптастыру
20. Қазақ тілін оқыту үдерісінде оқушылардың академиялық шешендік қабілеттерін қалыптастыру
21. Қазақ тіліндегі көріктеуіш тілдік құралдарды оқыту әдістемесі.

Негізгі әдебиеттер:

1. Ахмет Байтұрсынов. Тіл тағылымы. – Алматы: Ана тілі, 1992. – 448.
2. Жұмабаев М. Педагогика. – Алматы: Рауан, 1993. – 112.
3. Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. – Алматы, 2010. – 608.
4. Хасенов Ә. Жай сөйлем синтаксисін оқытудың кейбір мәселелері. – Алматы: Қазақтың мемлекеттік оқу-педагогика баспасы, 1957. – 76.
5. Ұйықбаев И.Қ және т.б. Қазақ тілі методикасының мәселелері. – Алматы: Мектеп, 1968. – 230 б.
6. Әлімжанов Д., Маманов Ы. Қазақ тілін оқыту методикасы. – Алматы: Мектеп, 1965. – 245 б.
7. Әлімжанов Д. Қазақ тілінде морфологияны оқыту методикасының кейбір мәселелері. – Алматы, 1972. – 70 б.
8. Арғынов Х. Қазақ тілі синтаксисі методикасының негіздері. – Алматы, 1969. – 295 б.
9. Балақаев М. Тіл мәдениеті және қазақ тілін оқыту. – Алматы: Мектеп, 1989. – 96 б.
10. Исабаев Ә. Қазақ тілін оқытудың дидактикалық негіздері. – Алматы: Қазақ университеті, 1993. – 160 б.
11. Абдрахманова Р. Кенжебекова Р. Мұсабекова М. Қазақ халық педагогикасындағы идеяларды сыныптан тыс жұмыстарда қолдану. – Алматы, 2002
12. Жапбаров А. Оқушыларға мәтін құрастыру мен шығарма жаздыру әдістемесі. – Шымкент: Р-Дар, 2002. – 182 б.
13. Оразбаева Ф.Ш., Рахметова Р.С. Қазақ тілін оқыту әдістемесі. – Алматы: Print-S, 2005. – 170 б.
14. Әбілқаев А., Бейсенбайқызы З. Қазақ тілін оқыту әдістемесі. – Алматы: ЖШС «Инжу-Маржан», 2009. – 293 б.
15. Жапбаров А. Стилистиканы оқыту әдістемесі. – Алматы, 1995.
16. Даулетбекова Ж.Т. Сөз мәдениеті – тілдік білім нәтижесі. – Алматы: ҚБТУ, 2010. – 240.
17. Нағымжанова Қ.М. Инновациялы-креативті технологиялар. – Өскемен, 2005.
18. Әлімов А. Интербелсенді әдістерді жоғарғы оқу орындарында қолдану. – Алматы, 2013
19. Сатбекова А.А. Мемлекеттік тілді жобалау әдісімен оқыту әдістемесі / Монография. – Алматы, 2007. – 120 б

20. Әлімов А., Базарбекова Р. Интербелсенді әдістеме. Магистранттарға арналған оқу-әдістемелік құрал. – Алматы, 2012. – 40б.
21. Әлімов А., Базарбекова Р., Қосанов Б. Орта мектептің 2-сыныбында интербелсенді әдістемені қолдану. Әдістемелік құрал. – Алматы, 2010
22. Рысбаева А., Қоңырбаева С.С. және басқалар. ЖОО білім мазмұны мен оқыту технологиялары/Дәрістер жинағы. – Алматы: «Полиграфия-Сервис К!», 2010. – 154б.
23. Дәулетбекова Ж. Сөз мәдениеті және шешендік: оқыту теориясы мен әдістемесі. – Алматы: Нұрай, 2014. – 245 бет.
24. Даулетбекова Ж. және т.б. Тілді оқыту: интеграциялық білім мен интеллектуалдық әлеуеттің сабақтастығы. – Алматы: Нұрай, 2014. – 240 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Құлмағанбетова Б. Құрмалас сөйлемді оқытудың кейбір мәселелері. – Алматы: Қазақтың мемлекеттік оқу-педагогика баспасы, 1963. – 124.
2. Шаукенов Қ. Үйірлі мүшелер, оларды оқыту методикасы. – Алматы: Қазақ университеті, 1991. – 112.
3. Рахметова С. Қазақ тілін оқыту методикасы. – Алматы: Ана тілі, 1991. – 184.
4. Құрманова Н. Қазақ тілін дамыта оқыту технологиясы. – Монография. – Астана: Мемлекеттік тілді жеделдете оқыту республикалық орталығы, 2007. – 160.
5. Қараев Ж., Ешеева Ж. Программалап оқыту және оның компьютерді оқытуға пайдаланумен байланысы. – Алматы, 1991.
6. Кәтенбаева Б.Ш. Тіл ұстарту жұмыстары бойынша методикалық нұсқаулар. – Алматы: Рауан, 1991.
7. Құтқожина Р., Қасабекова Қ. Қазақ тілі сабақтарына арналған дидактикалық материалдар. – Алматы: Рауан, 1994.
8. Әбдікәрімова Т., Әбдіғалиева Т., Шаймерденова К. Қазақ тілін оқыту әдістемесі. Практикалық және лабораториялық жұмыстар. – Алматы: Ана тілі, 1999.
9. Құрманова Н.Ж., Мухлис К. Текст теориясы және текстті талдау әдістемесі. – Алматы: Абай атындағы АлМУ, 2000.
10. Құлмағанбетова Б. Қазақ тілін оқыту әдістемесі [Электронный ресурс]. – Алматы: Білім, 2000. – 144.
11. Бейсембайқызы З. Қазақ тілін модуль негізінде оқыту. – Алматы, 2001.
12. Нұржанова Ж. Қазақ тілін тиімді оқыту жолдары. – Алматы, 2001.
13. Харесұлы Сарыбаевтың әдістемелік мұрасы. – Алматы: Кітап, 2001. – 152.
14. Әмір Р., Атабаева М. Қазақ тілі. 9-сыныпқа арналған оқулық. – Алматы: Мектеп, 2002. – 221.
15. Жұбанова М.Қ. Құдайберген Жұбанов ұлттық дидактика хақында. – Алматы: Ғылым, 2002.
16. Қосымова Г., Дәулетбекова Ж.Т. Қазақ тілі. 5-сыныпқа арналған оқулық. – Алматы: Атамұра, 2010. – 192.
17. Сәдуақас Н.Ә., Касенова А.Т. Қазақ тілін оқыту әдістемесі (фонетикадан практикалық сабақтар). – Ақтөбе: Қ.Жұбанов атындағы АМУ, 2003.
18. Исаев С.М., Назарғалиева К., Дәулетбекова Ж. Қазақ тілі. 6-сыныпқа арналған оқулық. – Алматы: Атамұра, 2011. – 208.
19. Исаев С.М., Қосымова Г. Қазақ тілі. 7-сыныпқа арналған оқулық. – Алматы: Атамұра, 2004. – 212.
20. Жапбаров А. Қазақ тілін оқыту арқылы тіл дамытудың әдіснамалық және әдістемелік негіздері (Ү–ІХ сыныптар) п.ғ.д. ғылыми дәр.алу үшін жаз.дисс.авторефераты. Алматы, 2004. – 46.
21. Оразбаева Ф.Ш. т.б. Қазіргі қазақ тілі. – Алматы: Prin-S, 2005. – 580.
22. [Зимняя, И.А.](#) Педагогикалық психология [Электронный ресурс] : жоғары оқу орындарына арналған оқулық. Орыс тілінен ауд. М. А. Құсаинова. – 2-ші толық.,

- түзет. және қайта өнд. бас. – М. : Логос ; Алматы : TST-company, 2005. – 368.
23. Аманжолов С., Аманжолов А.С., Қосымова Г. Қазақ тілі. 8-сыныпқа арналған оқулық. – Алматы: Мектеп, 2005. – 221.
24. Бейсенбаева З. Жоғары оқу орындарында сөзжасам пәнін оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері: пед. ғыл. докт. Дисс...– 13.00.02. – Алматы: ҚМҚПИ, 2005. – 360.
25. Рымханова А.Р. Көмекші мектептерде қазақ тілін оқытудың арнайы әдістемесі пәнінен дәрістер курсы [Электронный ресурс]: курс лекций. – Қарағанды: ҚарМУ, 2005.–:7 дәріс. Электрон. текстовые дан. (262Кб).
26. Сүлейменова Ж. Қазақ тілі морфологиясын жоғары мектепте оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері: Автореф... пед.ғыл.докторы, – 13.00.02. Алматы, 2005, – 50.
27. [Шахина, С. Ж.](#) Қазақ тілін оқыту әдістемесі пәні бойынша дәрістер [Электронный ресурс]. курс лекций. Электрон. текстовые дан. (325Кб). – Қарағанды : ҚарМУ, 2005. – 5 дәріс.
28. Ермағанбетова Л.Н. Жай сөйлемді ізгілендіру технологиясы арқылы оқыту (8-сынып). П.ғ.к. дәр.алу үшін жаз.дисс.автореф. – Алматы, 2006.
29. Оразақынова Н., Әміреев Н., Сапақова Н. Қазақ тілі. Жаратылыстану-математикалық бағдарлы мектептің 10-сыныбына арналған оқулық. – Алматы: Мектеп, 2006. – 181.
30. Психология [Электронный ресурс]: адамзат ақыл-ойының қазынасы : 10 томдық / Жетекшісі акад. Ә. Н. Нысанбаев. Ойлау теориялары: ізденістер, келелі мәселелер, перспективалар. – Алматы: Таймас баспа үйі. (Мәдени мұра), 2006. – Т.9 464 бет.
31. [Шошақ Мереке.](#) Педагогикалық технологиялардың қолданылуы [Электронный ресурс] : тұсаукесер-лекция. – Өскемен, 2007.
32. [Аубакирова, Л. Р.](#) Сұрақ және жауап түріндегі педагогика [Электронный ресурс] : оқу құралы. – Өскемен: ШҚМУ, 2007. – 95.
33. Дәулетбекова Ж., Раев Қ., Есмағанбетова Ш. Қазақ тілі. Қоғамдық-гуманитарлық бағдарлы мектептің 11-сыныбына арналған оқулық. – Алматы: Мектеп, 2007. – 257.
34. Қосымова Г. Шешендік өнердің негіздері. – Алматы: Баянжүрек, 2007. – 296.
35. Қосымова Г. Қазақ тілі. Қоғамдық-гуманитарлық бағдарлы мектептің 11-сыныбына арналған оқулық. – Алматы: Мектеп, 2007. – 218.
36. Оразақынова Н.А. Жалпы білім беретін орта мектепте қазақ тілін сатылай кешенді талдау технологиясымен оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері. П.ғ.д. ғылыми дәр. Алу үшін жаз. Дисс. Автореф. – Алматы, 2007.
37. [Қазанбаева, А. З.](#) «Қазақ тілін оқыту әдістемесі» пәні бойынша лекциялар курсы [Электронный ресурс] : – Электрон. текстовые дан. (268Кб). – Қарағанды, 2008. – 6 дәріс.
38. Қосымова Г., Құрманова Н. Қазақ тілі: Әдістемелік нұсқау. Жалпы білім беретін мектептің 8-сынып мұғалімдеріне арналған құрал. – Алматы, 2008.
39. Даупаев Қ. Тіл мәдениеті және стилистика: Оқу құралы. – Астана: Фолиант, 2008.
40. Кобдикова Ж.У., Оқытудың «Үшөлшемді әдістемелік жүйесі» педагогикалық технологиясы – нәтижеге бағытталған білім берудің тиімді құралы ретінде. – Алматы, 2008. – 116.
41. Жазықова М.Қ. Құдайберген Жұбановтың әдістемелік мұрасы. Пед.ғылм. к.дисс. – Алматы, 2008. – 128.
42. Жұмабаева Ә.Е. Бастауыш мектепте қазақ тілі синтаксисін дамыта оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері: пед. ғыл.докт... дисс.– Алматы: Абай атындағы ҚазҰПУ, 2008. – 337.
43. Саданова Ж.К., Саданова С.К. «Оқу мен жазу арқылы сыни тұрғыдан ойлауды дамыту» жобасының ерекшеліктері // [Вестник КАСУ №1 – 2008.](#) – 93–98 бб.
44. Оразбаева Ф. Тіл әлемі. Мақалалар зерттеулер. – Алматы:Ан арыс, 2009. – 368.

45. Омарова Н. Қазақ мектебінің 8-сыныбында сөйлем мүшелерін модульді-интерактивтік технология арқылы оқыту әдістемесі. П.ғ.к. ғылм.дәр.алу үшін жаз.дисс.авторевф. – Алматы, 2009.
46. Сәтбекова А.А. «Қазақ тілін өзгетілді дәрісханада жобалай оқыту технологиясының ғылыми-әдістемелік негіздері (гуманитарлық бөлім)» атты док. дисс. Авторевф. – Алматы, 2009.Орынбаев А.Ә. Шамғали
47. Ерғожина Ш.Л. Құрмалас сөйлемдерді оқыту барысында шығармашылықпен жұмыс істеу әдістемесі (8-сынып) П.ғ.к. дәр.алу үшін жаз.дисс.авторевф. – Алматы, 2009.
48. Бейсембаева З.Б. Жоғарғы оқу орындарында қазақ тілін оқыту әдістемесі. – Алматы. ҚазМемҚызПУ, 2009. – 278.
49. Балтабаева Ж.Қ. Жоғарғы оқу орында студенттер тілін дамытудың ғылыми-әдістемелік негіздері атты док. дисс. – Алматы, 2009.
50. Қазақ тілі: демонстрациялық материалдар / Для 2 класса 11-летней общеобразовательной школы с русским языком обучения. – Алматы: Алматыкітап, 2009
51. Жахина Б.Б.Жалпы білім беретін орта мектепте қазақ тілі сөзжасамын тереңдете оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері: п.ғ.д. ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған диссертация. – Алматы, 2009.
52. Айтбаева А. Б. Білім берудегі жаңа технологиялар:оқу құралы. – Алматы: Қазақ университеті, 2011. – 162.
53. Аубакирова Р., Нұрбекова М. А 91 Педагогикалық зерттеу әдістемесі: Оқу құралы. 2-басылым. – Астана: Фолиант, 2011. – 128.
54. Рахметқызы С. Бастауыш сыныптарда қазақ тілін оқыту әдістемесінің негіздері. Жалпы білім беретін мектептің бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған. 2-басылымы. – Алматы: Атамұра, 2011. – 224.
55. Табылды Ә. Қазақ этнопедагогикасын оқытудың әдістемесі. Өнд., толықт. 2-бас. – Алматы: Қазақ университеті, 2011. – 236.
56. Қуанбаева Б. Оқытудың педагогикалық жүйесін технологиялық негізде жетілдірудің дидактикалық шарттары: дисс. Пед. ғыл.канд. – Алматы, 2005. – 137.
57. Селевко Г.К. Современные технологии в образовании. – М., 1998.
58. Ж.А Қараев. Ж.У Кобдикова. Кобдикова Ж.У., Оқытудың «Үшөлшемді әдістемелік жүйесі» педагогикалық технологиясы – нәтижеге бағытталған білім берудің тиімді құралы ретінде. – Алматы, 2008. – 116.
59. Әлібаева М.С. Кәсіби қазақ тілін витагендік технология арқылы оқыту әдістемесі (экономика мамандығы бойынша): пед.ғыл. канд. ... авторевф. – Алматы, 2010. – 27.
60. Кларин. М.В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования / М. В. Кларин. – Рига : Эксперимент, 1995. –176. (Развивающее обучение).
61. Рахметова Р.С. Қазақ тілі синтаксисі: коммуникативтік-танамдық аспект. Ғылыми монография. Алматы: Ұлағат, 2014 ж. – 265 бет.

Авторлары:

Әбілқаев А. – филология ғылымдарының кандидаты, доцент
Оразбаева Ф.Ш. – педагогика ғылымдарының докторы, профессор
Даулетбекова Ж.Т. – педагогика ғылымдарының докторы, доцент
Рахметова Р.С. – педагогика ғылымдарының докторы, доцент

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМА

КАОА 3302 Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі

5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті

2 кредит

Алғы сөз

1. Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің РОӘК «Білім» тобы мамандықтары бойынша Оқу-әдістемелік бірлестігінде **ДАЙЫНДАЛҒАН және ҰСЫНЫЛҒАН**

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен **БЕКІТІЛГЕН және ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

3. Типтік оқу бағдарлама 2016 жылғы ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес дайындалған. (Типтік оқу бағдарлама ҚР БҒМ 30.06.2016 ж., № 2 хаттамасымен бекітілген)

4. Пікір берушілер:

Тебегенов Т.С. – ф. ғ. д., профессор, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Жұмақаева Б. – п. ғ. к., доцент Қазақ Мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті

5. ҚР БҒМ Республикалық Оқу-әдістемелік Кеңесі мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН 30.06.2016 ж., Хаттама № 2.**

Осы типтік бағдарламаны Абай атындағы ҚазҰПУ жанындағы ҚР БҒМ РОӘК «Білім» тобындағы мамандықтары бойынша ОӘБ рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

Түсінік хат

Әдебиетті оқыту әдістемесі пәнінің мақсаты - әдебиеттің сөз өнері әрі ғылым ретіндегі ерекшеліктеріне сүйене отырып, оны халқымыздың көркем тарихы, өмір оқулығы дәрежесінде оқып-үйрету. Бұл пән оқушы бойында биік эстетикалық талғамды дамытады, өнер туындысындағы табиғатты, жарасымдылық пен сұлулықты, имандылық пен ізгілікті, адамдар қарым-қатынасындағы үйлесім мен әсемдікті танып ұға білуге, оны ой көзімен қарап, терең пайымдауға жол ашады. Сонымен бірге әдебиетті өмірмен байланыстыра оқыту арқылы көркем шығармадан тәлім алуға, шәкірттердің оқырмандық мәдениетін, қызығушылығын қалыптастырып, олардың әдеби қабілетін дамытуда қажетті біліммен, біліктілік дағдыларымен қаруландырып жеке тұлғаның жан-жақты дамуына зор үлес қосады.

Пәннің мақсаты мен міндеттері

Әдебиеттің сөз өнері әрі ғылым ретіндегі ерекшеліктеріне сүйеніп, оны халқымыздың көркем тарихы, «өмір оқулығы» дәрежесінде оқып-үйрету «Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі» пәнінің мақсаты болып табылады.

«Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі» пәнінің негізгі міндеттері: оқушы бойында эстетикалық талғамды дамытып, көркем туындыдағы имандылық пен ізгілікті ой көзімен қарап терең пайымдауға жол ашады.

«Қазақ әдебиетін оқытудың әдістемесі» пәнін оқу арқылы студенттер әдебиет пәнінің өзіндік ерекшеліктерімен, әдеби білім мазмұнын оны анықтайтын ұстанымдармен, өмір талабына сай оқыту әдістемесін жетілдірудің теориялық-методологиялық негіздерімен жан-жақты танысуға мүмкіндік алады.

Әдебиетші мұғалімнің кәсіби шеберлігі мен адамдық, азаматтық тұлғасына қойылатын өлшемдерді бойға сіңіріп, әдебиетті ғылым және сөз өнері ретінде меңгеруі керек.

Пән пререквизиттері: Жалпы білім беретін қазақ орта мектебінің IX сыныбында оқытылатын қазақ әдебиеті пәні, жалпы білім беретін басқа ұлт мектептерінің IX сыныбында оқытылатын қазақ әдебиеті пәні

Пән постреквизиттері: Мәдениеттану, тіл біліміне кіріспе, әдебиеттану ғылымына кіріспе, қазақ әдебиеті тарихы (1-4 курстарда), әдебиет теориясы, сын тарихы (4-курс) пәндері

Пәнді игеру нәтижелеріне талаптар:

Пәнді оқып-үйрену үдерісі **кәсіптік құзыреттіліктің** қалыптасуы мен дамуына бағдарланған:

1. Қазақ әдебиетін оқытудың соңғы бір жарым ғасырдан астам кезеңге созылған пайда болу, даму, қалыптасу үдерісін және содан бергі уақыттағы әдебиетті оқыту әдістемесі ғылымы аясындағы зерттеу нәтижелерінің педагогикалық, психологиялық, оқу-әдістемелік талаптарға сәйкес жан-жақты меңгерілуі негізгі бағдар болып саналады.

2. «Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі» пәнінің негізін құрайтын оқу материалдарын педагогикалық-психологиялық кәсіптік құзыреттілік бойынша меңгеру арқылы студенттер әдебиетті оқыту саласындағы білімдік және ғылыми тәжірибемізді дүниежүзілік деңгейдегі яғни жалпыадамзаттық құндылықтармен ұштастыра меңгеру арқылы адамзаттық гуманизм ұстанымы тұрғысында қалыптасады.

Пәндік құзыреттілігі:

«Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі» пәнін оқып-үйрену үдерісі **пәндік құзыреттіліктің** қалыптасуы мен дамуына бағдарланған:

1. Студенттер әдебиетті оқытудың ғылыми-әдістемелік сипаттағы білімдік қорын оқыту әдістемесі ғылымының жетістіктеріне сүйене отырып талдау, бағалау тұрғысында әдебиеттің сөз өнері ретіндегі пайда болу, даму, қалыптасу үдерісін, туыстас ғылым салаларымен байланысын, теориялық және әдістемелік сипаттарын тану арқылы пән маманына тиісті құзыреттілікке ие болады.

2. Оқыту әдістемесі ғылымының әлемдік тәжірибесін, оқыту саласындағы теориялық бағыттар мен мектептер, теориялық, методологиялық ортақтастық мәселелері, қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі ғылымының даму, қалыптасу жүйесіне тән кезеңдік тәжірибелерді терең әрі жан-жақты тануға негізделген пәндік құзыреттілік меңгеріледі.

Пәнді оқып-үйрену нәтижесінде студент міндетті:

білу: әдебиетті оқытудағы жалпы ерекшеліктерді олардың негізгі сипаттарын әдебиетті оқыту әдістемесі ғылымының жетістіктерін пайдалана білу;

игеру: әдебиетті оқыту әдістемесі пәніне қатысты ғылыми әдебиеттердегі ғылыми-әдістемелік тәжірибені игеру;

меңгеру: мектеп бағдарламасына енген көркем туындылардың барлық жанрдағы үлгілерін оқушының жас ерекшеліктеріне және көркемдік ерекшеліктеріне сай талдап-таразылау.

Пәннің мазмұны

Кіріспе

Әдебиетті оқыту әдістемесі пәні

Әдебиетті оқыту әдістемесінің ғылыми пән екендігі. Әдебиет пәнінің мектептік пәндер жүйесіндегі орны және өзіндік ерекшеліктері. Қазақ әдебиеті пәнін мектепке оқытудың мақсат-міндеттерін, әдеби білім мазмұнын оны анықтайтын ұстанымдар және өмір талабына сай оқыту әдістемесін жетілдірудің теориялық-методологиялық негіздері. Оқушылардың қазақ әдебиеті пәнінен алатын білім аясының ұлттық құндылықтарға негізделіп философия, тарих, әдебиеттану, тіл білімі, эстетика, педагогика, психология т.б. ғылым салаларымен байланыстылығы.

Мұғалім және оның әдеби білім берудегі орны. Әдебиетті оқытудың шығармашылық сипатын күшейту, оқушылардың шығармашылығына жүйелі ықпал жасай отырып, оқу еңбегіндегі ой дербестігін, оқу әрекетін, образды ойлау, өзіндік ой-пікірін дамытып, ұғымды шешен сөйлеуге баулу. Әдебиетші мұғалімнің кәсіби шеберлігі мен адамдық, азаматтық тұлғасына қойылатын өлшемдер.

Әдебиетті ғылым және сөз өнері ретінде оқыту әдістемесінің дидактика, әдебиеттану, тарих, музыка, өзін-өзі тану өнері т.б сабақтастығы. Педагогикалық психология мен оқыту әдістемесінің тоғысар тұстары.

Әдебиетті оқыту әдістемесінің қысқаша тарихы

1917 жылға дейін қазақ жерінде үш түрлі мектептің өмір сүргендігі.

Қадым мектебі: оның өзіндік ерекшеліктері, білім берудегі көздеген мақсаты, пайдасы мен кемшіліктері.

Жәдит мектебі: оның қадымша оқытудан айырмашылықтары, білім берудегі артықшылықтары мен жетімсіз жақтары.

Медреселік білім беру жүйесі: оның прогресшіл жақтары.

Ыбырай Алтынсарин-ағартушы ұстаз, тарихи тұлға. Оның халық ағарту саласындағы тарихи тәжірибесі. Ы.Алтынсариннің қазақ тіліндегі оқулықты қажет еткен таза қазақ мектептерін ашудағы еңбегі. Әдебиеттік оқулық жасаудағы «Қазақ хрестоматиясының» (1879) алатын орны, хрестоматиядағы материалдардың тәрбиелік-өнегелік жақтары. Өз халқының әдебиетін мәдени мұра ретінде тани білуі, оны жинап бастыруы. Оның әлемдік үздік туындылардың қазақ халқының рухани игілігіне айналуына өз үлесін қосып, жасөспірімдерді адамгершілік рухта тәрбиелейтін шығармалардан аудармалар жасағандығы. (Л.Н.Толстой, К.К.Ушинский, И.Паульсон т.б. еңбектерін). Ыбырайдың ағартушылық көзқарастарының қазақтың дәстүрлі мәдениетімен және орыс педагогтары К.К.Ушинский, Н.А. Корф, Л.Н.Толстой т.б. тәжірибелерімен байланыстылығы. Ыбырайдың оқыту әдістемесіне қосқан жаңалықтары.

Қазақтың ағартушы - демократтарының халық санасын оятуға қосқан тарихи үлесі: Шоқан, Абай, Шәкәрім, С. Көбеев, Б. Өтетілеуов, С.Торайғыров, А. Байтұрсынов, М. Дулатов, Ж. Аймауытов, М. Жұмабаев тағы басқалар.

Кеңестік дәуірдегі әдебиетті оқыту әдістемесінің дамуындағы үш кезең:

1917-1927 жылдар. Әдебиет пәнінің кеңестік идеологияны орнықтырушы қоғамтану пәні ретінде оқытылуы. Мақсаты мен міндеттері.

1928-1938 жылдар. Отызыншы жылдардың басында әдебиеттің мектептік жүйеге негізделмеген тарихи-әдебиеттік курс ретінде оқытылу себептері. Оның зиянды зардаптары.

БКП (б) орталық комитетінің 1931-1932 жылдардағы «Бастауыш және орта мектептер» туралы қос қаулысының мектепте әдеби білім беруді жетілдіру, арнайы бағдарламалар, оқулықтар арқылы оқыту тиімділігін арттырудың бағыт-бағдарын белгілеп бергендігі.

Отызыншы жылдардың екінші жартысындағы әдебиетті оқытудың әдебиеттік оқу, тарихи-әдебиеттік курс ретінде алғаш рет жүйелеп берген бағдарламалардың мазмұны мен құрылысы.

1970-1990 жылдар. КСРОда халыққа білім беру жүйесін одан әрі жетілдіру, дамыту мақсатындағы 1958 және 1985 жылдардағы мектеп реформалары. Бұл реформалардың мектепте әдеби білім беру ісін жетілдіруге тигізген әсері.

1970-1990 жылдарда әдебиеттің мектепте оқытылу жайы. Орыс әдебиетін оқытудағы әдістемелік тәжірибелердің қазақ мектебіндегі әдебиетті оқыту ісін жетілдіруге және ғылыми-әдістемелік зерттеулердің қанат жаюына тигізген әсер-ықпалы.

1970-1972 жылдардағы «Литература в школе» журналының бетіндегі оқыту сапасын жақсарту, оқытудың жаңа әдістерін іздестіру мақсатындағы пікірталастардың маңызы.

Әр кезеңде мектепке арналған әдебиет пәні бағдарламалары мен оқулықтарын жасаудағы С.Сейфулин, М.Әуезов, С.Мұқанов, Қ.Жұмалиев, М.Ғабдуллин, С.Қирабаев, Ш.Кәрібаев, Т.Ақшөлақов т.б. еңбектері. Әдебиетті оқыту әдістемесінің негізін қалаудағы Ә.Қоңыратбаев пен А.Көшімбаевтың алатын орны. Оларда ғылыми-әдістемелік мұрасы.

1990-2000 жылдардағы еліміздегі жалпы және орта білім беру жүйесіндегі түбегейлі бетбұрыс. Оның тарихи әлеуметтік себептері.

Қазақтың ұлттық мектебі тұжырымдамасының дүниеге келуі. Ұлттық мектеп тұжырымдамасы ұсынған болашақ мектеп үлгісі мен білім берудегі жаңа жүйенің кеңестік білім жүйесінен айырмашылықтары. Қазақ мектебінің жаңа үлгісін белгілеп берген тұжырымдама негізінде әдеби білім тұжырымдамасының жасалғандығы (1991,1997жж). Әдеби білім мазмұнын жаңарту бағытындағы жаңа ұстанымдар мен құндылықтар.

Оқытудың жаңа технологиясы. Оның еліміздегі ғылыми-әдістемелік ізденістерді байыта түсуге тигізген ықпал- әсерлері.

Әдеби білім берудегі модульдік жүйе. Оның өзіндік ерекшеліктері. Ғылыми - әдістемелік басылымдар: «Қазақ тілі мен әдебиеті», Қазақстан мектебі» журналдары мен Қазақстан мұғалімі» газеті. Олардың мұғалім біліктілігін арттырудағы рөлі.

Жалпы білім беретін мектептегі әдебиет курсының мазмұны мен құрылысы

Әдебиет оқу пәні ретінде халықтың көркем тарихын оқып үйрену арқылы оқушылардың рухани дүниесінің қалыптасып, дамуын көздейтіндігі. Мектептік әдебиет курсының көркемөнердің өмірмен байланысы, өнердегі түр мен мазмұн бірлігі, өнердің тарихилығы, халықтығы турасындағы теориялық, методологиялық принциптерге негізделетіндігі.

Әдебиет пәні бағдарламасының мемлекеттік құжат ретіндегі қызметі. Оның әдебиеттану, педагогикалық-психология, оқыту әдістемесі т.б. ғылымдардың

методологиялық принциптеріне сүйене отырып жасалатындығы. Көркем шығарманы сыныпта, сыныптан тыс уақыттарда оқып-үйрену мәселелері, оқушының білім-білік дағдыларына қойылатын талаптар, т.б жөніндегі нұсқаулары, әдістемелік аппараты. Ерекше жағдайларда мұғалімнің бағдарламаны шығармашылықпен жетілдіріп пайдалана алатыны.

Бастауыш(I-IV), базалық білім (V-IX) сыныптарында берілетін әдеби білім көлемі, өтілу принциптері мен мақсаты, X-XI сыныптардағы тар ихи-әдебиеттік курстың ғылыми негіздері, мақсаты, әдістемелік құрылымы. Базалық білім беру және тарихи-әдебиеттік курстар негізіндегі тарихи әдеби білім берудің дамыта оқыту (сатылай, сұрыптай оқыту), көрнекілік, саналылық пен белсенділік, жүйелілік пен бірізділік т.б. принциптері.

Әдебиет пәні бағдарламаларын мемлекеттік білім стандарты талаптарына сай жетілдіру, білім мазмұнын жаңарту бағытындағы соңғы кездегі әдіскер ғалымдардың ізденістері.

V-IX сыныптар курсы. Бұл сыныптардағы оқушылардың психологиялық ерекшеліктері. Жас ерекшеліктері мен өмірлік, оқырмандық тәжірибе өлшемдерінің әдеби-эстетикалық түсінігін айқындауға тікелей қатынастылығы. Орталау сынып оқушыларының жас ерекшелігіне қатысты мәселелердің бағдарламада ескерілу қажеттігі. Осыған орай V-IX сыныптарға арналған әдебиет пәні бағдарламасының сатылы жүйелеу принципіне негізделгендігі. X сыныпта оқылатын шығармалардың оқушылардың ұлттық рухани санасын, тарихи танымын, адамгершілік-эстетикалық көңіл-күйлерін қалыптастыруға ықпалы.

V сыныпта әдебиеттік оқытудың бастауыш оқумен сабақтастығы. V-IX сыныптардағы базалық білім курсы.

Базалық білімнің екі сатыда өтетіні : V- VII сыныптардағы әдебиеттік оқу, оның негізгі мақсат-міндеттері, жанрлық-хронологиялық принциптері.

VIII-IX сыныптардағы әдеби білімнің әдеби-тарихи негіздегі бастауыш курс болып белгілену шарттары. Тарихи-хронологиялық принциптері.

Оқу аймағына кіретін әдеби материалдардың мазмұны.

Көркем шығарманы оқып-үйренуде оның идеялық-көркемдік ерекшелігіне баса назар аударылатыны. Пәнаралық байланыс. Оның әдеби білім беру процесіндегі шешуші рөлі.

Оқушының ауызша және жазбаша тілін дамытудың шығармашылық белсенділігі мен өзіндік ізденістеріне байланыстылығы және осыған байланысты жүргізілетін жұмыс түрлерінің маңызы.

X-XI сыныптар курсы. Тарихи-әдебиеттік курсты оқытуда X-XI сынып оқушыларының жас ерекшелігін ескеру қажеттігі.

Жоғары сыныптардағы (X-XI) тарихи-әдебиеттік курстың базалық білім курсымен (V-IX) тығыз сабақтастығы. Әдебиеттің тарихи курсының аталған сыныптарда кезең-кезеңімен белгілі бір хронологиялық жүйеде оқытылатыны. Базалық білім курсынан тарихи-әдебиеттік курсқа өту процесінде әдеби білім көлемінің бірте-бірте ұлғая, күрделене түсетіндігі. Ақын-жазушының өмірі мен шығармашылығы және нақты шығармасы идеялық-көркемдік ерекшеліктеріне сай сараланып, жан-жақты талданатыны.

X-XI сыныптардағы әдеби материалдардың шолу және монографиялық формада болуының негізгі себептері. X-XI сыныптар үшін ұсынылған әдеби шығармаларды мүмкіндігіне қарай тұтастай оқу. XI сыныптағы білім мазмұнының сипаты. Жоғары сыныптарда әдебиетті оқытуда әдебиеттану ғылымының жетістіктерін пайдаланудың тиімді жақтары.

Шетел және туыстас халықтар әдебиетін оқыту ерекшеліктері.

Әдебиетті оқытудағы базалық білім курсы мен тарихи- әдеби жоспарлау әдістері

Сабақта өтілетін көркем шығарманы алдын-ала жоспарлаудың оқушының жүйелі әдеби-эстетикалық түсінігін қалыптастырудағы рөлі. Календарлық, тақырыптық, сабақ жоспарларын жасау әдістемесі. Тақырыптың және сабақ жоспарларының құрылымы.

Сабақ түрлері. Жаңа сабақ, қайталау, бекіту сабақтары. Дәстүрлі емес сабақтар: экскурсия, баспасөз, сайыс, дуэт, кітапханалық, мұражайда өтетін сабақтар т.б. Мұғалімнің сабаққа әзірлігіне қойылатын талаптар.

Әдебиет оқулықтары мен оқу құралдары. Олардың педагогикалық-психологиялық, оқыту әдістемесі ғылымдарының соңғы жетістіктеріне сай жетілдіріліп, толықтырылып отыратыны. Оқулыққа енгізілген шығармалардың оқушылардың жас ерекшелігіне, оқырмандық қызығушылығына сәйкестендірілуінің маңызы. Мектептік әдеби білім жүйесіндегі екі сатылы оқытуға байланысты екі типті оқулықтардың пайдаланылу себептері. Оқулықтың мазмұны мен нұсқаулардың, мұғалім кітапханасының, т.б. сериялы ғылыми-әдістемелік, ғылыми танымдық әдебиеттердің оқушыға әдеби білім берудегі пайдасы.

Әдебиетті оқыту әдістері

Әдебиетті оқытудың ғылымилығы және сөз өнері ретіндегі жетекші методологиялық принциптерге сүйенетіндігі. Сол принциптерден туындайтын әдістемелік принциптер.

Әдебиетті оқыту процесі. Оқытудағы әдістердің алатын орны, қызметі. Әдебиетті оқыту әдістерінің мұғалім мен оқушының бірлескен еңбегін тиімді ете түсетіндігі.

Оқытудың ауызекі әдістері: әңгіме, лекция, баяндау, пікірлесу т.б.

Оқытудың көрнекілік әдістері: кесте, ауызша журнал, схема, буклеттер, техникалық құралдар, оқу фильмдері, телесабақтар, иллюстрация, демонстрация. Олардың оқушының әдеби қабілетін дамытудағы орны.

Оқытудың практикалық әдістері: ауызша, жазбаша жаттығулар.

Олардың әдеби білімді бекітудегі рөлі.

Әдебиетті оқыту әдістерінің топтары. Скаткин, Лернер, Кудряшов, т.б ғалымдар ұсынған оқыту әдістерінің 5 түрлі жүйесі. Оқыту әдістері мен тәсілдерінің көптүрлілігі. Әдістердің шәкірттердің ой белсенділігін арттырудың қызметі. Проблемалап оқыту (М.И.Махмутов т.б.), саралап оқыту (И.Э.Унт т.б.), дамыта оқыту (Ю.Б.Элкониң). Саралап оқыту оқушының туа біткен ақыл-ой қабілетінің жеке дамуына, жан-жақтылығына негізделетіндігі.

Мұғалімнің оқыту әдістерін таңдауына оны шығармашылықпен қолдана білуіне қойылатын талаптар. Оқыту технологиясының құрылымы: мақсаты, мазмұны, әдістері мен тәсілдері, нәтижесі, оқыту технологиясы мен әдістемесінің мақсаты бір екендігі, оқытудың тиімді жолдарын қарастыратындығы, инновация оқу білім беру жүйесіндегі жаңа үлгідегі әдіс әрекеттер екендігі. Әдебиетті оқытудың шығармашылық оқу, эвристикалық, зерттеу, репродуктивтік әдістері.

Шығармашылық оқу әдісі. Бұл әдістің әдебиеттің сөз өнері әрі ғылыми ретіндегі табиғатын тереңдей түсінуге қолайлылығы. Бұл әдісті қолдануда шәкірттердің әдеби қабілеттерін шыңдауына, ықылас-зейінін көркем шығарманың ішкі микроқұрылымына бағыттауына мүмкіндік алатындығы.

Шығармашылық оқу әдісінің мұғалімнің мәнерлеп оқуы, көркемсөз оқушы шеберлердің көркем шығармадан үзінді оқуы мұғалімнің көркем мәтінді оқи отырып түсінік беруі, мұғалім мен шәкірттердің оқылған шығарма туралы өз әсерлерін бөлісуі, әрі қарай бағыт-бағдар беру мақсатындағы пікірлесу тағы да басқа тәсілдер арқылы жүзеге асырылатыны.

Эвристикалық әдіс. Бұл әдістің қазіргі педагогика ғылымы мен мектепте оқытуды эвристикалық пікірлесу арқылы ұйымдастырудың түрі екендігі. Бұл әдістің көркем шығарманы оқытудағы шығармашылық әдіспен

сабақтастығы, бірін-бірі толықтыратындығы. Көркем мәтінді талдауда шәкірттің интеллектуалдық ойлау қисынын қалыптастыратыны.

Әдеби шығарманың бойындағы адамгершілік, отаншылдық, философиялық, т.б. құндылықтар жөнінде шәкірт түсінігін қалыптастырудағы эвристикалық әдістің орны. Эвристикалық пікірлесу, оның әдеби материалды меңгертудегі пайдалы жақтары. Эвристикалық әдісті жүзеге асыратын тәсілдер.

Зерттеу әдісі. Зерттеу әдісінің оқушылардың алдына жоғары дәрежедегі теориялық және практикалық зерттеу міндеттерін қоятындығы. Оқушылардың әдеби материал жөнінде дерек жинау (тәжірибе жасау, эксперимент, бақылау, кітаппен жұмыс тағы да басқалар) және оны жүйелеу, жинақтау, теориялық талдау жасау қабілетінің зерттеу әдісін қолдану процесінде қалыптасып дамытындығы. Бұл әдістің эвристикалық әдіспен сабақтастығы, айырмашылықтары. Зерттеу әдісінің сыныптағы әдебиет сабақтарында тұрақты қолданыла бермейтіндігі.

Арнайы теориялық проблема төңірегіндегі жеке зерттеу жұмысын жүргізуге лайықтылығы. Зерттеу әдісінің жас шәкірттерді ғылымға бейімдеудегі рөлі.

Репродуктивтік (жаңғырмалы) әдіс. Бұл әдістің мұғалім басшылығымен жүзеге асырылатыны. Оны қолдану процесінде оқушының білімді мұғалімнің лекциясынан, оқулықтан, қосымша әдебиеттерден дайын күйінде алатыны. Білімді берілген даяр қалпында қабылдау арқылы екінші жақтың ойын ұғып, қабылдауға, еске сақтауға үйрететіндігі. Репродуктивтік (жаңғырмалы) әдісті жүзеге асыратын тәсілдер.

Әдебиет пәнінің мұғалімі

Әдебиет пәнінің мұғалімі және оның адамдық азаматтық, ұстаздық келбеті. Ы. Алтынсарин, А. Байтұрсынов, М. Дулатов, М. Жұмабаев, С. Көбеев, Қ. Айтқалиев, Қ. Бітібаева тағы да басқа қайраткер ұстаздардың мұғалімдік тәжірибелері, озық өнегелері.

Әдебиет пәнінің мұғалімі және уақыт талабы.

Оқушылардың көркем шығарманы қабылдау процесіндегі жас ерекшелігі мәселесі

Мектепте берілген әдеби білімнің жалпы бағыт-бағдары, шеңбері, оқу аймағы, оқушының жас ерекшелігіне, оқырмандық қабылдауына сәйкес белгіленетіні.

Оқушының көркем шығарманы қабылдауының психологиялық негіздері. Бұл туралы психологтар мен әдіскер ғалымдар пікірлері.

Орта (V-IX), жоғары (X-XI) сынып оқушыларының жас айырмашылығына, әдеби қабылдауына тән психологиялық ерекшеліктер.

Дарынды оқушылар. Олардың әдеби дамуының жас ерекшелігіне қатысты қалыптасқан психологиялық қағидаларға, ұғым-түсініктерге бағына бермейтіні. Дарынды оқушылармен жүргізілетін жұмыс түрлері.

Көркем шығарманы оқыту

Мектепте әдеби білім беру заңдылықтарын сақтаудың міндеттілігі (әдеби білім тұжырымдамасы, бағдарлама, оқулық, т.б.). Пәннің функционалдық қызметінің толықтығының сақталуы, білімді ізгілендіру, оқу-тәрбие ісін демократияландыру, әдеби білімнің жүйелілігі мен үзіліссіздігі, ғылымилығы, оқушы жас ерекшелігіне лайықтылығы, түсініктілігі, тарихилық ұстанымы, пәнаралық байланыс т.б.

Көркем мәтінді меңгертуде мәнерлеп оқи білуге үйретудің маңызы. Мазмұндау, оның түрлері. Мәтінді меңгертудің талдау-жинақтау арқылы жүргізілетіні.

Көркем шығарманың сыныптар жүйесі бойынша белгіленген әдеби білім көлеміне сай талдау арқылы жүзеге асатындығы. Мектептік талдаудың оқушының әдеби қабілетін дамытуға қызмет ететіні. Көркем шығарманы талдаудың педагогикалық принциптері. Талдаудың әдебиетті оқытуда кеңінен қолданылып жүрген түрлері.

Образ бойынша талдау, оның өзіндік ерекшелігі. Тақырыптық талдаудың тиімді жақтары. Проблемалық талдау. Проблемалық талдаудың оқушыны көркем туындының ішкі әлеміне бойлатудағы айрықша қызметі. Тұтас талдаудың шығармадағы авторлық позицияны көре білуге қолайлылығы. Талдау түрлерінің өзара сабақтастығы.

Эпикалық шығармаларды оқыту. Эпикалық шығармаларды оқытуды ұйымдастыру. Шағын, орта, кең көлемді эпикалық түрге жататын шығармаларды оқыту әдісіндегі өзгешеліктер.

Ү-ҮІІ, ҮІІІ-ІХ, Х-ХІ сыныптарда көркем шығарманы талдауға қойылатын талаптар. Проблемалық оқыту, оның эпикалық шығармаларды меңгертудегі тиімділігі. Проблемалық сұрақтардың қызметі. Проблемалық ситуация туғызудың әдіс-тәсілдері. Оқытудың проблемалы түрінде іздену принципінің басым болады, өздік жұмыстар орындалады, оқушылардың ойлау қабілеті дамиды, шығармашылық қиял, әр түрлі болжамдар туындайды т.б. Көркем шығарманың көркемдік құндылығы мен тәрбиелік құнарының жан-жақты ашылатыны.

Шығарманың сюжеттік-композициялық желісіне талдау жасау жолдары. Көркем мәтінмен жүргізілетін ауызша және жазбаша тіл дамыту жұмыстарының түрлері. Тіл дамыту жұмыстарының оқушының сөйлеу мәдениетін қалыптастырудағы қызметі.

Эпикалық шығармаларды оқытудағы белгілі әдіскер мұғалімдердің кең тараған әдістемелік тәжірибелері.

Драмалық шығармаларды оқыту. Драмалық шығармалардың жанрлық ерекшеліктеріне тән заңдылықтарымен таныстыру. Драмалық шығармалардың мәтінімен жүргізілетін жұмыс түрлері.

Драмалық шығармаларға тікелей қатысты акт, көрініс, шегініс, монолог, диалог, ремарка, т.б. әдеби-теориялық ұғымдар қызметі.

Драмалық шығармалардың көркемдік ерекшеліктеріне талдау жасау жолдары. Драмалық образ, оның көркемдік бітіміне тән ерекшеліктерге назар аударту. Пьесаны сахналық қойылымға айналдырудағы драматург, режиссер, актер, суретші еңбегі.

Драмалық қойылымдағы декорация, музыкалық көркемдеу т.б. жұмыстардың пьеса мазмұнын күшейтудегі қызметі.

Мектеп жағдайында драмалық шығармаларды оқытудағы әдістемелік тәжірибелер.

Лириканы оқыту. Лириканы мектепте оқытуға арналған әдіскер ғалымдардың еңбектеріне шолу.

Лириканы оқыту әдістемесі шығарманың тақырыптық идеялық мазмұнына, эстетикалық-көркемдік қуатына, сабақтың оқу-тәрбиелік міндеттеріне сай белгіленетіні. Лирика, ондағы ақындық тіл ой нақтылығымен, табиғи бояуымен, суреткерлік қуатымен сабақ көрнекілігін қамтамасыз ететіндігі.

Ү-ҮІІ сыныптарда лириканы оқыту әдебиеттік оқу сипатында ұйымдастырылатыны. Мәнерлеп оқу және оның лириканы оқып –үйретудегі айрықша қызметі. Мәтінмен жүргізілетін жұмыс түрлері.

ҮІІІ-ІХ сыныптардағы көркем оқу. Бұл сыныптарда оқушы қызығушылығының лирикалық шығарманың азаматтық үніндегі, әлеуметтік мазмұндағы астарларға, жеке сөз, сөз тіркесіндегі, тұтас сөйлемдердегі көркемдік бояуларды, эмоциялық реңктерді қабылдау қабілетін дамытуға бағытталатындығы. Лириканы оқытудағы басты мәселе мазмұн мен форма бірлігін сақтау. Лирикадағы философиялық-эстетикалық, поэтикалық ой арқауын түсіну, шығармадағы шынайы сезім биігін ұғу.

Х-ХІ сыныптарда тарихи-әдебиеттік курс табиғатына сай лириканы

оқытудың күрделене түсетіндігі. Лирикалық өлеңнің ақын шығармашылығымен тығыз бірлікте әрі жан-жақты талданатыны.

Әдебиет сабақтарында көркем шығармамен жұмыс істеу кезеңдері

Сабақ және оның кезеңдері. Кіріспе сабақ, көркем мәтінмен жұмыс кезеңі, қорытынды сабақ.

Кіріспе сабақтар. Ерекшеліктері. Сабақ процесіндегі алатын орны. Оларды ұйымдастыруға қойылатын әдістемелік талаптар. Кіріспе сабақтардың дұрыс ұйымдастырылуы. Оларға бөлінетін уақыт мөлшері. Кіріспе сабақтарда көркем шығарманың жанрлық ерекшеліктеріне қатысты мәселелердің ескерілетіні.

Жазушы өмірі мен шығармашылығына шолу, тақырыптарды, монографиялық тақырыптарды өтуге қатысты кіріспе сабақтар. Көркем мәтінмен жұмыс кезеңі. Бұл кезеңнің сабақтың кіріспе бөлігімен сабақтастығы. Оқушының мұғалім тапсырмасымен көркем шығарманы алғаш рет өз бетімен оқуының маңызы. Осы өздік оқудағы алғашқы қабылдау нәтижелерінің сыныпта көркем мәтінмен жүргізілетін жұмыс түрлерін белгілеуге негіз болатыны. Орталау сыныптардағы көркем мәтінмен жүргізілетін мәнерлеп оқу, мазмұндау, салыстырмалы талдау, т.б. жұмыстар кешені.

Жоғары сыныптарда көркем шығарманы оқып-үйретудің жан-жақты талдау арқылы меңгерілетіні.

Талдау түрлері. Мұғалім нақты шығарманы талдау түрін әдеби шығарманың көркемдік табиғатындағы белгілерге сүйеніп айқындайтыны. Көркем мәтінді талдаудың көптүрлілігі. Оқыту әдістерінің талдау нәтижелерінің мазмұнына қарай белгіленетіні.

Қорытынды сабақтар. Олардың кіріспе сабақтармен, көркем мәтінмен жұмыс кезеңімен тығыз сабақтастығы. Қорытынды сабақтардың көркем шығарманы талдаудың шешуші кезеңі екендігі. Алдыңғы сабақтарда берілген әдеби білімнің қорытынды сабақтарда бекітілетіні. Бекіту сұрақтарының орны.

Жазушы өмірбаянын оқыту. Көркем шығармада жазушының өміртанымы, көзқарасы, мәдени - рухани деңгейі, эстетикалық мұратының, қаламгерлік қолтаңбасының көрініп тұратыны. V-IX сыныптарда жазушы өмірбаяны оқытылып отырған көркем туындыға қатысты кіріспе әңгіме түрінде өтілетіні. X-XI сыныптарда оның жазушының өмірі мен шығармашылығы түрінде жан-жақты талданып оқылатыны. Жазушының қоғамдық, тарихи- әлеуметтік қызметіне қатысты деректерді меңгертудің жолдары. Ақын-жазушылардың өмірі мен шығармашылығын оқытуға арналған әдістемелік еңбектерге шолу.

Шолу тақырыптарды оқыту. Шолу тақырыптарының белгілі бір кезеңге жататын әдебиет өкілдерінің шығармашылығын өтуге баспалдақ міндетін атқаратындығы. Оларда әдебиеттің даму процесі қоғам өмірімен байланыста қарастырылатыны. Шолу тақырыптарын өтуге қажетті маңызды тарихи-әдеби материалдарды тандап алудың өлшемдері мен әдістемесі. Оқылатын тақырыпқа сай қосымша әдебиеттерді пайдаланудың маңыздылығы.

Шолу тақырыптарының түрлері, олар бойынша жүргізілетін жұмыс формалары. Жоғарғы сыныптарда шолу тақырыптарын өтуде әдебиеттерді оқыту әдістерін пайдаланудың тиімді жолдары.

Шолу тақырыптарын оқыту әдістемесі туралы еңбектерге шолу.

Сабақта әдеби-сын мұраларды пайдалану. Жоғары сыныптарда көркем шығарманы оқытуда әдеби-сын еңбектерін пайдаланудың қажеттігі. Оларды пайдалану тәсілдері.

Әдебиет теориясы мәселелерін оқыту. Көркем шығармадағы әдеби-теориялық ұғымдардың қолданысы жазушының сөз қолданыс өнерін айқындайтыны. Әдеби-теориялық ұғымдарды меңгерту үшін жүргізілетін жұмыс түрлері. Әдеби-теориялық ұғымдарды танытудың әдіс-тәсілдері. V- IX сыныптарда әдебиеттен берілетін теориялық ұғымдардың көлемі.

Әдеби бағыттар. Бұлардың пайда болу, дамуы мен қалыптасуының тарихи әлеуметтік себептері. Реализм мен романтизм ұғымдарының әдеби шығармадағы көрінісі. Әдебиет теориясын оқытуға қатысты еңбектерге шолу.

Әдебиет сабағы

Әдебиет сабағы және оның мектептік пәндер жүйесіндегі орны. Оқу қызметін ұйымдастырудағы мақсат-міндеттері. Әр сабақтың өз тұжырымдамасы, логикасы, білімділік, тәрбиелік бағыт-бағдары болатыны. Сабақтың өзіне дейінгі, өзінен кейінгі сабақтармен үзіліссіз, біртұтас білімділік жүйе құрайтындығы. Мұғалімнің сабақ процесіндегі ізденісі, шығармашылық қызметі. Сабақтың мұғалім-сынып-оқушы қызметіне қатысты дидактикалық принципке негізделетіні.

Қазіргі кездегі әдебиет сабағына қойылатын талаптар. Әдебиет сабақтары, оның ұйымдастырылуы жөніндегі еңбектерге шолу.

Әдебиет сабағындағы тіл дамыту жұмыстары. Өзіндік ерекшелігі. Тіл дамыту сабақтарындағы пәнаралық байланыс қызметінің маңызы. Мәнерлеп оқу, ауызша мазмұндау жұмыстарының оқушы тілін дамытудағы рөлі. Оқушыны шешендік өнерге баулудың тіл дамыту жұмыстарына қатыстылығы. Әртүрлі жанрдағы шығармаларды оқыту процесінде жеке сөз, сөз тіркестері, сөйлемдермен, образдармен жұмыс істей білуге баулу.

Жазба жұмыстар арқылы тіл дамыту. Жазба жұмыстарының түрлері. Шығарма жазу арқылы оқушының аналитикалық ойлау жүйесінің қалыптасатыны. Оқушыны шығарма жазуға үйретудің әдістемелік тәжірибелері. Мазмұндама жаздыру. Оның оқушының әдеби материалдарды еске сақтау және жүйелі әрі бейнелі мазмұндау тілін қалыптастыратыны.

У-УІІ, УІІІ-ІХ сыныптардағы шығарма жұмыстарының спецификасы, Х-ХІ сыныптардағы тақырыптық, бағдарламалық, шығармашылық, публицистикалық шығарма түрлері. Шығарманың оқушының жазу тілін қалыптастыруға әсер-ықпалы.

Оқушы білімін есепке алу мен бағалау. Әдебиет сабақтарындағы оқушыға білім беру мен білімді бағалаудың біртұтастығы. Оқушы білімін бағалаудың шығармашылық сипаты. Оқушы білімін бағалаудағы күнделікті бағалау мен қорытынды бағалаудың мәні оның оқушы білімін тереңдетудегі рөлі. Білімді әділ бағалаудың оқушының моральдық-психологиялық тұрпатын қалыптастырудағы эстетикалық және тәрбиелік әсер-ықпалы.

Үйге тапсырма беру, оны тексеру мен бағалаудың критерийлері. Тапсырма түрлері. Оқушының білім сапасы жыл бойы тоқсандық, жылдық көрсеткіштері негізінде бақыланатыны. Оқушы білімін есепке алу мен бағалаудағы әдебиет пәні мұғалімінің жауапкершілігі.

Әдебиет сабағының көрнекілігі. Әдебиет сабақтарында көрнекіліктерді пайдаланудың мақсаты. Көрнекіліктерді сыныпта, сыныптан тыс жұмыстарда, факультатив сабақтарда пайдаланудың елеулі айырмашылықтарының болатыны. Мұғалімнің көрнекіліктерді сыныпта әдеби білім берудің мақсатына орай таңдап алатыны. Көрнекіліктердің түрлері (көру, есту, синтетикалық т.б.) және оларды әдебиет сабақтарында пайдалану тәртібіне қойылатын талаптар.

Сабақта пайдаланылатын техникалық құралдардың түрлері, олардың әрқайсысының қызметі. Әдебиет сабақтарында көрнекіліктер мен техникалық құралдарды пайдаланудың шегі. Оның әдебиет пәнінің сөз өнері ретіндегі өзіндік ерекшелігіне, табиғатына қатысты жақтары.

Сабақта көрнекіліктер мен техникалық құралдарды пайдалану мәселесіне арналған ғылыми-әдістемелік еңбектерге шолу.

Әдебиет пәні бойынша сыныптан тыс оқу және сыныптан тыс жұмыстар

Мектеп оқушысына сыныпта әдеби білім беру ісі сыныптан тыс оқу, сыныптан тыс жұмыстар арқылы жүргізілетіні. Мерекелік датаға арналған әдеби шаралар, поэзия кештері, әдеби конференциялар, әдебиет үйірмесі, т.б. жұмыстар оқушының шығармашылық белсенділігін арттыратыны. Бағдарламалық материал негізінде оның көлемін кеңейту, сыныптан тыс жүргізілетін әр түрлі жұмыстар арқылы іске асырудың жолдары.

Сыныптан тыс оқу. Оның сыныптағы әдебиет сабақтарымен тығыз байланыстылығы. Сыныптан тыс оқуды жылдық жоспарлаудың тиімділігі. Оны ұйымдастырудың тәсілдері. Оқушылардың әдеби білімі аясының кеңеюі, әдебиеттің идеялық, эстетикалық мән-мағынасына терең бойлап, түсінуі оқырмандық қызығушылығының қалыптасуы сыныптан тыс оқумен толықтырылады. Сыныптан тыс оқуға басшылық жасаудағы пән мұғалімі мен кітапханашының және ата-ананың рөлі. Сыныптан тыс оқуға қатысты әдіскер ғалымдардың еңбектеріне шолу.

Факультативтік сабақ. Оның сыныптағы әдебиет сабақтары мен сыныптан тыс жұмыстардың арасын жалғастырушылық сипаты. Ерекшеліктері. Арнаулы бағдарлама арқылы жоғары сыныптарда өтілетіні. Факультатив сабақтарды жүргізудің әдістемес

Мұғалім даярлау жүйесіндегі педагогикалық практика

Педагогикалық практика - студенттерді мұғалімдік мамандыққа баулудағы жауапты кезең. Студент университет қабырғасында алған білімдерін практикамен ұштастыру. Әрбір практикант студенттің мемлекеттік практикадан өту кезеңінде атқаруға міндетті оқу-тәрбиелік шаралары:

- мектептік әдеби білім талаптарына сай орталау (У-ІХ) сыныптардағы әдебиеттік оқу курсын оқушы мен мұғалімнің бірлескен шығармашылық еңбегі негізінде ұйымдастыра білу. Әрбір сабақты оқушының пәніне деген сүйіспеншілігін арттыру,

қызығушылығын ояту, әдеби-эстетикалық түсінігін қалыптастыру мақсатына құру;

- жоғары сыныптағы (Х-ХІ) тарихи-әдебиеттік курсты оқытуда оқушы бойында көркем шығарманы оқып-үйренудің, талдаудың, мәтінмен өз бетінше жұмыс жүргізе білудің білімдік-тәрбиелік дағдыларын қалыптастыру, эстетикалық деңгейін көтеру;

- әдебиетті оқытудың мектеп тәжірибесінде қалыптасқан әдіс-тәсілдерін оқытудың жаңа технологиясымен тиімді ұштастыра білу;

- өзі бекітілген сынып оқушыларының мінез-құлқы, әдебиетке бейімділігі, оқырмандық қабылдау дәрежесі т.б. мәселелер бойынша тұрақты бақылау жүргізу. Алынған нәтижелерді сабақ процесінде, сыныптан тыс жұмыстар кезінде тиімді пайдалана білу жолдары;

- практика барысында пән бойынша ашық сабақтар, сынып жетекшісі ретінде ашық тәрбие сабақтарын өткізу.

- мектеп басшылығымен, педагогикалық практикаға жетекшілік жасаушы ұстаздармен педагогикалық практика кезеңінде тығыз байланыста ынтымақтаса жұмыс істеу.

- педагогикалық практиканың қорытындысы бойынша мектепте және университетте арнайы конференциялар өткізу, жетістік, кемшіліктер жайында төменгі курс студенттеріне насихаттау.

СЕМИНАР САБАҚТАРЫНЫҢ ҮЛГІ ТАҚЫРЫПТАРЫ

1. Орта мектепте әдебиетті пән ретінде оқыту мәселелері. Оқушылардың қазақ әдебиеті пәнінен алатын білім аясының ұлттық құндылықтарға негізделген ғылым салаларымен байланысы.
2. Әдебиетті оқыту әдістемесінің тарихы: қадым мектебі, жәдит мектебі, медреселік білім беру жүйесі.
3. Ы. Алтынсариннің демократиялық ағартушылық мектебі.
4. Кеңес өкіметі кезіндегі қазақ әдебиетін оқытудың тарихи тәжірибесі
5. Көркем шығарманы жанрлық ерекшелігіне қарай оқыту.
6. Драмалық шығармаларды оқыту барысында сценарий, сценировка құрастыру.
7. Мәнерлеп оқу мәселелері /психологиялық, грамматикалық, логикалық кідірістер/.
8. Пәнаралық байланыс.
9. Оқытудың түрлері /ұжымдық, даралап, саралап оқыту/
10. Шығарма жаздыруға төселдірудің жолдары.
11. Шағын эссе, сыр толғау жаздырту арқылы шығармашылық жұмыстарға бағыттау.
12. Көркем мәтінмен жұмыс.
13. Әдебиет теориясынан берілетін ұғымдарды меңгерту.
14. Көркем шығарманы терең талдаудың сатылары.
15. Тіл дамыту жұмыстары: а/реферат қорғау, шығарма жазу; ә/аннотация, тезис, баяндама, т.б. жазу дағдыларын игеру.
16. Сыныптан тыс жұмыстар, олардың түрлері.
17. Сыныптан тыс оқу сабақтары.
18. Оқушылардың оқырмандық қызығушылығын арттырудың жолдары.
19. Модульдік оқыту жүйесінің ерекшелігі.
20. Әдебиетті оқытудың түсіндірмелі, проблемалық, репродуктивтік, эвристикалық, шығармашылық, зерттеу әдістері
21. Көркем шығарманы талдау түрлері
22. Шығармаға жоспар жасау/жай және күрделі жоспар/.
23. Абай өлеңдеріне әдеби талдау.
24. Абай өлеңдеріндегі жаңашылдық, Абайға дейінгі қазақ поэзиясында дәстүрлі болып қалыптасқан ұйқас, буын түрлері, мысалдар келтіру.
25. Жыраулар поэзиясын оқыту әдістемесі
26. Әдебиет пәні бойынша апталықтар өткізу.
27. Көрке мәтін бойынша сөздік жұмыстарын жүргізу.
28. Оқушы білімін тексеру, бағалаудың жолдары.
29. Қайталау, қорытынды, жинақтау сабақтары.
30. Аударма шығармаларды оқыту мәселелері.

СТУДЕНТТІҢ ӨЗДІК ЖҰМЫСТАРЫНЫҢ ҮЛГІ ТАҚЫРЫПТАРЫ

1. Әдебиет пәнінің эстетикалық пән ретіндегі мақсат-міндеттері
2. М. Мұқановтың «Жас және педагогикалық психология» еңбегіне талдау
3. М. Мақатаевтың «Үш бақытым» өлеңіне арнап эссе жазу
4. Мектептегі факультатив сабақтардың әдістемесі
5. Мектептегі қазақ әдебиеті кабинетін жабдықтау жолдары
6. Ә. Қоңыратбаевтың «Әдебиетті оқыту методикасы» еңбегіне талдау
7. Шолу тақырыптарды оқыту әдістемесі
8. Орталау сыныптарда лириканы талдау әдістемесі
9. А. Көшімбаевтың «Қазақ әдебиетін оқыту методикасы» еңбегіне талдау
10. Жоғарғы сыныптарда прозалық шығармаларды талдау әдістемесі
11. Әдебиеттен сыныптан және мектептен тыс жұмыстардың әдістемесі

12. Қ. Бітібаеваның «Әдебиетті тереңдетіп оқыту» еңбегіне талдау жасау
13. Оқушыларға әдеби білім берудегі жас ерекшелігі мәселесі
14. Голубковтың «Методика преподавания литературы» еңбегіне талдау
15. 5-сыныпта Алтынсариннің «Бай баласы мен жарлы баласы» әңгімесін проблемалық оқыту әдісі арқылы оқыту
16. Оқушыларға шығармадағы әдеби-теориялық ұғымдарды меңгерту жолдары
17. 11-сыныпта «Абай жолы» романын эвристикалық әдіс арқылы оқыту
18. Әдебиет сабақтарындағы репродуктивтік әдіс
19. Тіл дамыту және тіл ұстарту сабақтарына қойылатын талаптар
20. Конның «Психология старшекласника» еңбегіне талдау жасау.

СТУДЕНТТІҢ ОҚЫТУШЫМЕН БІРЛЕСІП АТҚАРАТЫН ЖҰМЫСТАРЫНЫҢ ҮЛГІ ТАҚЫРЫПТАРЫ

ӨЗІНДІК

1. Әдебиетті оқытудың теориялық-әдістемелік негіздері
2. Әдеби білім берудегі пәнаралық байланыс
3. Қадым мектебінің білім берудегі орны
4. Жәдитше оқытудың әдеби білім берудегі тарихи тәжірибесі
5. Медреселік білім беру жүйесінің прогресшіл маңызы
6. Алтынсариннің әдебиетті оқытудағы тарихи тәжірибесі
7. Абайдың ағартушылық көзқарастары
8. Әдеби білім берудегі әдебиеттік оқу
9. Жоғарғы сыныптардағы тарихи-әдебиеттік курс
10. Ә. Қоңыратбаевтың әдістемелік мұрасы
11. А. Көшімбаевтың әдіскерлік тәжірибесі
12. Жазба жұмыстардың түрлері: мазмұндама, шығарма жазу әдістемесі
13. Әдебиетті оқыту әдістері
14. Көркем шығарманы талдау түрлері
15. Әдебиетті модульдік оқыту технологиясы
16. Ақын-жазушылардың өмірі мен шығармашылығын оқыту әдістемесі
17. Қ. Бітібаеваның әдістемелік мұрасы
18. Әдеби шығарманы жанрлық ерекшеліктеріне қарай оқыту жолдары
19. Көркем шығарманы талдаудың кезеңдері
20. Т. Ақшолақовтың әдістемелік мұрасы

Пайдалануға ұсынылатын әдебиет

Негізгі әдебиеттер:

1. Мемлекеттік білім стандарты. А., 2000.
2. Қазақ әдебиетін оқыту тұжырымдамасы. А., 2000.
3. Қазақ әдебиеті пәні бойынша қазақ мектептеріне арналған бағдарлама. V-4. X-XI сыныптар. А., Рауан, 1999.
5. Қоңыратбаев Ә. Әдебиетті оқыту методикасы. А., Мектеп 1985.
6. Көшімбаев А. Қазақ әдебиетін оқыту методикасы. А., Мектеп, 1969.
7. Ақшолақов Т. Көркем шығармаға талдау жасау. А., Мектеп, 1993.
8. Бітібаева Қ. Әдебиетті оқыту әдістемесі. А., Рауан, 1997.
9. Жұмажанова Т.Қ. Әдебиеттен кластан тыс жұмыстарды ұйымдастырудың ғылыми-әдістемелік негіздері А., 1995.
10. Голубков В. Методика преподавания литературы. М., 1962.

Қосымша әдебиеттер:

11. Методика преподавания литературы (под ред.З.Я.Рез). М., 1985.
12. Маранцман Б., Чирковская Т. Проблемное изучение литературного произ-

- ведения в школе. М., Просвещение, 1971.
13. Рез.З. Изучение лирических произведений в школе. М., 1968.
 14. Кудрящов Н.Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы. М., 1981.
 15. Қирабаев С. Мектеп және қазақ әдебиеті. А., Мектеп 1979.
 16. Дайырова Ә. Орта мектепте І.Жансүгіров творчествосын оқыту. А., 1969.
 17. Қалиев С. Мектепте Ғ. Мүсірепов шығармаларын оқыту жолдары А., 1974.
 18. Мұқанов М. Жас және педагогикалық психология. А., 1981.
 19. Мақыпоров С. Әдебиеттен шығарма жұмыстары. 1981.
 20. Мәшһүр Жүсіп Көпеев. Көркем сөздің құдіреті. (Мектепте қазақ әдебиетін оқыту) Павлодар, 2000.
 21. Прессман Л. Кабинет литературы. М., 1975.
 22. Бадырақов Қ. Жоғары кластарда қазақ әдебиетінен тапсырмалар жүйесі. А., 1977.
 23. Рубинштейн С. Воспитание читательских интересов школьников. М., 1999.
 24. Құрманбаева Г., Дүйсебаев С. Әдебиет сабақтарының үлгілері. А., 1999.
 25. Мырзағалиев Қ. Қазақ әдебиетінен IX класта шолу тақырыбын оқытуға арналған методикалық нұсқау. Орал, 1982.
 26. Абайдың тәлімгерлік тағылымы /Құрастырған: Ә.Дайырова/ А., 1996.
 27. Бітібаева Қ. Әдебиет сабағының түрлері мен үлгілері. А., 1994.
 28. Жұматаева Е. Әдебиетті оқытудың кейбір мәселелері. А., 1999.
 29. Карпов И.П., Н.Н.Старьчина Открытый урок по литературе/5-11кл/ М., 2002.
 30. Обернихина Г. А. Сочинение на литературную тему /Мет. пособие/ М., 1999.
 31. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии М., 1998.
 32. Жұмажанова Т.Қ. Қазақ әдебиетінен оқу- әдістемелік күнтізбелік жоспары. 6- сыныптар. А., 2003.
 34. Бітібаева Қ. Әдебиетті оқыту әдістемесі. А., 1998.
 35. Обернихина Г.А. Уроки литературы сегодня. М., 2000.
 36. Сманов Б. С.Мұқановтың «Ботакөз» романын оқыту А., 2000.
 37. Құсайынов А., Оқулықтану мәселелері. А., 2000.

Авторлары:

Жұмажанова Төкен - педагогика ғылымдарының докторы, профессор
Әбдіғазизұлы Балтабай - филология ғылымдарының докторы, профессор
Тамаев Алпысбай - педагогика ғылымдарының кандидаты